

การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

วลินทิพย์ สุเทพ

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

วสินทิพย์ สุเทพ

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์)

วันที่ 29 เดือน 3.ค. พ.ศ. 59

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ธรรมพร ดันตรา)

วันที่ 29 เดือน 3.ค. พ.ศ. 59

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์)

วันที่ 29 เดือน 3.ค. พ.ศ. 59

ประธานอาจารย์ประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล)

วันที่ 29 เดือน 3.ค. พ.ศ. 59

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรภัทร วาฤทธิ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 29 เดือน 3.ค. พ.ศ. 2559

ชื่อเรื่อง	การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหาร จังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย
ชื่อผู้เขียน	นางสาววลินทิพย์ สุเทพ
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2) ศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ 3) ศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผลการวิจัยพบว่า บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยที่ต้องดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ และนโยบายระดับจังหวัดด้านการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ 1) เพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน 2) เพื่อเป็นการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มั่นคงและมีคุณค่าของจังหวัดลำพูน 3) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูนให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน

ในส่วนของการศึกษาปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐนั้นมีการศึกษาใน 7 ด้าน ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) คือ 1) การบริหารค่านิยมร่วมในการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้นมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในการให้ความรู้เรื่องผ้าทอมือ 2) การบริหารกลยุทธ์ของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเพื่อพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะด้านการทอผ้า ให้องค์กรชุมชนได้ใช้ประโยชน์และจัดเป็นศูนย์กลางแห่งองค์ความรู้สำหรับประชาชน 3) การบริหารโครงสร้างองค์กรของสถาบันผ้าทอมือยังยึดติดอยู่กับระบบราชการที่มีความซับซ้อน จึงส่งผลให้การดำเนินงาน

ในบางส่วนมีความติดขัด ลำช้า 4) การบริหารระบบการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์อยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 5) การบริหารบุคลากรนั้นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในวิชาชีพเฉพาะด้านการทอผ้าและการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม 6) การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถของบุคคลมีการปฏิบัติงานที่ไม่มีตำแหน่งที่ตรงกับการปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จึงเป็นอุปสรรคต่อองค์การที่จะต้องส่งบุคลากรที่ไม่มีความรู้ ความสามารถด้านวัฒนธรรมไปเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพมากขึ้น 7) การบริหารงานมีปฏิบัติงานตามระบบราชการที่มีสายการบังคับบัญชาเป็นหลักจึงทำให้ขั้นตอนการทำงานที่เป็นไปตามลำดับขั้นจำนวนมากและบางส่วนล่าช้า

การศึกษาด้านกระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการวิเคราะห์โดยใช้หลักการบริหารโครงการ ดังนี้ 1) การริเริ่มโครงการตั้งแต่มีการประกาศนโยบายระดับประเทศแล้วนำมาวางแผนให้สอดคล้องการแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2) การวางแผนโครงการมีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างกรอบนโยบาย แผนงานและแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 3) การวิเคราะห์โครงการของทางสถาบันผ้าทอมือได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการและประเมินผลกระทบทางบวกทางสังคม 4) การนำแผนไปปฏิบัตินั้นมีการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแผนงานครบทุกโครงการ 5) การควบคุมโครงการนั้น สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้มีการจัดทำหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ และสามารถเสนอให้ผู้บริหารรับทราบ 6) การยุติโครงการนั้นมีระบบการประเมินผลคือก่อนการทำโครงการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน และประเมินผลที่ได้ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

Title	The Development Administration of Local Culture in Lamphun Provincial Administrative Organization : A Case Study of Hariphunchai Institute of Hand Woven Fabric
Author	Miss Walinthip Suthep
Degree of	Master of Public Administration in Public and Private Organization Administration
Advisory Committee Chairperson	Dr. Chaiwat Norrat

ABSTRACT

The objectives of this qualitative study were to explore: 1) context of the management of local culture development of Lamphun provincial administrative organization; 2) improvement of the organization to cope with the policy on local culture promotion of the government; and 3) process of project plan management on local culture of organization. Data were obtained through an in-depth interview conducted with 20 informants who were the current and the past chairpersons of Lamphun provincial administrative organization and concerned personnel: director and head of Education, Religion and Culture Division, and personnel of Hariphunchai Hand Cloth Weaving Institute.

Findings showed that the context of the management of local culture development of the organization concerned with Hariphunchai Hand Weaving Institute which their operation must be consistent with the policy at a national level in terms of art and culture as one the social and security aspects of Lamphun province. The purposes of the establishment were to: 1) be an institute promoting hand weaving learning methods and cultural transfer of Lamphun province; 2) develop cloth weaving market and construct stable occupation; 3) conserve local wisdoms; and 4) develop quality of unique cloth weaving of Lamphun province. The improvement of the administration of Lamphun Administrative Organization to cope with the policy on local culture promotion was based on seven aspects of McKinsey

7-5 framework: 1) the management of co-values on the establishment of Hariphunchai Hand Cloth Weaving Institute; 2) strategic management of Hariphunchai Hand Cloth Weaving Institute for benefits and as a learning center for the public; 3) the organizational management still cling on the complicated bureaucratic system; 4) the organizational management was under the supervision of the Education, Religion, and Culture Division, Lamphun Administrative Organization; 5) personnel management mostly lacked of occupational skills particularly on cloth weaving and cultural knowledge management; 6) personnel whose position did not meet with their tasks needed to learn more for potential improvement; and 7) complicated steps of bureaucratic system resulted in late operation.

The following were project administration principles: 1) the initiation of project and planning must conform to the project planning of Lamphun Administrative Organization; 2) the project planning must be based on the connection between policy, planning, and operational guidelines of Lamphun Administrative Organization; 3) the project analysis must be based on impacts on the process of the administration of Lamphun Administrative Organization and the society; 4) project implementation must be in accordance with all project planning; 5) project control must have evidence and be able to propose to administrators; and 6) project ending must have systematic assessment-before, during, and after the project implementation for improvement.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระนี้ ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี จากการสนับสนุนความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่าย ศาสนาและวัฒนธรรม คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยฯ เจ้าหน้าที่ประจำสถาบัน ผ้าทอมือหริภุญชัยฯ ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอ ช่างทอผ้า และประชาชนจังหวัดลำพูน ที่ให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงสำหรับอาจารย์ ดร. ชัยวัชณ์ หน่อรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำให้ข้อคิดเห็น พร้อมแก้ไขความบกพร่องจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธรรมพร ตันตรา และ อาจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์อันมีค่าอย่างยิ่งแก่ศิษย์

วสินทิพย์ สุเทพ

มีนาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดการบริหารการพัฒนา	8
แนวคิดตามแบบจำลอง 7-5 ของแมคคินซี	15
แนวคิดการบริหารโครงการ	22
แนวคิดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	28
แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น	40
แนวคิดการทอผ้าด้วยมือ	46
แนวคิดวัฒนธรรมท้องถิ่น	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
ภาคสรุป	69
กรอบแนวคิดการวิจัย	71
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	73
สถานที่ดำเนินการวิจัย	73
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	73

	หน้า
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การทดสอบเครื่องมือ	75
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	77
ตอนที่ 1 บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูน	77
ตอนที่ 2 การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ	98
ตอนที่ 3 การศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	140
สรุปผลการวิจัย	140
อภิปรายผล	150
ข้อเสนอแนะ	170
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	176
ภาคผนวก ก รายนามผู้ให้ข้อมูล	177
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	179
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	185

สารบัญตาราง

ตารางที่

1 วัฏจักรเดมมิง (Deming cycle)

25

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนากับการพัฒนาการบริหาร	11
2	องค์ประกอบการบริหารการพัฒนา	12
3	การบริหารเพื่อกระตุ้นการพัฒนาระดับชุมชน	13
4	Model ของ McKinney 7-S Framework	16
5	ขั้นตอนของการบริหารโครงการ	24
6	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	32
7	โครงสร้างการทำงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	39
8	กรอบแนวคิดการวิจัย	72
9	โครงสร้างของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย	105
10	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	109

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ที่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปโภค ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามประกาศ คณะกรรมการกระจายอำนาจ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนเป็นส่วนรวม ในอันที่จะส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การบริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ซึ่งแนวคิดในการบริหารงานที่ตรงกับบริบทของการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็คือแนวคิดการบริหารการพัฒนาซึ่งเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรและการบริหารโครงการตามนโยบายและแผนของหน่วยงานระดับปฏิบัติงานทุกด้าน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหาร ฉะนั้นการบริหารการพัฒนา จึงเป็นทั้งการบริหารของงานพัฒนาหรือการนำเอาโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จโดยองค์กรต้องพัฒนาการบริหาร เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นและอาจเขียนเป็นรูปสมการดังนี้ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 9)

$$\text{Development Administration (การบริหารการพัฒนา)} = \text{Administration of Development (การบริหารเพื่อการพัฒนา)} + \text{Development of Administration (การพัฒนการบริหาร)} \text{ หรือ } DA = A \text{ of } D + D \text{ of } A$$

ขณะเดียวกันแนวคิดวัฒนธรรม ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Culture” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ “Cult” ความหมายว่า การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้นิยามความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้เป็น 5 นัย ได้แก่ 1) สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ 2) วิถีชีวิตของหมู่คณะ 3) ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความ เป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียว 4) ก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน 5) พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันร่วมใช้อยู่ในหมู่ พวกตน และด้วยบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของไทย ส่งผลทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีการปรับตัวการประกอบอาชีพต้องเปลี่ยนจากแนวทางเดิมที่เน้นการอยู่

ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกันโดยมีประเพณี อัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นของตนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนวิถีชีวิต แต่ในปัจจุบันจะพบว่า ลักษณะการดำรงชีวิตของประชาชนในรูปแบบดังกล่าวได้เกือบเลือนหายไปจากสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นจังหวัดขนาดเล็กที่สุดในภาคเหนือตอนบน มีพื้นที่ 4,505.08 ตารางกิโลเมตรและมีจำนวนประชากร 404,693 คน แต่เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง มีศิลปะ วัฒนธรรม ที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาที่เก่าแก่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ มากมาย และอาชีพที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งได้แก่อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน อาทิ การทอผ้า ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้ภูมิปัญญาและความรู้เฉพาะ และนับวันจะกลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้อย่างสูงแก่ชุมชน เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นแหล่งผลิตผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าบาติก และผ้าทอชนเผ่า เมื่อดูจากความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศนั้นล้วนมีความต้องการสิ่งทอที่มาจากฝีมือมนุษย์โดยตรงเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันนับว่าอาชีพการทอผ้าจะลดน้อยลงมาก อาจเนื่องมาจากการเกิดขึ้นของโรงงาน ในนิคมอุตสาหกรรมที่จูงใจให้คนเข้าไปทำงานโดยลืมอาชีพทางภูมิหลังของตนเองไปทุกที่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 7-15) ซึ่งจังหวัดลำพูนนั้นเป็นเมืองโบราณ เป็นเมืองมรดกโลกด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีความโดดเด่นทางอารยธรรมหลายด้าน อาทิ ความเป็นอารยธรรมนครแห่งล้านนามีอายุเก่าแก่กว่า 1,400 ปี เป็นชุมชนทางศาสนาทุกลัทธิในภาคเหนือ มีแหล่งโบราณคดี โบราณสถาน และเป็นแหล่งงานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความงดงาม ประณีตด้วยฝีมือ และเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน

ประกอบกับสืบเนื่องมาจากการที่มีนโยบายของรัฐบาล และของจังหวัด ที่นำไปสู่การจัดแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน” ซึ่งความเจริญอย่างยั่งยืน หมายถึง เป็นความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติ อันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบัน และอนาคต จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยมีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น การสืบสาน พื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุและภูมิทัศน์วัฒนธรรม การแก้ไข ป้องกันยาเสพติด และการจัดระเบียบสังคมและการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน

องค์การบริหารจังหวัดลำพูน จึงได้เห็นความสำคัญด้านการสืบสานอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้ควบคู่กัน จึงได้ดำเนินการแปลงนโยบายของรัฐบาล ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และวิสัยทัศน์ของจังหวัดในการมุ่งสู่การเป็น “เมืองมรดกโลก” ให้บรรลุวัตถุประสงค์ (โครงการมรดกโลกเมืองลำพูน, 2555: ระบบออนไลน์) โดยนำมาเป็นแนวทางใน

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคงเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น และอาชีพที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ให้ความสนใจและเข้าไปดำเนินการสนับสนุนงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่ง นั่นก็คือ อาชีพการทอผ้าซึ่งเป็นอาชีพที่อยู่คู่กับจังหวัดลำพูนมาช้านาน ทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็มีลวดลายที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 7)

ด้วยเหตุดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุน แก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดลำพูน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการปกป้องรักษาอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้า และส่งเสริมรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ของจังหวัดลำพูน จึงได้จัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมผ้าทอมือในจังหวัดลำพูน เช่น ผ้าทอยกดอก ผ้าทอมืออำเภอป่าซาง และผ้าทอชาวเขา โดยจะจัดให้มีการเรียนการสอนการทอผ้าด้วยมือที่เป็นเทคนิคขั้นสูง นอกจากจะเป็นศูนย์รวบรวมผ้าทอแล้ว ยังจะจัดให้เป็นศูนย์รวบรวมพ่อครูแม่ครู ผู้ที่เชี่ยวชาญในการทอผ้า การขึ้นดอก การออกแบบลวดลายผ้า การย้อมสีผ้า ฯลฯ เป็นต้น เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาสืบทอดไป ซึ่ง สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่ปี 2547 และเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2551 ภายใต้งบประมาณส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัด กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า การบริหารในด้านต่างๆ ประสบปัญหาหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาด้านบุคลากร มีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงาน และบุคลากรมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับงานด้านสิ่งทอไม่มาก เนื่องจากเป็นวิชาชีพเฉพาะด้าน และมีการโยกย้ายบุคลากรภายในทำให้การดำเนินงานบางอย่างไม่ต่อเนื่อง ปัญหาด้านการบริหารการพัฒนา เนื่องจากเป็นองค์กรของรัฐ การบริหารงานจึงเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบกับลักษณะและรูปแบบของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ไม่เป็นเอกเทศที่จะสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างอิสระ ส่งผลให้การพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ดำเนินไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการบริหารพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ อาทิ ด้านโครงสร้าง บุคลากร แผนงาน งบประมาณ กระบวนการเทคโนโลยีในการบริหาร ว่ามีความเหมาะสม หรือควรให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด จึงได้จัดทำวิจัยการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ขึ้น

คำถามการวิจัย

คำถามที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีดังต่อไปนี้

1. บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย และความเข้าใจต่อบริบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร
2. การปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ (บริบท) เป็นอย่างไร
3. กระบวนการบริหารโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย
2. เพื่อศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารค่านิยมร่วม 2) การบริหารกลยุทธ์ขององค์กร 3) การบริหารโครงสร้างองค์กร 4) การบริหารระบบการปฏิบัติงาน 5) การบริหารบุคลากร 6) การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ 7) การบริหารรูปแบบการบริหารจัดการ
3. การศึกษากระบวนการบริหารโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยส่วนแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังต่อไปนี้

1. ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

2. สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปัจจัยต่างๆที่จะช่วยส่งเสริมให้สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจจัดตั้งสถาบันผ้าทอสามารถนำหลักการบริหารพัฒนาไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

4. สามารถนำผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมในดำเนินงานระหว่างของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน รวมไปถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือองค์กรอิสระ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีระเบียบแบบแผนที่มีความสมบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากเป็นการศึกษาถึงข้อเท็จจริงที่มีข้อมูลเชิงคุณลักษณะเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ซึ่งมีขอบเขต ดังนี้

ด้านองค์กร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

ด้านผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ที่คาดว่าจะสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน แบ่งเป็นดังนี้

1. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน

2. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม และ เจ้าหน้าที่ประสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 4 คน

3. คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 4 คน

4. ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า จำนวน 2 คน

5. ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า จำนวน 4 คน

6. ประชาชนจังหวัดลำพูน จำนวน 4 คน

7. ค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ

ด้านเนื้อหา

การศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย 3 ประเด็น ได้แก่

1. บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

2. การปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารค่านิยมร่วม 2) การบริหารกลยุทธ์ขององค์กร 3) การบริหารโครงสร้างองค์กร 4) การบริหารระบบการปฏิบัติงาน 5) การบริหารบุคลากร 6) การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ 7) การบริหารรูปแบบการบริหารจัดการ

3. กระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูนในกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

ด้านระยะเวลาของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์

ปีงบประมาณ พ.ศ.2553 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 – 30 กันยายน 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่องการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังต่อไปนี้

การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย เพื่อปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ในด้านโครงสร้าง-บุคลากร ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านแผนและงบประมาณ ด้านเทคโนโลยี ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มองค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มี 2 บริบท ได้แก่ นโยบายระดับประเทศด้านการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น นโยบายระดับจังหวัดลำพูนด้านการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น

การบริหารโครงการ หมายถึง การดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยตามหลักแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) ได้แก่

1. การบริหารค่านิยมร่วม คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กร กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นมาได้และเป็นแนวทางที่บุคคลภายในองค์กรรู้ว่าจะใช้ความพยายามไปในทิศทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ
2. การบริหารกลยุทธ์ขององค์กร คือ กระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารรู้ทิศทางขององค์กร เช่น จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย แผนงาน การปฏิบัติ ของโครงการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์
3. การบริหารโครงสร้างองค์กร คือ โครงสร้างขององค์การ เป็นการจัดระเบียบองค์ประกอบขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับบุคลากรให้เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้
4. การบริหารระบบการปฏิบัติงาน คือ การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ซึ่งจะต้องมีการจัดระบบการทำงาน เป้าหมายของระบบ สภาพแวดล้อมของระบบปฏิบัติการ ตลอดจนทรัพยากรในองค์กร
5. การบริหารบุคลากร คือ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
6. การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ คือ ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์การแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพและทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญเฉพาะ
7. การบริหารรูปแบบการบริหารจัดการ คือ แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ซึ่งต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

กระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบ การประเมิน ของการปฏิบัติงานของแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ครึ่งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร หนังสือ วารสาร บทความและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการบริหารการพัฒนา
2. แนวคิดตามแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี
3. แนวคิดการบริหารโครงการ
4. แนวคิดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
5. แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. แนวคิดการทอผ้าด้วยมือ
7. แนวคิดวัฒนธรรมท้องถิ่น
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารการพัฒนา

การบริหารการพัฒนาเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรและการบริหารโครงการตามนโยบายและแผนของหน่วยงานระดับปฏิบัติงานทุกด้าน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหาร ฉะนั้นการบริหารการพัฒนา จึงเป็นทั้งการบริหารของงานพัฒนาหรือนำเอาโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จโดยองค์กรต้องพัฒนาการบริหาร เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาทที่สำคัญในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตามหลักการกระจายอำนาจของรัฐบาล เพื่อให้เห็นการใช้อำนาจหน้าที่ และบทบาทของนักบริหารการพัฒนาที่จะต้องปฏิบัติให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด โดยมีผู้ให้ความหมายการบริหารพัฒนาไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ความหมาย

คำว่าการบริหารพัฒนานั้นเกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950 ได้เริ่มใช้ความหมายนี้ในปี ค.ศ. 1955 หรือ ค.ศ. 1956 เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางพื้นฐานสำหรับการวิจัยทางการบริหาร และเพื่อใช้

ในโครงการฝึกอบรมสำหรับสถาบันการศึกษาด้านการพัฒนาชนบท ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งขึ้นที่ คามิลลา (Comilla) ในปากีสถานตะวันออก (บังกลาเทศ) และที่ปาชาวา (Pashawar) ในปากีสถานตะวันตก ความหมายเริ่มแรกของคำว่า การบริหารการพัฒนาของแกันท์ นั้น ต้องการแสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างที่สำคัญของการบริหารที่เน้นการสนับสนุน และการจัดการสำหรับงานพัฒนา กับการบริหารที่เน้นในเรื่องกฎหมายและความเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้เข้าใจแนวคิดและความหมายของการบริหาร การพัฒนาอย่างชัดเจนขึ้น จึงสรุปได้ดังนี้

การบริหารการพัฒนาว่าแบ่งเป็น 2 ทรศนะ ตามทรศนะประการแรกนั้นหมายถึง การบริหาร การพัฒนา หรือ Development Administration คือ การบริหารงานหรือการบริหารราชการในประเทศ ด้อยพัฒนาที่มุ่งมั่นที่จะดำเนินการพัฒนา ดังที่เขียนในภาษาอังกฤษว่า Administration in Poor Developed Countries Which are Committed to Development ส่วนอีก ทรศนะหนึ่งเห็นว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารเพื่อการพัฒนาหรือการบริหารตามโครงการพัฒนาของประเทศ หรือ Administration indevelopment or Administration of a Program of National Development ตามความเข้าใจอย่างง่าย ๆ ทั่ว ๆ ไป (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 9)

ซึ่งได้เหมือนกันกับการให้ความหมายของ อนันต์ เกตุวงศ์ (2523: 28-29) ที่ว่าการบริหาร การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการตามนโยบายแผน และโครงการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาล ทั้ง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการบริหาร โดยมีการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงสำเร็จตามเป้าหมาย การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ไม่ว่าจะกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เป็นไปตามนโยบายและแผนย่อมถือว่าอยู่ในขอบเขตของการบริหาร การพัฒนาทั้งสิ้นโดยมีขอบเขตทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารฉะนั้นการบริหารการพัฒนา จึงย่อมนำหมายถึง การบริหารของงานพัฒนาหรือการนำเอา โครงการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จรวมทั้งการพัฒนาการบริหาร ทำให้การบริหารมีขีดความสามารถเพิ่มมากขึ้นและอาจเขียนเป็นรูปสมการดังนี้ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 9) Development Administration (การบริหารการพัฒนา) = Administration of Development (การบริหารเพื่อการพัฒนา) + Development of Administration (การพัฒนาการบริหาร) หรือ DA = A of D + D of A

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552: 7) กล่าวว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การปรับมรรควิธี (Means) ของการบริหารให้เข้ากับจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ของแผนงานของรัฐบาล ซึ่งก่อนอื่น ต้องทราบถึงความต้องการของรัฐบาลว่ามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างไรก่อน แล้วจึงนำการบริหารมาช่วย ปฏิบัติการให้สำเร็จผลตาม ความมุ่งหมายนั้น การบริหารการพัฒนามีความหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ การบริหารการพัฒนาหมายถึง

1. การบริหารแผนงานพัฒนา (Development Programs) ทั้งหลายด้วยวิธีการต่าง ๆ ขององค์การขนาดใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยของของรัฐบาล เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา (Developmental Objectives) การเสริมสร้างสมรรถนะของการบริหาร

2. การบริหารการพัฒนา หมายถึง การเพิ่มสมรรถนะ (Capability) ของระบบบริหารที่จะรับมืออย่างไม่หยุดยั้งกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางในการสร้างความก้าวหน้าทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 8)

การบริหารการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารแผนงานพัฒนาต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จได้นั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาการบริหาร (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 8)

แตกต่างไปจาก วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552: 10) ที่ว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง หน่วยงานทางราชการ หรือกระบวนการของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารกิจการให้บรรลุเป้าหมาย การพัฒนากล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการบริหารการพัฒนาจะช่วยให้กลไกต่าง ๆ ของรัฐเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ การบริหารการพัฒนาตามแนวคิดของ อุทัย เลาหวิเชียร นั้นยังมีความหมายรวมไปถึงการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการควบคุมการบริหาร โดยประชาชนหรือผู้รับบริการด้วย

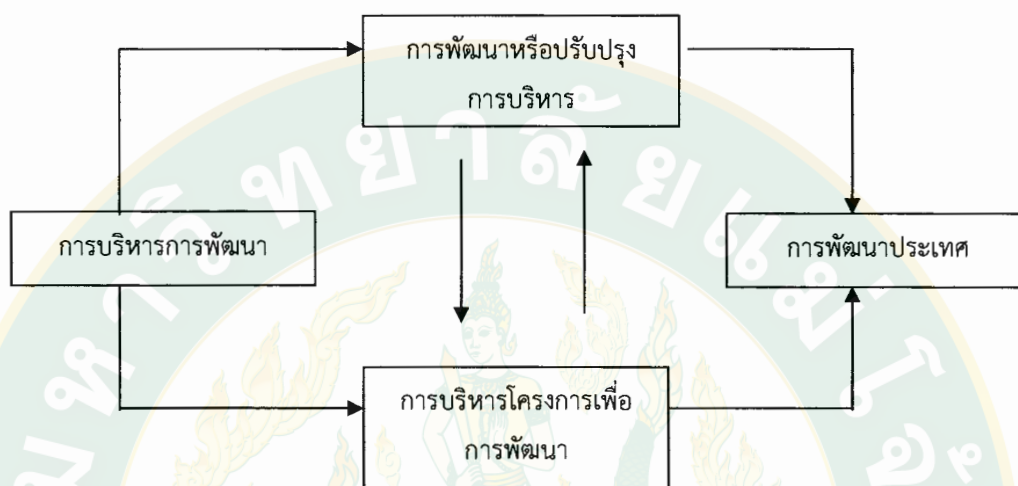
ทั้งยังแตกต่างไปจาก ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535: 8) ที่ว่า การบริหารการพัฒนา (Development Administration) หมายถึง การพัฒนาการบริหาร (Development of Administration หรือ D of A) และการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of Development หรือ A of D) ในชุมชนรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาการบริหาร หมายถึง การจัดเตรียม เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือ ปฏิรูปโครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมการบริหารขององค์กรหรือของบุคคลในองค์กรที่มีหน้าที่ “พัฒนา” ให้มีสมรรถนะ (Capabilities) หรือความสามารถที่จะรองรับนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือสังคมสำหรับการพัฒนาประเทศ

2. การบริหารเพื่อการพัฒนา หมายถึง การนำเสนอสมรรถนะหรือความสามารถที่มีอยู่ในระบบการบริหารมาขับเคลื่อนลงมือปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาจริง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้านี้ จะมุ่งความเจริญเติบโตทั้งด้านการบริหารเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศอันจะนำไปสู่การลดความทุกข์ยากของคน

สรุปได้ว่า กระบวนการของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารกิจการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการบริหารการพัฒนาจะช่วยให้กลไกต่างๆ ของรัฐเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

ซึ่งการบริหารการพัฒนาจะต้องประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประการ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน คือ การพัฒนาการบริหารในองค์กร และการบริหารเพื่อการพัฒนาในชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ดังที่ ดิน ปรัชญพฤทธิ (2542: 9) เสนอไว้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนากับการพัฒนาการบริหาร

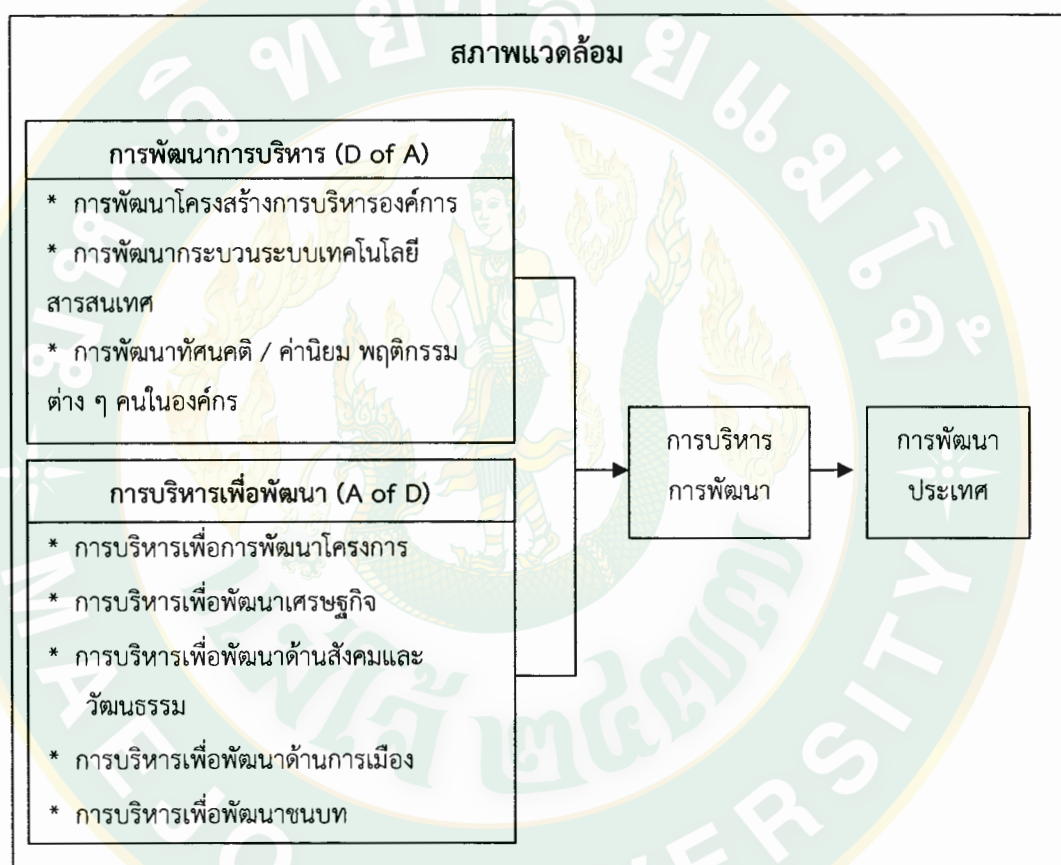
การพัฒนาหรือการปรับปรุงการบริหาร (Development of Administration) หรือ D of A หมายถึง การที่นักวิชาการหรือผู้รู้ให้ความสำคัญกับการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐในลักษณะที่เป็นกระบวนการโดยเน้นไปที่การพัฒนาหรือปรับปรุงบริหารงานของหน่วยงาน เช่น การพัฒนาระบบราชการ ปรับปรุงประสิทธิภาพหรือขีดความสามารถในการปฏิบัติงานการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ กระบวนการบริหาร ตลอดจนบุคลากรของหน่วยงาน เป็นต้น

การบริหารเพื่อการพัฒนาในชุมชน (Administration of Development) หรือ A of D หรือการบริหารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา หมายถึง การที่นักวิชาการหรือผู้รู้ให้ความสำคัญกับการบริหารที่ต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการปฏิบัติการ (Action) หรือเป็นกิจกรรม (Activity) หรือการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานตามนโยบาย หรือแผนหรือแผนงานหรือโครงการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานตามแผนงานพัฒนาทั้งหลาย (Development Programs) ด้วยวิธีการต่าง ๆ

องค์ประกอบของการบริหารการพัฒนา

การบริหารพัฒนามีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการ (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2542: 21) คือ

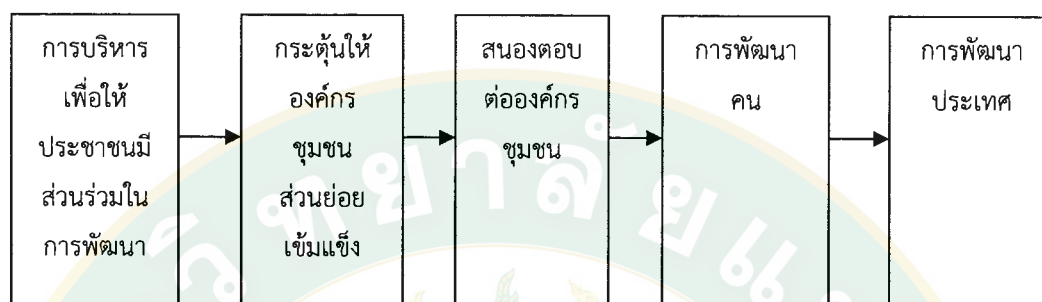
1. การพัฒนาการบริหาร การพัฒนาโครงสร้างการบริหารองค์การ การพัฒนาการบริหารงาน ด้านกระบวนการเทคโนโลยี การพัฒนาการบริหารด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆ เป็นต้น
2. การบริหารเพื่อการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาด้านการเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น จากองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ ดังที่ ดิน ปรัชญพฤทธ์ (2542: 21) สรุปไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการบริหารการพัฒนา

จากองค์ประกอบการบริหารการพัฒนาทั้ง 2 ประการข้างต้น จะยึดหลักการบริหารลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Top Down) ซึ่งหลังจากใช้หลักการนี้มากกว่า 3 ทศวรรษ พบว่า การพัฒนาประเทศไม่ประสบผลสำเร็จทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่กลับพบว่าองค์กรชุมชนประชาชนในระดับล่างมีความทุกข์ยากและอ่อนแอ ดังนั้นมิติใหม่ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้มแข็ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นบริหาร และรับผิดชอบตนเองในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้วยชุมชน

เอง ประชาชนมีส่วนร่วม (Active Grassroot Development : AGD) ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เรียนรู้ซึ่งกันและกัน การพึ่งตนเองและการบริหารที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมตามหลักล่างขึ้นบน (Bottom Up) ดังที่ ดิน ปรัชญพฤทธิ (2542: 21) สรุปไว้ในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การบริหารเพื่อกระตุ้นการพัฒนาระดับชุมชน

จุดเน้นของการบริหารการพัฒนา

จากการสำรวจดูผลงานการบริหารการพัฒนาของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านพบว่า การบริหารการพัฒนามีจุดเน้นอยู่หลายประการดังที่สะท้อนให้เห็นจากผลงานบางชิ้นข้างล่างนี้

1. การบริหารการพัฒนาแบบอเมริกันเน้นการกระทำและจุดหมายปลายทางที่มีการวางแผนเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงไวล่วงหน้าจากการสังเกตของผู้เขียนพบว่าลักษณะคนอเมริกันนั้นจะเน้นการกระทำมากกว่าอภิปรายปัญหาปรัชญาเมื่อเทียบกับคนอังกฤษจะเน้นจุดหมายปลายทางมากกว่าวิธีการ หรือพยายามหลีกเลี่ยงปรากฏการณ์ที่เรียกว่าชัยชนะของเทคนิคเหนือวัตถุประสงค์ (The Triumph of Techniques Over Purpose) และการเน้นการกระทำและจุดหมายปลายทางนี้จะมีพื้นฐานอยู่บนความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้การบริหารการพัฒนาแบบอเมริกันยังเน้นด้วยว่าการกระทำที่ดีและจุดหมายปลายทางที่ดีจะต้องพิจารณาควบคู่กันไปกับสภาพแวดล้อม การทดลองความร่วมมือ และปฏิบัติการนิยมดังได้กล่าวมาแล้ว (วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2552: 5)

การเน้นสภาพแวดล้อมก็เพื่อให้มีความเข้าใจถึงอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้ต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ และในบางครั้งอาจจะช่วยให้มนุษย์สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ การเน้นการทดลองโดยการทำถูกทำผิด และการทดลองเลียนแบบของจริงช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถนำมาประยุกต์ได้ การเน้นความร่วมมือช่วยให้เราสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ส่วนการเน้นปฏิบัติการนิยมก็สอดคล้องและเป็นสิ่งเดียวกันกับการเน้นการกระทำที่มีความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับหรือที่จะมีอิทธิพลเหนือสภาพแวดล้อมนั่นเอง แนวความคิดเกี่ยวกับการเน้นเหล่านี้เป็นผลงานของไวต์ ดังได้กล่าวมาแล้ว

2. การบริหารการพัฒนา ในทศวรรษ 1980 เน้นกลยุทธ์การสร้างสมรรถนะทางการบริหาร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการเมืองของการปฏิบัติตามนโยบายพัฒนา การสร้างสมรรถนะของ การบริหารก็เพื่อให้ระบบบริหารสามารถส่งมอบสินค้าและบริการให้แก่ประชาชนได้ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพรวมถึงการอนุรักษ์และการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพยากรธรรมชาติมิให้เสื่อมโทรม สิ้นเปลือง และมีมลพิษ การเน้นปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างภาครัฐและเอกชนเป็นการยอมรับว่าการบริหารการพัฒนามีโซอยู่ในความรับผิดชอบของภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่ยังเป็นภารกิจของเอกชนที่จะต้องปฏิบัติด้วยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อส่งเสริมการประกอบการแบบเสรีและสนับสนุนการปกครองการบริหารแบบประชาธิปไตยส่วนการเน้นการเมืองของการปฏิบัติตามนโยบายพัฒนานั้นสะท้อนให้เห็นว่าการที่จะปฏิบัติตามนโยบายพัฒนาให้ประสบความสำเร็จนั้น จะใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ทางการบริหารแต่เพียงอย่างเดียวหาได้ไม่เพราะในบางครั้งเราอาจจำเป็นต้องใช้การเจรจาต่อรองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง บางครั้งอาจจะต้องใช้ดุลยพินิจ และบางครั้งอาจจะต้องใช้การสร้างแรงจูงใจของคณะผู้ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนา

3. การบริหารการพัฒนาควรจะเน้นการมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศการยอมให้ชนการเมืองและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐบาลและข้าราชการในการพัฒนาประเทศ การพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ การใช้ความรู้และวิชาการเชิงสหสาขาวิชา การแย่งงานพัฒนาออกมาเสียจากงานกิจวัตรประจำวันและการบริหารการพัฒนาควรเน้น ความร่วมมือของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องแนวความคิดเกี่ยวกับการเน้นนี้เป็นผลงานของ อาสา เมฆสวรรณ และพรรคเนเกี่ยวกับจุดเน้นของการบริหารการพัฒนาของ อาสา เมฆสวรรณ หลีกเลี่ยงการใช้ อำนาจและการใช้ความรู้และวิชาการเชิงสหสาขาวิชาซึ่งอาจจะอธิบายเพิ่มเติมที่เน้นการวางแผนจากเบื้องล่างขึ้นไปสู่เบื้องบนตามแนวความคิดประชาธิปไตยรากหญ้า (Grass root democracy) “ประชาธิปไตยรากข้าว” (Rice roots democracy) หรือการบริหารงานของ “ระบบราชการระดับ (ข้าง) ถนน” (Street level bureaucracy) ตลอดจนการจัดองค์กรที่ให้ความสำคัญแก่ความรู้ ความสามารถ มากกว่าอำนาจการบังคับบัญชาตามปริมิต ส่วนการใช้ความรู้และวิชาการเชิงสหสาขาวิชา สหสถาบัน และสหวิชาชีพนั้น แสดงว่า ปัญหาการบริหารการพัฒนานั้น มีอยู่มากมาย มหาศาล และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ก็มีใช้สูตรสำเร็จที่แวดวงวิชาการวางใต้วงหนึ่งจะผูกขาดไว้เพียงผู้เดียว ตรงกันข้ามวิธีการแก้ปัญหาการบริหารการพัฒนาจะต้องกระทำข้ามพรมแดนแห่งความรู้ หรือแม้กระทั่งข้ามชาติ และข้ามวัฒนธรรม

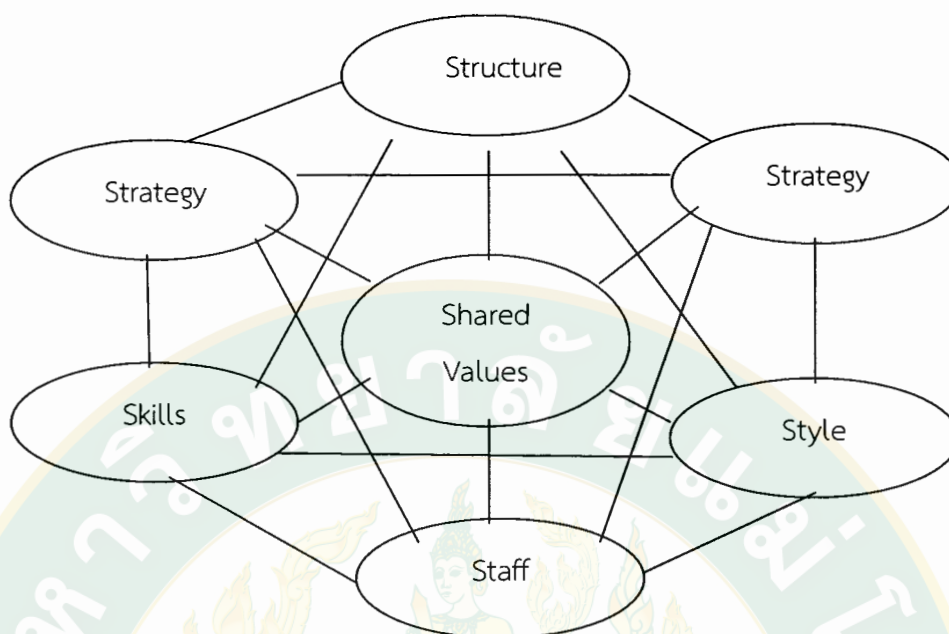
4. การบริหารการพัฒนาเน้นหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกันกล่าวคือความเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์กับบุคคลและหน่วยงานภายนอกการแปลงนโยบายการพัฒนาให้เป็นโครงการพัฒนาการเป็นภาค (Sector) และการกระจายอำนาจไปสู่แหล่งที่ ปัญหาและพยายามดึงประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับการเน้นนี้เป็นผลงานของ อุทัย เลาหวิเชียร ที่มีลักษณะคล้ายกับผลงานของนักวิชาการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นส่วนในข้อเขียนอื่น ๆ ของอุทัย เลาหวิเชียร นั้นชี้ให้เห็นว่าการพัฒนามีจุดเน้นที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลานั้นก็คือในทศวรรษ 1960 นั้น การบริหารการพัฒนาเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยและต่อต้านภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ แต่ในทศวรรษ 1970 ได้หันมาเน้นความเสมอภาคทางสังคมการกระจายอำนาจ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (ดิน ปรัชพฤทธิ์, 2551: 26)

ตามทรรศนะของผู้วิจัย สรุปได้ว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การนำนโยบายของส่วนกลางมาแปลงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแบบฉบับของตนเอง ขับเคลื่อนลงมือปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามโดยปรับแผนปฏิบัติงานให้เข้ากับบริบทของพื้นที่นั้นๆ จนบรรลุวัตถุประสงค์

แนวคิดตามแบบจำลอง 7 – S ของแมคคินซี

ในการที่จะมีการบริหารพัฒนาในองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บุคลากรในองค์กรที่จะต้องให้ความสำคัญเรื่องของการวางหลักการบริหาร ซึ่งเป็นส่วนที่มีสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารงานในองค์กร เพราะหลักการบริหารจะทำให้องค์กรสามารถวางแผนการบริหารงานและเกิดการวางแผนการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่เหมาะสม ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการนำหลักการบริหารต่าง ๆ มากมายมาประยุกต์ในการพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้นซึ่งขึ้นอยู่กับผู้นำหรือนักบริหารที่จะนำหลักการบริหารมากำหนดใช้ภายในองค์กร ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการนำหลักการบริหารของ แมคคินซี (McKinsey 7 s Framework) 7 – S มาใช้ในการทำการศึกษาการบริหารพัฒนาของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ซึ่งแนวคิดแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) บริษัทแมคคินซี เป็นบริษัทที่ปรึกษาทางด้านธุรกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมฤทธิ์ผลการบริหารของบริษัทธุรกิจจำนวน 62 บริษัท เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้บริษัทเหล่านั้นประสบความสำเร็จ โดยได้ทำการศึกษาในปี ค.ศ. 1977 พบว่าแนวความคิดในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งหมด อย่างน้อยที่สุด 7 ตัว คือ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ บุคลากร แบบการบริหารทักษะ และค่านิยมร่วม ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัวที่กล่าวข้างต้นจะมีความสัมพันธ์กันดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 Model ของ McKinney 7-S Framework

สามารถอธิบายตามแผนภาพได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารตอบคำถามที่สำคัญ อาทิ องค์กรอยู่ที่ไหนในขณะนี้ องค์กรมีเป้าหมายอยู่ที่ไหน พันธกิจของเราคืออะไร พันธะกิจของเราควรจะเป็นอะไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา การบริหารเชิงกลยุทธ์จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กร กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นมาได้และ เป็นแนวทางที่บุคคลภายในองค์กรรู้ว่าจะใช้ความพยายามไปในทิศทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ โดยมีการพัฒนาแผนงานต่างๆ เพื่อนำไปปฏิบัติ (ธงชัย สันติวงษ์, 2530: 73)

การวางแผนเชิงกลยุทธ์มีขอบเขตที่เกี่ยวข้อง 4 องค์ประกอบ คือ

1.1 จุดมุ่งหมาย สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบสาน อนุรักษ์การทอผ้า ด้วยมือที่ในปัจจุบันจะสูญหายไป ส่งเสริมภูมิปัญญา สืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าด้วยมือให้คงอยู่ และสืบไปแก่เยาวชนรุ่นหลัง

1.2 เป้าหมาย เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการทอผ้าด้วยมือ เพื่อให้ภูมิปัญญาการทอผ้า ด้วยมือคงอยู่สืบไปแก่เยาวชนรุ่นหลัง และยังทรงคุณค่า สามารถนำมาใช้สวมใส่ได้ในโอกาส หลากหลาย

1.3 แผนงาน

1.3.1 เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการทอผ้าด้วยมือ รวบรวมครุภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำเรื่องการส่งเสริม อบรม อนุรักษ์เรื่องภูมิปัญญา

1.3.2 นำผ้าไหมยกดอกลำพูนไปจดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อปกป้อง ภูมิปัญญาการทอผ้าด้วยมือของจังหวัดลำพูน เพื่อให้เป็นมรดกทางภูมิปัญญาของจังหวัดลำพูน

1.3.3 ผลักดันการทำหลักสูตรการทอผ้าด้วยมือไว้ในสถาบันการศึกษา เพื่อเป็น ทางเลือกให้เยาวชนที่สนใจได้ประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผลักดันให้ การขึ้นทะเบียนผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในตลาดผ้าต่างประเทศ

1.4 การปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือศูนย์เพราะคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประชาชนที่ เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา โดยเฉพาะการทอผ้าด้วยมือ ที่ถือเป็นงานภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายมาเป็นความเจริญงอกงามของท้องถิ่น และถูก พัฒนาขึ้นมาเป็นอาชีพที่สามารถหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจชุมชน จนเกิดเป็นความยั่งยืน ซึ่งความสำคัญ ของกลยุทธ์นี้ ถือได้ว่าเป็นการนำเอามรดกทางภูมิปัญญาของผู้คนในจังหวัดลำพูนมาสานต่อให้เกิด เป็นแนวนโยบายของรัฐ และนำไปปฏิบัติผ่านกระบวนการความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนให้เกิดเป็นลักษณะงานในเชิงอนุรักษ์ สร้างสรรค์ มีการกำหนดให้มีการพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ อนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นก็แสดงให้เห็นว่าองค์กรนี้มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือ ศูนย์ขึ้นเพื่อให้เป็นกลยุทธ์ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการทอผ้า

สรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วย ให้องค์กร กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นมาได้และเป็นแนวทางที่บุคคลภายใน องค์กรรู้ว่าจะใช้ความพยายามไปในทิศทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ลำพูนได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ เพราะคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ งานด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา โดยเฉพาะการทอผ้าด้วยมือที่ถือเป็นงานภูมิปัญญาที่สืบทอดจาก รุ่นสู่รุ่นจนกลายมาเป็นความเจริญงอกงามของท้องถิ่น และถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นอาชีพที่สามารถ หล่อเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

2. โครงสร้างองค์กร (Structure)

คือโครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับบุคลากรให้เข้ามา ทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือหมายถึง การจัดระบบระเบียบให้กับ

บุคคล ตั้งแต่ 2-คนขึ้นไป-เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้-เนื่องจากองค์กรในปัจจุบันมีขนาดใหญ่-การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงานความรับผิดชอบ มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

องค์ประกอบของโครงสร้างองค์กร สามารถแบ่งออกเป็นข้อย่อยๆ ได้หลายประการ ดังนี้

2.1 สายการบังคับบัญชา เป็นความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในแต่ละองค์กร ที่แสดงให้เห็นว่าสัมพันธ์ภาพและการติดต่อสื่อสารเป็นลักษณะใด มีการควบคุมและความรับผิดชอบ อันส่งผลให้ทราบถึงบทบาทการทำงานของหน่วยงานและความมีประสิทธิภาพขององค์กรได้ดี และบรรลุเป้าหมายขององค์กร

2.2 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นการมอบหมายงานอย่างเป็นกิจจะลักษณะและจัดให้มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ

2.3 การกำหนดลักษณะของงานในองค์กรอย่างชัดเจน และความรับผิดชอบของบุคคล ไม่ให้เกิดซ้ำซ้อนและก้าวร้าวกัน

2.4 การยืดหยุ่นโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับธรรมชาติของงานที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ซึ่งโครงสร้างของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีโครงสร้างอยู่ในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่าโครงสร้างขององค์กร เป็นการจัดระเบียบองค์ประกอบขององค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โครงสร้างในการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีโครงสร้างอยู่ในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

3. ระบบการปฏิบัติงาน (System)

ในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบบัญชี/การเงิน (Accounting/Financial System) ระบบพัสดุ (Supply System) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System) ฯลฯ

องค์ประกอบของระบบที่สำคัญมีการแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้ากระบวนการและการผลิต (เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ, 2529: 13-14) นอกจากนี้การศึกษาระบบจะมีการวิเคราะห์ระบบในเรื่อง

3.1 เป้าหมายของระบบ

3.2 สภาพแวดล้อมของระบบปฏิบัติการ

3.3 ทรัพยากร

3.4 งานต่าง ๆ ของส่วนประกอบและเป้าหมายที่จะได้รับ

3.5 การบริหารจัดการระบบ (Hanson, 1983: 30 อ้างใน ปิยธิดา ตริเดช, 2530: 10)

การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย อยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรยังคงต้องอาศัยการทำงานที่ขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการ จัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย อยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรยังคงต้องอาศัยการทำงานที่ขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4. บุคลากร (Staff)

ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์ องค์กรที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์กรจะดำเนินไปให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีบุคลากรที่มีองค์ประกอบดังนี้ คือ 1) มีความสามารถ 2) มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน 3) ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งรวมไปถึงความอิสระในการทำงานและพนักงานหรือบุคลากรในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่ม (สุปัญญา ไชยชาญ, 2534: 113)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบุคลากรตามแนวคิดของ สุปัญญา ไชยชาญ (2534: 113-115) ได้แก่

4.1 คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน

4.2 การคัดเลือก

4.3 ประสิทธิภาพ

4.4 ทักษะในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในการศึกษาด้าน

การบริหารบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือชุมชนนั้น ผู้วิจัยได้มีการศึกษา อาทิเช่น คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน การคัดเลือก ประสบการณ์ ทักษะในการปฏิบัติงาน

5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)

ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์การสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ตามหน้าที่ และลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษ (Aptitudes and special talents) นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้พนักงานนั้นๆโดดเด่นกว่าคนอื่น ส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้รวดเร็ว ซึ่งองค์การคงต้องมุ่งเน้นในทั้ง 2 ความสามารถไปควบคู่กัน

ความสามารถเด่นหรือความชำนาญ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิค และรวมถึงทักษะในการบริหารจัดการอย่างถูกต้อง (ปิยธิดา ตรีเดช, 2530: 59-60)

ด้านการสรรหาเลือกสรรปรับสภาพของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหรือชุมชนนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังมีการใช้กระบวนการ ขั้นตอน การสรรหามอบหมายมาปฏิบัติงานเช่นเดียวกับบุคลากรตำแหน่งนี้ ที่ต้องสรรหาเพื่อมาปฏิบัติงานอยู่ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการสรรหาและคัดเลือกแต่ละตำแหน่งนั้นจะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหามอบหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว

สรุปได้ว่า ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์การสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพ เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ตามหน้าที่ และลักษณะงานที่รับผิดชอบ และทักษะความถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษ นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้พนักงานนั้นๆโดดเด่นกว่าคนอื่น ส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้รวดเร็ว ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทักษะตามแนวคิดของ ปิยธิดา ตรีเดช (2530) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ทักษะด้านเทคนิควิชาการ 2) ทักษะด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 3) ทักษะด้านความคิดเชิงวิพากษ์

6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)

แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร พบว่า ความเป็นผู้นำขององค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น ซึ่งการบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือ

หรือภูษียนั้น เป็นการจัดตั้งโดยระบบราชการ จึงมีการบริหารจัดการที่ยังคงยึดติดค่านิยมเรื่องของสายการบังคับบัญชาและการทำงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจจากหน่วยงานราชการหลัก

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการเป็นแบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กรผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น ซึ่งการบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนั้น เป็นการจัดตั้งโดยระบบราชการ จึงมีการบริหารจัดการที่ยังคงยึดติดค่านิยมและการตัดสินใจที่เป็นเรื่องของสายการบังคับบัญชาของระบบราชการ

7. ค่านิยมร่วม (Shared values)

ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกันโดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหาร และวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ในการประเมินสมรรถนะขององค์กรถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา เนื่องจากจะทำให้ได้รู้สภาพความเป็นจริงว่าองค์กรของเรามีสมรรถนะอย่างไร อาจเปรียบได้กับการตรวจร่างกายของคนเพื่อที่จะทราบถึงความแข็งแรงและสมบูรณ์ และค้นหาโรคภัยต่างๆ ในกรณีองค์กรก็เช่นเดียวกัน การค้นพบจุดอ่อนก็เปรียบการค้นพบโรคที่จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษาให้หายหรือทุเลาลงไป เพื่อพร้อมที่จะดำรงอยู่อย่างมั่นคงและสามารถไปสู่เป้าหมายที่ฝันไว้ให้ได้นั่นเอง

องค์ประกอบของค่านิยมร่วม ได้แบ่งตามแนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ค่านิยมของคน 2) ความเชื่อของคน 3) พฤติกรรมของคนในองค์กร 4) สิ่งที่ต้องการคาดหวังให้คนในองค์กรดำเนินการตาม 5) ปรัชญาขององค์กร (วีรชัย ตันติวีระวิทยา, 2537: 190-193)

สรุปได้ว่า ค่านิยมร่วมคือวัฒนธรรมองค์กร ความเชื่อ ความเข้าใจ และบรรทัดฐานของสมาชิกในองค์กร จึงแบ่งองค์ประกอบของค่านิยมร่วมออกเป็นสัญลักษณ์เรื่องการประพฤติ การปฏิบัติตามสิ่งที่ได้เรียนรู้และถูกปฏิบัติมาเป็นเวลาช้านานในองค์กรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกค่านิยมร่วมตามแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2536) มาใช้ในการศึกษาค่านิยมตามองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีปรัชญาร่วม 2) คำขวัญ สโลแกน 3) การกำหนดเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน 4) การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายสูงสุด 5) การกำหนดสัญลักษณ์ที่ปรากฏชัดเจน

สำหรับงานศึกษาในครั้งนี้ได้มีการนำทฤษฎีแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) มาใช้ในการศึกษา การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ซึ่งมีหลักของการวิเคราะห์ 7 ตัว คือ

1. กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)
2. โครงสร้างองค์กร (Structure)
3. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
4. บุคลากร (Staff)
5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
7. ค่านิยมร่วมปรับปรุง (Shared values)

ตามทฤษฎีของผู้วิจัย สรุปได้ว่า ในการบริหารองค์กรให้มีความสิ้นเปลืองและประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรต้องมีความเข้าใจเรื่องของระบบงานต่าง ๆ และยอมรับปฏิบัติตามให้เป็นไปตามมาตรฐานของขององค์กร เพราะงานทุกงานมีส่วนเกี่ยวเนื่องและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน สมรรถนะ ระบบงานของสิ่งหนึ่งก็จะส่งผลไปยังส่วนงานอื่นด้วยเช่นกัน แต่หากมีการบริหารงานและการวางแผนการปฏิบัติตามหลักการบริหารที่วางไว้ตามหลักทฤษฎีแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) ก็จะทำให้องค์กรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นมาตรฐานอันจะทำให้องค์กรเกิดการบริหารงานที่ดี

แนวคิดการบริหารโครงการ

สถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ซึ่งเป็นกลุ่มงานการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่จัดทำขึ้นมาเป็นโครงการเพื่อสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาฝีมือแรงงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการที่จะสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในที่อยู่ในส่วนของการปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเอง ซึ่งในการที่จะบริหารจัดการงานสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัยได้นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารกลุ่มงานให้เป็นลักษณะของโครงการ เพราะกลุ่มงานดังกล่าวจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมาจากงบประมาณทั้งงบประมาณที่เป็นส่วนรายได้และงบประมาณที่มาจากงบแผ่นดิน ดังนั้นเพื่อให้งบประมาณที่ได้รับมอบหมายถูกใช้อย่างเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนบริหารโครงการเป็นไปอย่างถูกต้อง จึงควรมีการศึกษาถึง ความหมาย และหลักการบริหารโครงการที่ถูกต้อง ตามที่นักคิดแต่ละท่านได้ไว้ ดังนี้

ความหมาย

การบริหารโครงการ หมายถึง การบริหารงานขององค์การทุกประเภท โครงการ (project) จะเป็นงานประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นในองค์การ เพื่อทำหน้าที่แปลงเจตนารมณ์ในเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารระดับสูงให้กลายเป็นกลวิธีที่จะไปสู่การจัดการในระดับปฏิบัติการอย่างได้ผลตรงตามความต้องการ ซึ่งกลยุทธ์นั้นมีทั้งเชิงรุก และในเชิงรับ (ปกรณัม ปรียากร, 2542: 2) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการบริหารโครงการเป็นวิธีการบริหารงานเฉพาะกิจ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหาร (มยุรี อนุমানราชธน, 2551: 1) การบริการโครงการอาจเป็นความพยายามที่จะจัดทำโครงการหรือกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารโครงการจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ผลประโยชน์ต่อการพัฒนาธรรมชาติ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม (วิชัย รูปขำดี และคณะ, 2542: 6)

การบริหารโครงการจะก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อองค์การ ในกรณีที่องค์การมีความซับซ้อน หรือองค์การมีความจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรืองานที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้การประสานงานข้ามหน้าที่มาก การบริหารโครงการจะช่วยให้องค์การประสบความสำเร็จ
2. ประโยชน์ต่อบุคคล คือให้ผู้บริหารโครงการเกิดความรู้ความสามารถเหนือผู้อื่น โดยอาศัยเทคนิคการบริหารโครงการ และ
3. ประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ เนื่องจากผู้บริหารโครงการสามารถติดต่อและเข้าถึงฝ่ายต่าง ๆ โดยตรงทำให้การบริการดีขึ้น ผู้รับบริการพอใจ (มยุรี อนุমানราชธน, 2551: 15-16)

สรุปคือ การบริหารโครงการ คือ การจัดการและกำกับทรัพยากร (เวลา วัสดุ บุคลากร และค่าใช้จ่าย) เพื่อความสำเร็จของโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขั้นตอนการบริหารโครงการ

ขั้นตอนการบริหารโครงการมี 4 ขั้นตอนของการบริหารโครงการ ตามภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 5 ขั้นตอนของการบริหารโครงการ

จากภาพที่ 5 การบริหารโครงการดังกล่าวสามารถอธิบายการบริหารโครงการได้ดังนี้
 ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง ได้เสนอขั้นตอนของการบริหารงานวงจรคุณภาพ วงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) หมายถึง การหมุนเวียนวงจรเดมมิ่งหรือการดำเนินกิจกรรมหมุนเวียนให้ครบทั้ง 4 ขั้นตอน คือ

1. จัดทำและวางแผน (Plan)

- 1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (control items) ตามปกติได้แก่ Q – C – D – S – M – E (Quality Cost Delivery Safety Morale Environment)
- 1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ
- 1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. ปฏิบัติตามแผน (Do)

- 2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง
- 2.2 ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด
- 2.3 เก็บรวบรวมบันทึกที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

3. ติดตามประเมินผล (Check)

- 3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่
- 3.2 ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องอยู่ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่
- 3.3 ตรวจสอบว่าค่าของหัวข้อควบคุม (ผลลัพธ์) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

4. กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เป็นไปตามแผน (Action)

4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข

4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุ และแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วัฏจักรเดมมิง

วัฏจักรเดมมิง	
P Plan	ออกแบบ หรือ กำหนดสิ่งที่จะต้องทำผลิตต้นแบบและทดสอบ (หลังจากที่ทราบความต้องการของลูกค้าแล้ว)
D Do	ผลิตตามแบบ
C Check	ตรวจสอบปัญหา
A Act/Action	ตรวจสอบดูว่า ลูกค้าพอใจหรือไม่
- หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุ และวางแผนแก้ไขใหม่ (เริ่มวงจร PDCA ใหม่)	- ถ้ามีข้อบกพร่องก็แก้ไข ซ่อมแซมโดยส่งข้อมูลป้อนกลับเข้ากระบวนการเดิม
- หากบรรลุแผนให้กำหนดเป็นมาตรฐาน เพื่อยึดปฏิบัติต่อไป	- ถ้าเป็นที่พอใจ ก็บันทึกไว้เป็นมาตรฐานวิธีทำงาน

ที่มา: วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 84)

สำหรับในงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำแนวคิดของเอดวาร์ด เดมมิง (Edward Deming) เป็นผู้นำมาเผยแพร่ที่ญี่ปุ่น จึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย จนกระทั่งนิยมเรียกวัฏจักรนี้อีกชื่อหนึ่งว่า “วัฏจักรเดมมิง” (Deming cycle) ซึ่ง โนริอะคิ คะโน กล่าวไว้ว่า PDCA เป็นวัฏจักรแห่งการบริหารอยู่ 4 ประการ คือ

1. P = Plan การวางแผน

2. D = Do การปฏิบัติ
3. C = Check การประเมินผล
4. A = act/action การปรับปรุงแก้ไข

ที่เรียกสั้นๆ ว่า PDCA มาใช้ในการศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูญชัย

กระบวนการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการเป็นหัวใจของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการซึ่งนอกจากจะต้องดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการนั้นอย่างดีพอแล้ว การบริหารโครงการย่อมต้องการระบบและมีขั้นตอนของการดำเนินงาน ที่สำคัญการบริหารโครงการเป็นงานชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุถึงความสำเร็จ หรือตามเป้าหมายที่บุคคลเหล่านั้นต้องการความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการในการบริหาร กระบวนการบริหารโครงการ (Project initiation process) แบ่งเป็นลำดับขั้นตอนในการบริหารโครงการ 6 ขั้นตอน (วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2538: 90-95) ดังนี้

1. การริเริ่มโครงการ (Project initiation) เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการจัดทำ

โครงการ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านต่างๆ ว่ามีความต้องการในด้านใด เช่น ด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมต่างๆ ทรัพยากร ผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยจัดทำเป็นร่างโครงการ (Project proposal) ร่างวัตถุประสงค์ มีการประเมินทรัพยากร แล้วนำเสนอเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณา

2. การวางแผนโครงการ (Project planning) เป็นการเตรียมงานที่เกี่ยวข้องกับ โครงการไว้ล่วงหน้า มีลักษณะดังนี้

- 2.1 การกำหนดลักษณะงานที่ต้องการ

- 2.2 การกำหนดปริมาณและคุณภาพของงาน

- 2.3 การกำหนดทรัพยากรที่ใช้ หลังจากโครงการผ่านการพิจารณาแล้วจะมีการวางแผน มีการจัดตั้งผู้จัดการโครงการ ทีมงาน และทำแผนโครงการ โดยมีการกำหนดกิจกรรมย่อยต่างๆ และกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมย่อยนั้น รวมถึงการกำหนดค่าใช้จ่าย เวลา และ ทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์โครงการ (Project analysis) และการศึกษาความเป็นไปได้ ของโครงการ (Project feasibility study) เป็นการศึกษารายละเอียดด้านต่างๆ ของโครงการว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในการนำไปใช้ในโครงการมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้เห็นเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละกิจกรรมของโครงการ ถ้าผลของการวิเคราะห์ได้ผลประโยชน์และมีความ

เป็นไปได้แล้ว จะทำให้การตัดสินใจ ดำเนินการตามแผนโครงการ มีข้อผิดพลาดน้อย และได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในการวิเคราะห์โครงการจะคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ คือ ด้านการเงิน (Financial) ด้านการบริหาร (Managerial) ด้านเทคนิค (Technical analysis) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) เป็นต้น

4. การปฏิบัติการตามโครงการ (Project implementation) : การกำหนดโครงสร้างโครงการ (Project structure) และการจัดหาทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ เป็นการดำเนินการตามแผนโดยผู้จัดการโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งมีอำนาจในสายงานหลัก (Line authority) และมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่โครงการใหญ่ซึ่งต้องดำเนินงานในระยะสั้น การดำเนินงานตามแผนโครงการทุกขั้นตอนอาจสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ ดังนั้นจึงอาจมีการตั้งผู้จัดการโครงการย่อย (Sub-project manager) ผู้จัดการกลุ่มกิจกรรม (Activity group manager) หรือผู้จัดการแต่ละกิจกรรมย่อย (Sub-activity group manager) เพื่อกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

5. การควบคุมโครงการ (Project control) : การติดตามโครงการ (Project monitoring) การประเมินโครงการ (Project evaluation) มีลักษณะดังนี้

5.1 การติดตามโครงการ (Project monitoring) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลของโครงการประกอบด้วย 1) การติดตามความก้าวหน้า 2) การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เป็นจริงกับผลลัพธ์ที่พยากรณ์ไว้ 3) การวิเคราะห์ผลกระทบ 4) การปรับปรุง

5.2 การประเมินโครงการ (Project evaluation) เป็นการประเมินความก้าวหน้าของแผนโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร เพื่อจะได้มีการปรับปรุงโครงการใหม่ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การขยายเวลาโครงการ การเพิ่มงบประมาณ เป็นต้น

6. การยุติโครงการ (Project termination) เป็นขั้นที่การดำเนินการสิ้นสุดลง ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ โดยผู้จัดการโครงการจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารระดับสูงตามสายการบังคับบัญชา เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานว่า ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งถือว่า เป็นการสิ้นสุดการปฏิบัติงานสำหรับโครงการนี้

สรุปได้ว่า กระบวนการการบริหารโครงการอาจมีขั้นตอนหรือวิธีการที่มีชื่อเรียกต่างกัน แต่โดยสรุปจะมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ เช่นในบางโครงการผู้บริหารโครงการอาจใช้กระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดคนให้เข้าทำงาน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม การรายงาน และการงบประมาณ เป็นต้น ความปลื้มก้อยในรายละเอียดของ

กระบวนการ ดังที่กล่าวมา อาจขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระของงาน ขนาดของโครงการระยะเวลาในการดำเนินโครงการ และความรู้ความสามารถตลอดถึงประสบการณ์ของผู้บริหารโครงการ

แนวคิดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในส่วนของสถาบันผ้าทอมือหรือภูมูชัย เป็นส่วนงานที่เกิดจากการบริหารงานโดยการใช้อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ พัฒนา ดูแลกลุ่มงานดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่ จึงควรมีการศึกษา ความหมาย ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ชัดเจนซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมาย

ความหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นั้นได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายที่ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการศึกษา ต่อไปนี้

โกวิท พวงงาม (2552: 55) ได้ให้ความหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ โดยมีผู้ให้ความหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง การปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยจัดให้สภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ฐานะของสภาจังหวัดขณะนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรแทนประชาชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัดยังมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้นโดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้นยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิมกล่าวคือสภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้นจนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบ บริหารราชการในส่วนจังหวัด ของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ทำให้สภา

จังหวัดมีฐานะเป็นสภา ที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของ สภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัด ไม่ได้ผล ตามความมุ่งหมาย จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้นในปี พ.ศ. 2498 อันมีผลให้เกิด "องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด" ขึ้นตามภูมิภาคต่อมา ได้มีการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดแปรสภาพมา เป็นสภากการปกครองท้องถิ่น จึงมีบทบาทและอำนาจ (โกวิท พวงงาม, 2552: 58-60)

ที่มาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันเกิดจากวิวัฒนาการโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2476 - 2498 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 ที่ได้มีการจัดตั้งสภาจังหวัดขึ้น ตาม พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งนับเป็นจุดกำเนิด และรากฐานของการพัฒนาที่ทำให้ ให้มีหน่วยงานปกครองท้องถิ่นในรูปองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2498 นั้น อาจกล่าว โดยสรุปถึงฐานะอำนาจหน้าที่บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ว่ามีลักษณะ ยังมีได้มีฐานะ เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคตาม กฎหมาย แต่เป็นเพียงองค์กร ตัวแทนของประชาชนรูปแบบหนึ่งที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำแก่ จังหวัด ซึ่งพระราชบัญญัติ บริหารราชการแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 กำหนดให้สภา จังหวัดเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีอำนาจการบริหารงานในจังหวัดอยู่ภายใต้การ ดำเนินงานของคณะกรรมการจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานสภาจังหวัด จึงมีบทบาท เป็นเพียงที่ปรึกษา เกี่ยวกับกิจการของสภาจังหวัดแก่คณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัด ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามเสมอไป กระทั่งในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการส่วนแผ่นดินกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สภาจังหวัด เปลี่ยนบทบาทจากสภา ที่ปรึกษาของ กรรมการจังหวัดมาเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับอำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัด ตามพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 มาตรา 25 ได้กำหนดให้สภาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ (โกวิท พวงงาม, 2552: 65-80) ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและรายงานเรื่องงบประมาณที่ทางจังหวัดตั้งขึ้น และสอบสวนการคลัง ทางจังหวัด ตามระเบียบ ซึ่งจะให้มีกฎกระทรวง กำหนดไว้

1.1 แบ่งสรรเงินทุนอุดหนุนของรัฐบาลระหว่างบรรดาเทศบาลในจังหวัด

1.2 เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อคณะกรรมการจังหวัดในกิจการจังหวัด ดังต่อไปนี้

2. การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

2.2 การประถมศึกษาและอาชีวศึกษา

2.3 การป้องกันโรค การบำบัดโรค การจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล

2.4 การจัดให้มีและบำรุงทางบก ทางน้ำ

2.5 การกลีกรรมและการขนส่ง

2.6 การเก็บภาษีอากรโดยตรง ซึ่งจะเป็นรายได้ส่วนจังหวัด

2.7 การเปลี่ยนแปลงเขตหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และเขตเทศบาล

3. ให้คำปรึกษาในกิจการคณะกรรมการจังหวัดร้องขอ

ระยะที่ 2 ในปี พ.ศ. 2498-2540 การจัดตั้งและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบัน เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการส่วนจังหวัดพ.ศ. 2498 ซึ่งกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลและประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเป็นหน่วยราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และในพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ เช่น การรักษาความสงบ รียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม การสาธารณสุข การป้องกันโรค การบำบัดโรคและการจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังอาจทำกิจการซึ่งอยู่นอกเขตเมื่อกิจการนั้น จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับ กิจกรรมที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตนโดยได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือ สภาตำบลที่เกี่ยวข้องนั้น และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วด้วย

ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 114 ตอนที่ 62 ก ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2540 โดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นมา พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นกฎหมาย ที่กล่าวถึงระเบียบวิธีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแทนที่องค์การบริหารส่วน บริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 สำหรับเหตุผลของการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ อาจพิจารณาได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติซึ่งระบุว่า "โดยที่องค์การ บริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาล และเทศบาล เมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการนี้สมควร ปรับปรุงบทบาทแล อำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น" (โกวิท พวงงาม, 2552: 70-75)

วัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกจากจะพิจารณาในเหตุผลของพระราชบัญญัติแล้ว จากบันทึกการประชุม คณะกรรมาธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ครั้งที่ 2 วันที่ 13 มีนาคม 2540 ที่ประชุมได้อภิปรายประเด็นวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายสรุปว่า

1. เพื่อจัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพซึ่งปัจจุบันมีปัญหาด้านการบริหารการจัดการ ด้านพื้นที่ และรายได้เข้าซ้อน
2. เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการขยายความ เจริญเติบโตของแต่ละท้องถิ่น
3. เพื่อเป็นการถ่ายโอนอำนาจการปกครองส่วนภูมิภาคมาสู่ท้องถิ่น โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ในการ ประสานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น การประสานกับรัฐบาลและตัวแทนหน่วยงานของรัฐการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณที่เคยอยู่ใน ภูมิภาคไปอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยจะเพิ่มอิสระให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้นด้วย โดยการลดการกำกับดูแลจากส่วนกลางลง (โกวิท พวงงาม, 2552: 80)

การจัดตั้งและฐานะ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้มีหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเรียกว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีอยู่ในทุกจังหวัดๆ ละ 1 แห่ง รวม 75 แห่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วทั้งหวัด โดยทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น อื่น คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนั้น ความเป็นนิติบุคคลก่อให้เกิดความสามารถในการทำนิติกรรม ความเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดอำนาจ หน้าที่ และขอบเขตพื้นที่ในการใช้อำนาจหน้าที่นั้น

ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 24 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 1 คนและ รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2 คน แยกเป็นรายอำเภอต่างๆ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555 : 13 - 15)

1. อำเภอเมืองลำพูน	8	คน
2. อำเภอป่าซาง	4	คน
3. อำเภอบ้านโฮ่ง	3	คน
4. อำเภอลี้	4	คน
5. อำเภอแม่ทา	2	คน
6. อำเภอทุ่งหัวช้าง	1	คน
7. อำเภอบ้านธิ	1	คน
8. อำเภอเวียงหนองล่อง	1	คน

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย

1. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	1	คน
2. รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	2	คน
3. ที่ปรึกษาคณะผู้บริหาร	2	คน
4. เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	3	คน

ข้าราชการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มี นางนิชาดา สุริยะเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายณฤทธิ นิรุติพงศ์ เป็นรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนคนที่ 1 นายสุวิทย์ ศิริไกรวัฒนาวงศ์ เป็นรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน คนที่ 2 และนางศิริลักษณ์ เสนะสุทธิพันธ์ เป็นรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน คนที่ 3 มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 280 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2554) ได้แก่

1. ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา	จำนวน 123	คน
2. ลูกจ้างประจำ	จำนวน 15	คน
3. พนักงานจ้าง	จำนวน 142	คน

ส่วนราชการ

ส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน แบ่งเป็น 7 ส่วนราชการหรือกอง ดังนี้

1. นายสมชัย สุกัมภีร์ หัวหน้าสำนักปลัด ฯ
2. นายประสิทธิ์ แสงอินทร์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภาฯ
3. นายสุพจน์ สุทธิจิระพันธ์ ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ
4. นายวัฒนา สิทธิสมบัติ ผู้อำนวยการกองช่าง
5. นายนฤตม์ นิรุติพิงค์ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. นางสาวสรวง จักรคำ ผู้อำนวยการกองพัสดุและทรัพย์สิน
7. นางสาวศิริรัตน์ จำเรียง ผู้อำนวยการกองคลัง

ภารกิจ/หน้าที่

1. วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

การจัดทำวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้จัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในจังหวัดลำพูน โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานท้องถิ่น ศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัด จุดอ่อน และจุดแข็งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ดังต่อไปนี้

“เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน”

“ความเจริญอย่างยั่งยืน หมายถึง เป็นความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุล หรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติ อันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต”

2. พันธกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

พันธกิจที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ได้มาตรฐานเพียงพอ ต่อความต้องการของประชาชน และให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

พันธกิจที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มผลผลิต การยกระดับคุณภาพผลผลิต การลงทุน การจัดจำหน่าย และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน

พันธกิจที่ 3 พัฒนาเมืองลำพูนให้เป็นเมืองน่าอยู่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสงบ และส่งเสริม พัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

พันธกิจที่ 5 ส่งเสริมการเรียนรู้และยกระดับการจัดการศึกษาทุกระบบและการเล่นกีฬาของประชาชนในจังหวัดลำพูนให้สูงขึ้น และทั่วถึงอย่างมีคุณภาพ

พันธกิจที่ 6 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการขั้นพื้นฐานและการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

พันธกิจที่ 7 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นมีธรรมาภิบาล การจัดโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า โปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้

พันธกิจที่ 8 พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรและประชาชนให้สามารถใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน มีดังนี้

3.1 โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการ มีมาตรฐาน เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

3.2 ชุมชน มีความเข้มแข็ง มั่นคง และประชาชนมีอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.3 สังคมมีความสงบ น่ายุ่ ประชาชนมีความปลอดภัยศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้คงอยู่คู่เมืองลำพูน

3.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ได้รับการพัฒนาและอนุรักษ์ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดลำพูน

3.5 ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพทุกระบบ

3.6 ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3.7 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการบริหารจัดการที่ดี มีธรรมาภิบาลบุคลากรมีคุณภาพ และให้บริการตรงตามความต้องการของประชาชน

3.8 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งทางภูมิปัญญา

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มี 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์การ พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

1.1 การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ถนน สะพาน ทางเท้า ทางระบายน้ำ

1.2 การพัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำ

1.3 การพัฒนาระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์

1.4 การจัดทำและวางระบบผังเมือง

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว
 - 2.1 การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน
 - 2.2 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้านกลุ่มเกษตรกร
 - 2.3 การส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนด้านเศรษฐกิจในท้องถิ่น
 - 2.4 การสร้างระบบเครือข่ายการจัดตั้งตลาดกลาง และศูนย์จำหน่ายสินค้าท้องถิ่น
 - 2.5 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม และวัฒนธรรม
 - 3.1 การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น
 - 3.2 การสืบสานฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.3 การอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุ และภูมิทัศน์วัฒนธรรม
 - 3.4 การแก้ไข ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม
 - 3.5 การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 4.1 การจัดการ ดูแล อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 - 4.2 การพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สาธารณะในท้องถิ่น
 - 4.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการ
 - 4.4 การจัดการให้มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูลและน้ำเสียรวม
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาและการกีฬา
 - 5.1 การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระบบในท้องถิ่น
 - 5.2 การปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในท้องถิ่น
 - 5.3 การส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาในท้องถิ่น
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุข
 - 6.1 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคแก่ประชาชน
 - 6.2 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ
 - 6.3 การส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข
 - 6.4 การส่งเสริมและพัฒนาการแพทย์แผน ไทยและสมุนไพรท้องถิ่น
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง – การบริหาร
 - 7.1 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 7.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น
 - 7.3 การส่งเสริมสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งทุกระดับ

- 7.4 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7.5 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล
- 7.6 การปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน
- 7.7 การปรับปรุงและพัฒนารายได้ของท้องถิ่น
- 8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น
 - 8.1 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น
 - 8.2 การพัฒนา ICT เพื่อการบริหารจัดการภายในองค์กรและการให้บริการประชาชน
 - 8.3 การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ภารกิจ

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งดังนี้

1. เพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน
2. เพื่อเป็นการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มั่นคงและมีคุณค่าของจังหวัดลำพูน
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน

สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเพื่อดำเนินการด้านการส่งเสริมอาชีพ ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด จนมาถึงยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

ความจำเป็นในการจัดตั้ง

สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการรวบรวมผ้าทอมือในจังหวัดลำพูน เนื่องจาก ผ้ายกดอกลำพูน เป็นที่นิยมแพร่หลายในวงสังคมชั้นสูง ลวดลายของผ้าทอยกดอกลำพูนมีความวิจิตร สวยงาม แต่ภายหลังพบว่า ลวดลายผ้าทอยกดอกลำพูน ที่มีความงดงาม วิจิตรบรรจง

ของช่างทอผ้าในอดีต ได้สูญหายไป และขาดการสืบทอด การเรียกชื่อลวดลายก็แตกต่างกันไปตามความถนัดของช่างทอ ประกอบกับประชาชนในท้องถิ่นหันมาประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น วิธีชีวิตการทอผ้าซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมก็ลดเลือนลงไป องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น เพื่อดูแลในเรื่องดังกล่าว ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนลำพูน ตั้งแต่อดีตกาล จนถึงปัจจุบันคงอยู่สืบไป รวมถึงเป็นศูนย์การเรียนรู้การทอผ้าด้วยมือทุกประเภท ของลำพูน เช่น ผ้าทอยกดอก ผ้าทอมืออำเภอป่าซาง และผ้าทอชาวเขา โดยความร่วมมือของทุก ภาคส่วน เช่น ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดย คุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน เจ้านายฝ่ายเหนือ ทายาทเจ้าผู้ครองนครลำพูน องค์สุดท้าย ได้บริจาคที่ดิน จำนวน 5 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ให้เป็นสถานที่ตั้งของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี 2547 และเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2551 จนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างและแผนงาน

สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 3 ปี พ.ศ. 2555 – 2557 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ได้วางกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาในการสืบสาน พื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้ฝ่ายการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชน และการบริหารความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จึงได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ที่มาจากทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมีหน้าที่ ในการดำเนินการบริหารจัดการสถาบันฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันฯ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555 : 21)

1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ
 - 1.1 คุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ประธานที่ปรึกษา
 - 1.2 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ปรึกษา
 - 1.3 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตันธง ที่ปรึกษา
 - 1.4 นางสาวสวาท สุริยกุล ณ อยุธยา ที่ปรึกษา
 - 1.5 คุณบัณฑิต สุขโชติ ที่ปรึกษา
2. คณะกรรมการบริหารสถาบันฯ
 - 2.1 เจ้าทรงแก้ว ลังการพันธ์ุ กรรมการ
 - 2.2 นายปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ กรรมการ
 - 2.3 คุณผดากร ไชยชมเกียรติคุณ กรรมการ

2.4	คุณดารณี ใจดี	กรรมการ
2.5	คุณอุไร ผ้าเจริญ	กรรมการ
2.6	วัฒนธรรมจังหวัดลำพูน	กรรมการ
2.7	ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ	กรรมการ
2.8	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ
2.9	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ
2.10	ผอ.ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	กรรมการ
2.11	พัฒนาการจังหวัดลำพูน	กรรมการ
2.12	พาณิชย์จังหวัดลำพูน	กรรมการ
2.13	นายกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน	กรรมการ
2.14	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ฯ	กรรมการและเลขานุการ

โครงสร้างการทำงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สามารถอธิบายแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 7 โครงสร้างการทำงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (2555: 23)

แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผ้าทอมือหรือภูมูชัย ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาแต่อดีตโดยถ่ายทอดผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต และพิธีกรรมต่างๆ มาอย่างช้านาน ซึ่งการที่จะศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชนที่ถูกต้องนั้นผู้ที่ศึกษาจำเป็นต้องรู้ถึงความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แท้จริง และความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นตามที่มีผู้ให้ความหมายดังนี้

ความหมาย

จากการศึกษาความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มีผู้นิยามความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534: 5-6, 13) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น” (Local wisdom) หรือ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” (Popular wisdom) หรือ “ภูมิปัญญาไทย” (Thai wisdom) เป็นคำที่รู้จักกันในวงการศึกษามานานพอสมควรแล้ว แต่ความจริงในการกล่าวถึงได้เกิดขึ้นในบางระยะๆและไม่ได้นำมาใช้ในการพัฒนาในด้านต่างๆของประเทศได้เต็มที่นัก ในด้านการศึกษาได้มีการตื่นตัวครั้งหนึ่ง เมื่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในหมวดที่ 4 ได้กล่าวถึงแนวทางจัดการศึกษา ในส่วนของเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 9 ที่ว่า ให้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในศาสตร์สาขาต่างๆรวมทั้งจากแหล่งวิทยากรอื่นๆเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด หอสมุด พิพิธภัณฑ์ สื่อมวลชน เป็นต้น นำมาพิจารณาประกอบการจัดการเรียนการสอน จากนั้นภูมิปัญญาก็ยังมิได้รับการหยิบยกให้เห็นความสำคัญมากนัก จนกระทั่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 6 ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งส่วนหนึ่งของมาตรา 23 ที่ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในเรื่องต่างๆรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) สะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม และในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม จึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว ฟันฟู ประยุกต์ ประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่ บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบนั้น นักฟันฟู นักประยุกต์ และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ มีชื่อเรียกในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” และสติปัญญาที่นำมาใช้ในการ

สร้างสรรค์นี้เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” (สำนักคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534: 52)

ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้แตกต่างไปจากการให้ความหมายของ ประเวศ วะสี (2536: 21) ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการส่งสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาแบบเรียนที่เราเรียน แต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชาทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษาและวัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน

รวมไปถึงแนวคิดดังกล่าวจากข้างต้นยังแตกต่างไปจาก ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537: 21) ที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสั่งสมความรู้ประสบการณ์ ที่ได้รับถ่ายทอดจากบุคคลและสถาบันต่างๆ โดยมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและศาสนา เกี่ยวข้องอยู่ด้วยและมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานภูมิปัญญา ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีการปฏิบัติโดยผู้คนในชุมชนนั้น

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีการสั่งสมความรู้มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่มีการสืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายโดยมีความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้าน จากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งจนทำให้สังคมชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของสังคม เป็นสิ่งที่มีจุดหมาย เป็นวิถีสำคัญ มีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ทำให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆทั้งนี้เพื่อเป็นการกำหนดท่าทีในการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านได้มากยิ่งขึ้น (ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์, 2537: 25-26)

ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น มิได้มีนัยเป็นแต่เพียงนามธรรม หากแต่มีความหมายครอบคลุมไปถึงรูปธรรมของการดำรงชีวิต เช่น แบบแผนของการใช้ทรัพยากร ซึ่งแบบแผนดังกล่าวจะต้องกำกับด้วยกฎเกณฑ์คุณธรรม หรืออาจเรียกว่า สติ คือ การรู้จักยั้งคิดว่าการใช้ทรัพยากรในระดับใดจึงจะเป็นการสมควร พร้อมกันนั้นก็ใช้ปัญญาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบแผน หรือวิธีการใช้ทรัพยากรหรือธรรมชาติอย่างรอบคอบ เหมาะสมกับเงื่อนไขทางธรรมชาติและสังคม เพื่อความมั่นคงและยืนยาวในอนาคต จึงอาจแยกภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ประเภทกล่าวคือ ระดับหนึ่งคือ สิ่งที่จับต้องได้ สัมผัสได้ไม่ยากนัก เช่น การเกษตรพื้นเมือง ส่วนอีกระดับหนึ่ง คือ ด้านที่ดู

เหมือนกับเป็นนามธรรม นั่นคืออุดมการณ์หรือหลักยึดในการดำรงชีวิตนั่นเอง (ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคณะ, 2536: 43)

รุ่ง แก้วแดง (2543: 205) ได้ให้ความสำคัญที่ว่า ภูมิปัญญาไทยได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจะสูญหายไป แต่ยังมีบางส่วนหลงเหลือเป็นมรดกอันล้ำค่าอยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด

นันทสาร สีสลับ (2542: 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย ดังนี้

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น
2. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
3. สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม
4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
5. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องราวการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่มีลักษณะของความสัมพัทธ์ภายในท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาแต่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งมีหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

เสรี พงศ์พิศ (2536: 145) กล่าวว่า ภูมิปัญญามี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ ชีวทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน
2. มีลักษณะเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับเรื่องเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่นๆ

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการที่ได้มีการศึกษาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการแบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ชัดเจนไว้ดังนี้

อังกูล สมคะเนย์ (2535: 37) ได้จำแนกภูมิปัญญาชาวบ้านออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับ คติ ความคิด ความเชื่อ ภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์แห่งความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา ประกอบด้วย คติ ความคิด ความเชื่อ ภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นการประกอบพิธีกรรม การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และการใช้แรงงานของตนเอง รวมถึงการหาผลผลิตต่างๆที่มีอยู่ในธรรมชาติ

มาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพ ประกอบกับความเชื่อทางศาสนา ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย คติ คำคม สุภาษิต คำพังเพย นิทานหรือตำนานพื้นบ้าน คติธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาคำทายต่างๆ ภาษาถิ่นหรือภาษาพื้นบ้าน

กลุ่มที่ 2 เรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี ประกอบด้วยศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี จะเป็นตัวชี้ที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ละหมู่บ้านต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือผลงานหรือกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของชาวบ้านที่แสดงให้เห็นคุณค่าแห่งการดำเนินชีวิต วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเฉพาะกลุ่มชน หรือท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้านประเภทต่างๆ ศิลปะการแสดง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ศิลปะด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุของท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มที่ 3 เรื่องของการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น ในอดีตวิถีชีวิตของคนไทยมีความเป็นอยู่โดยธรรมชาติ ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือที่ประดิษฐ์เอง ในการประกอบอาชีพนั้นเป็นการทำเพื่อให้มีอยู่มีกินมากกว่าที่จะทำเพื่อความมั่งมี ความร่ำรวย โดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยจากภายนอกมาเป็นตัวกำหนดหรืออิทธิพลในการผลิต แต่ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมากซึ่งเป็นผลมาจากการมุ่งเน้นพัฒนาประเทศ เพื่อเปลี่ยนแปลงจากประเทศเกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ระบบการผลิตของชาวบ้านได้รับผลกระทบไปด้วย จึงก่อให้เกิดความล้มเหลวทางเศรษฐกิจในชนบทอย่างรุนแรง ผลจากความล้มเหลวและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจึงได้มีบุคคลหนึ่งนำไปใช้เป็นบทเรียน เกิดแนวความคิดการพึ่งพาตนเองและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชนบท จึงได้มีการริเริ่มฟื้นฟูทรัพยากรในท้องถิ่นที่ได้มีการสูญเสียไปให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์พร้อมปรับสภาพการดำเนินชีวิตที่เคยถูกครอบงำด้วยระบบธุรกิจการค้า กลับมาสู่อาชีพเกษตรกรรม เพื่อความอยู่รอดโดยอาศัยความสมดุลทางธรรมชาติ กลุ่มบุคคลดังกล่าวยืนหยัดต่อสู้ด้วยความเข้มแข็งกับความล้มเหลว และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างภาคภูมิใจด้วยกำลังใจ สติปัญญา สังคมประสบการณ์จากการผสมผสานกลมกลืนได้อย่างเหมาะสม สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง บุคคลเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องและนำเอาหลักการ ความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ไปถ่ายทอดให้กับอนุชนรุ่นต่อไป ได้แก่ การทำเครื่องมือจับสัตว์น้ำ งานจักสานจากไม้ไผ่ งานจักสานจากเตยปาหนัน งานจักสานจากหวาย งานประดิษฐ์สิ่งของจากเปลือกหอยแตก การจัดทำผ้าบาติกและการเขียนลายผ้าบาติก

กลุ่มที่ 4 เรื่องของแนวความคิด หลักปฏิบัติและเทคโนโลยีชาวบ้าน จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงได้มีบุคคลนำแนวความรู้และ

หลักการที่เคยปฏิบัติกันมา นำมาผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มผลผลิตหรือประกอบกิจกรรมในการดำเนินชีวิตในครอบครัวและท้องถิ่น ซึ่งนับว่าบุคคลเหล่านี้ เป็นภูมิปัญญาอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม ได้แก่ การทำไร่นาสวนผสม ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ การแปรรูปอาหาร การประดิษฐ์ดอกไม้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การนำสมุนไพรเพื่อใช้รักษาโรค การถนอมอาหาร

การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงลักษณะในการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ไว้ ดังนี้

ปฐม นิคมานนท์ (2538: 279-281) กล่าวว่า การที่ชนชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆอยู่รอดมาได้ถึงทุกวันนี้ เพราะคุณค่าอันเป็นพื้นฐานแห่งการดำเนินชีวิต สามารถรักษาสอดคล้องระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกับผู้คนในสังคมเดียวกัน และกับสังคมอื่นๆความสมดุลดังกล่าวยังคงอยู่และถ่ายทอดสืบสานกันมา บางส่วนนั้นอาจหายไป แต่มีสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นแทน การถ่ายทอดสืบสานมีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการถ่ายทอดภูมิปัญญานั้น สรุปได้ดังนี้

1. การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาชีพของหมู่บ้านที่แทบทุกคนรู้เรื่อง ทำกัน อาจเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า ซึ่งสมาชิกของชุมชนได้คลุกคลี กันเคยมาตั้งแต่เด็กภายใต้สภาพการดำรงชีวิตประจำวัน
2. การสืบทอดภายในครัวเรือน เป็นการสืบทอดความรู้ความชำนาญที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะครอบครัว เช่น ความสามารถในการรักษาโรค งานช่างศิลป์ ช่างฝีมือ ความรู้ด้านพิธีกรรมต่างๆความรู้เหล่านี้จะถ่ายทอดภายในครอบครัวและเครือญาติ บางอย่างมีการหวงแหน และเป็นความลับในสายตระกูล
3. การฝึกจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง เป็นการถ่ายทอดที่ผู้สนใจไปขอรับการถ่ายทอดวิชาการ ผู้รู้อาจเป็นญาติหรือไม่ใช่ญาติ หรืออาจอยู่นอกชุมชนก็ได้ เช่น ช่างโบสถ์ ช่างลายไทย หมอตำแย เป็นต้น
4. การฝึกฝนและค้นคว้าด้วยตนเอง อาชีพและความชำนาญหลายอย่างเกิดขึ้นด้วยคิดค้นดัดแปลง และพัฒนาขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน เช่น การแกะสลักหิน เป็นต้น
5. ความรู้ความชำนาญที่เกิดขึ้นจากความบังเอิญหรือสิ่งลึกลับ เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นโดยตนเองไม่ได้สนใจหรือไม่ได้คาดคิดมาก่อน มีวิญญาณหรืออำนาจลึกลับเข้าสิงมาบอก ทำให้มีความสามารถในการรักษาโรคได้

เสรี พงศ์พิศ (2536: 30-32) ได้เสนอแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาของชาติ ดังนี้

1. รัฐบาลประกาศเป็นนโยบายให้ระบบการศึกษาทั้งหมด ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้และทะนุบำรุงภูมิปัญญาท้องถิ่น
 2. ส่งเสริมให้มีการพิมพ์หนังสือและสื่อรูป
 3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการศึกษาทุกระดับทำการศึกษาศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น
 4. ให้มีการสร้างตำราท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้ครูที่อยู่ในท้องถิ่นสร้างตำราจากความรู้ท้องถิ่นและใช้ท้องถิ่นของตน เป็นการเปิดศักยภาพของครูในท้องถิ่น ทำให้การศึกษาสอดคล้องกับท้องถิ่นมากขึ้นและทำให้ชาติมีพลังความรู้จากของจริงขึ้นทั่วประเทศ
 5. ปรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนโดยทำหน้าที่ 3 อย่าง คือ
 - 5.1 ศึกษาให้เข้าใจชุมชน
 - 5.2 เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาชุมชนและ
 - 5.3 ให้ศึกษาทุกรูปแบบเพื่อชุมชนและดึงทรัพยากรจากชุมชน จากหน่วยงานราชการ อื่นๆจากภาคธุรกิจ และจากองค์กรพัฒนาเอกชน เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งประเทศ
 6. ปรับระบบการศึกษาทั่วไป รวมทั้งในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นการศึกษาที่สร้างรากฐาน และความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีบูรณาการ โดยเรียนจากประสบการณ์ความเป็นจริงในสังคมไทย
 7. รัฐบาลควรจัดงบประมาณอุดหนุนทั่วไปให้หน่วยงานได้ตัดสินใจการใช้เอง และรัฐประเมินผลงานและตรวจสอบความถูกต้อง
 8. ส่งเสริมกลไกการทำงานอย่างไม่เป็นทางการ และสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนคือ ผู้ปฏิบัติงานต่างสังกัดรวมตัวกันในรูปกลุ่มหรือชมรม หรือรูปอื่นใดที่ไม่เป็นทางการ มีความอิสระ คล่องตัว มีความต่อเนื่อง และมีพลังมากกว่า
 9. ภาคธุรกิจควรใช้ทุนทรัพย์สนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชน หรือจัดตั้งมูลนิธิ หรือสถาบันในรูปเอกชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาไทย
- สรุป ภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ ลดการพึ่งตนเองจากสังคมภายนอก และยังช่วยให้มีการจัดการชุมชนของตนทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการรับรู้คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นยังสามารถพัฒนาและนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

แนวคิดการทอผ้าด้วยมือ

สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการผลิตสินค้าออกมาที่อยู่ของผลิตภัณฑ์ที่เป็นผ้าทอ ที่เกิดจากการทอผ้าโดยมือซึ่งการจะทอผ้าโดยมือนั้นก็สามารถที่จะแบ่งประเภทของการทอผ้าได้หลายประเภท ซึ่งผู้ศึกษาได้มีการศึกษาการทอผ้าด้วยมือมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการทอผ้า

ได้นักวิชาการได้ให้ความหมายของการทอผ้าไว้ดังนี้

นุสรา เตียงเกตุ (2542: 5) การทอผ้า หรือ “การทอ” ถือเป็นศิลปะและหัตถกรรมหรืองานฝีมืออย่างหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นกรรมวิธีการผลิตผืนผ้าโดยใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดประสานกันจนได้เป็นผืนผ้า ทั้งนี้ต้องมีเครื่องมือในการทอ เรียกว่า หูก หรือ กี่ (ในภาษาไทยถิ่นอีสาน มักเรียกการทอผ้าว่า “ตำหูก”)

กิจกรรมการทอผ้านั้น นอกจากเป็นขั้นตอนการผลิตเครื่องนุ่งห่ม หนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์แล้ว ยังถือเป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์ด้วย เนื่องจากการให้สีสันและลวดลายต่างๆ ในผืนผ้า ปัจจุบันแม้จะมีการใช้เครื่องจักรสำหรับทอผ้า ใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการควบคุมการผลิตและออกแบบลายผ้า แต่การทอผ้าด้วยมือก็ยังเป็นศิลปะที่ได้รับการยกย่องและชื่นชมเสมอมา

ซึ่งแตกต่างไปจาก รัชฎา สุขแสงสุวรรณ (2547: 10) ที่ว่าการทอผ้า คือ การนำเส้นด้ายมาขัดกันให้เป็นลวดลาย เป็นการสานเช่นเดียวกับการจักสารใช้เส้นด้ายแทนเส้นดอกลง โดยชิงเส้นด้านชุดหนึ่งเป็นเส้นหลัก เรียกว่า เส้นยืน (warp yarn) แล้วใช้เส้นอีกชุดหนึ่ง เรียกว่า เส้นพุ่ง (weft yarn) สอดตามแนวขวางของเส้นยืน ขัดกันไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะให้เส้นยืนยกขึ้นและข่มลงสอดขัดด้วยเส้นพุ่งสลับ กันไปเรื่อยๆ เกิดลวดลายต่างๆ ขึ้น อาจกล่าวได้ว่า เส้นยืนเป็นโครงสร้างหลัก ส่วนเส้นพุ่งเป็นเส้นที่มาเติมเป็นผืนผ้า

ที่มา

ปาณี เดชวิทย์ (2543) ได้กล่าวว่าผ้าเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกจากอาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ผ้าซึ่งมีความสำคัญและสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของมนุษย์มานับตั้งแต่ยุคดั้งเดิมหรือในยุคสังคมบรรพกาล อย่างไรก็ตามพื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มของมนุษย์ที่อยู่อาศัยในประเทศในยุคเก่าแก่มีน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องนุ่งห่มผลิตจากเส้นใยผุพังง่าย มักเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา จากการศึกษาด้านโบราณคดีในประเทศไทย หลักฐานที่พบคือ ภาพจิตรกรรมบนเพิงผาหรือผนังถ้ำต่างๆ หลายแห่ง ภาพเหล่านี้มักแสดงลักษณะมนุษย์กำลังเดินร่ำหรือประกอบพิธีกรรมต่างๆ สันนิษฐานกันว่ามนุษย์ในยุคหินใหม่หรือประมาณ 3,000-4,000 ปีมาแล้ว ที่มนุษย์

เริ่มรู้จักการปั่นเส้นใยพืชเพื่อนำมาสานทอเป็นผ้านุ่งห่ม หลักฐานที่พบในแหล่งโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ได้แก่ ลวดลายรอยประทับของเชือกหรือเส้นใยที่บิดเกลียวบนภาชนะดินเผา เศษใบผ้าที่ติดอยู่บนวัตถุทองแดงและเหล็ก และหินทุบผ้าเปลือกไม้และดินเผา ซึ่งเป็นอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่ใช้สำหรับปั่นด้าย จากการวิเคราะห์เส้นใยที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดี ทำให้มีข้อสันนิษฐานว่า ผ้าทอที่ผลิตขึ้นในยุคก่อนประวัติศาสตร์นั้น ผลิตจากป่านเส้นใยกล้วยา ซึ่งเป็นเส้นใยที่ได้จากลำต้นของพืชชนิดหนึ่ง ส่วนการผลิตผ้าจากเส้นในฝ้ายและผ้าไหมนั้นคงเกิดขึ้นในยุคหลังต่อมาโดยมีข้อสันนิษฐานว่าการปลูกฝ้ายในไทยนั้นอาจมีต้นกำเนิดมาจากอินเดียส่วนไหมนั้นอาจมีต้นกำเนิดมาจากจีน

ประเภทผ้าทอ

การผ้าทอ ในประเทศไทยแสดงถึง ศิลปะภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งแบ่งประเภทของผ้าทอได้เป็นสองประเภท ตามวัตถุประสงค์ในการทอ และกรรมวิธีในการทอ คือ

1. ผ้าทอที่แบ่งตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ การแบ่งผ้าทอสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ประกอบด้วย

1.1 ฝ้าย เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เป็นพืชเขตร้อน ชอบดินปนทราย และอากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่ม เส้นใยของฝ้ายจะดูดความชื้นได้ง่าย และเมื่อดูดความชื้นแล้วจะระเหยเป็นไอน้ำ ดังนั้นเมื่อสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายจะมีความรู้สึกเย็นสบาย

1.2 ไหม เส้นใยไหมได้จากตัวไหม ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของตัวเองเรียกว่า รังไหม รังไหมนี้จะนำมาสาวเป็น เส้นไหม แล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอเพื่อให้ได้ เส้นใยไหม หลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ เส้นไหมมีคุณสมบัติ ลื่น มั่น และยืดหยุ่นได้ดี

2. ผ้าทอที่แบ่งตามกรรมวิธีในการทอ ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไปตามลวดลายที่เกิดจากการทอบนผืนผ้า เช่น

2.1 ผ้ามัดหมี่ มีกรรมวิธีการทอที่ทำให้ให้เกิดลวดลายโดยการย้อมเส้นฝ้ายให้ต่าง โดยการผูกมัดให้เกิดช่องว่าง การทอผ้ามัดหมี่แต่ละผืนต้องใช้เวลาและความประณีต โดยจัดเรียงเส้นไหมและฝ้ายให้สม่ำเสมอ คงที่ กรรมวิธีต้องเรียงลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง เพื่อทำให้เกิดลวดลายสวยงามตามต้องการ

2.2 ผ้าจากการทอจากเป็นกรรมวิธีของการทอและการปักผ้าไปพร้อมๆกัน การทอลวดลายใช้วิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าเป็นช่องๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า ซึ่งจะทำให้ได้โดยใช้ไม้หรือขนเม่น หรือนิ้วมือยกขึ้น เป็นการทอผสมการปักกลายๆ

2.3 ผ้าซิด เป็นการทอผ้าด้วยกรรมวิธี เชีย หรือสะกิดเส้นด้ายยืนขึ้น แล้วสอดเส้นพุ่งไปตามแนวเส้นยืน จึงหะการสอดเส้นด้ายพุ่งจะทำให้เกิดลวดลายรูปแบบต่างๆ ผ้าแพรวาเป็นผ้าทอมือด้วยกรรมวิธีทอผ้าให้เกิดลวดลาย ลักษณะผสมกันระหว่างลายซิดกับลายจก ผ้าแพรวาต้องมีหลายๆลายอยู่ในผืนเดียวกัน

2.4 ผ้ายกดอก มีกรรมวิธีการทอให้เกิดลวดลายในการยกตะกรอแยกด้ายเส้นยืน แต่ไม่ได้เพิ่มเส้นด้ายยืน หรือ เส้นพุ่งพิเศษเข้าไปในผืนผ้า แต่ในบางครั้งจะยกดอกด้วยการเพิ่มเส้นพุ่งจำนวน สองเส้น หรือมากกว่านั้นเข้าไป

ผ้าทอกับโอกาสที่ใช้

การใส่ผ้าทอนั้นสามารถใส่ในโอกาสต่างๆ ดังนี้

1. ผ้าพื้น ทอโดยใช้ไหมเส้นพุ่ง และไหมยืนสีเดียวเท่านั้น เช่น ไหมพุ่งเป็นสีเขียว ไหมเส้นยืนเป็นสีทอง ใช้เป็นผ้านุ่ง หรือในโอกาสอื่นๆ
2. ผ้าสไบมีลักษณะคล้ายผ้าขาวม้า ใช้พาดบ่าในงานบวช งานบุญ และงานรื่นเริงต่างๆ
3. ผ้าสร่ง เป็นผ้านุ่งสำหรับผู้ชาย ใช้นุ่งอยู่กับบ้าน หรือใส่ไปในงานพิธีต่างๆ และเป็นผ้าไหว้พ่อ - แม่ ของเจ้าบ่าวเจ้าสาว
4. ผ้านุ่ง ใช้นุ่งอยู่กับบ้าน ใช้ในงานพิธี ใช้เป็นผ้าไหว้ในงานแต่งงาน ได้แก่ผ้าพื้น
5. ผ้าเก็บ ใช้สำหรับพาดบ่า ไปวัด หรืองานพิธีต่างๆ

ปัญหาในการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะผ้าไทย

ศิลปะผ้าทอไทยอันมีประวัติยาวนานและมีความมั่งคั่งหลากหลาย ซึ่งสืบทอดมาแต่โบราณจนทุกวันนี้ ตกอยู่ในมือของคนรุ่นเราและรุ่นหลังจะรักษาต่อไป หน่วยงานหลายๆ หน่วยงานทั้งของรัฐบาลและเอกชนต่างก็ช่วยกันดำเนินการรับสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในเรื่องการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาศิลปะผ้าทอของไทย อย่างไรก็ตามเท่าที่ได้มีการศึกษา สรรวจปัญหาต่างๆ พบว่ายังมีปัญหาในการส่งเสริมและพัฒนาศิลปะการทอผ้าไทยอยู่ดังนี้

1. ศิลปหัตถกรรมในหลายๆ ท้องถิ่นยังถูกละเลย การผลิตศิลปหัตถกรรมกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปไม่มีแหล่งรวมในบางท้องถิ่น
2. ขาดการกระตุ้นหรือประกวดให้ผลิตผลงานที่มีคุณภาพมาก ๆ ขึ้น
3. ผู้มีฝีมือเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอย่างอื่น
4. ไม่รักษาคุณภาพให้สม่ำเสมอ เมื่อผ้าทอมือขายดีจะผลิตผ้าที่ด้อยฝีมือมาขายแทน ช่างทอที่มีคุณภาพด้อยลง และมีจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ

5. ช่างฝีมือคุณภาพดีมักทำงานได้ช้าขายยาก เพราะต้องขายราคาแพงให้คุ้มกับเวลา หมดกำลังใจ ขาดการส่งเสริม ช่างทอฝีมือดี หลายคนยังไม่มีคนรู้จักและเห็นคุณค่า

6. ช่างฝีมือขาดการแข่งขันทางความคิด

7. การถ่ายทอดทำกันในวงจำกัด ขาดตัวผู้สืบทอดอย่างจริงจังและกว้างขวาง

ความสำคัญของผ้าทอมือ คือ การรักษาวิถีรูปแบบการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นสมัยที่ยังไม่มีเครื่องจักรมาช่วยในการถักทอ ผู้คนสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ประเมินค่ามิได้ ซึ่งลวดลายของผ้ามีความวิจิตร บรรจง สวยงาม หาไม่ได้ในผ้าทอที่ใช้เครื่องจักร

แนวคิดวัฒนธรรมท้องถิ่น

สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์เป็นสถาบันที่เกิดจากสิ่งทีพัฒนาขึ้นตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ประชาชนในชุมชนได้มีการร่วมคิดค้น ร่วมทำ ร่วมเผยแพร่ขึ้น เพื่อต้องการให้คนรุ่นหลังได้มีการปฏิบัติต่อจากการกระทำจากบรรพบุรุษ เพื่อที่จะทำให้เกิดการสั่งสมให้เกิดเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ต้องการให้คนในรุ่นปัจจุบันเกิดความหวงแหนรักษาไว้ตราบนานเท่านาน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึงความหมาย ความสำคัญ รวมไปถึงประเภทของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมาย

สภาพปัจจุบันนักเรียนนักศึกษา เยาวชนและประชาชน ส่วนใหญ่เอาใจใส่และเห็นความสำคัญในเรื่องของวัฒนธรรมของชาติค่อนข้างน้อย ประพฤติปฏิบัติตามแนววัฒนธรรมโดยการเอาอย่างเลียนแบบ ไม่ได้ศึกษาให้ทราบถึงสาระแก่นสารและคุณค่า ตลอดจนความดีงามของวัฒนธรรมนั้นๆ การประพฤติปฏิบัติยังผิดเพี้ยนไปจากแนวทางที่ถูกต้องบังเกิดความเสียหาย และสร้างทัศนคติไม่ดีต่อวัฒนธรรมไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมคำว่า “วัฒนธรรม” ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ “ Cult ” มีความหมายว่า การเพาะปลูกหรือการปลูกฝังพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้นิยามความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้เป็น 5 นัย ประกอบด้วย

1. สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ
2. วิถีชีวิตของหมู่คณะ
3. ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียว

4. ก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

5. พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันร่วมใจอยู่ในหมู่พวกตน

ซึ่งความหมายดังข้างต้นได้เหมือนกับที่ ปรียา หิรัญประดิษฐ์ และคณะ (2532: 13) ในเอกสารประกอบการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ชุตติศาสตร์ ศิลปะ การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านของไทยให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมว่า “หมายถึง แบบอย่างการดำเนินชีวิตในเรื่องต่างๆ ของกลุ่มสังคมหนึ่ง” ซึ่งวิถีชีวิตและมรดกของชาวบ้านดังกล่าว ก็คือวัฒนธรรมท้องถิ่นนั่นเอง

ซึ่งจากความหมายข้างต้นได้แตกต่างไปจากการให้ความหมายของพระเทพเวที (พระธรรมปิฎก , ประยุทธ์ , ปยุตโต) เมื่อคราวแสดงปาฐกถาพิเศษ 100 ปีพระยาอนุমানราชชน เรื่อง “วัฒนธรรมกับการพัฒนา” ก็ได้อธิบายความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง การสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาทั้งหมด ที่ได้ช่วยให้มนุษย์นั้น ๆ อยู่รอด และเจริญสืบต่อมาได้และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในบัดนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537: 16)

สรุป สามารถแยกความหมายของวัฒนธรรมออกเป็น 2 นัย เป็นความหมายทั่วไปและความหมายเชิงปฏิบัติการ คือ

1. ความหมายทั่วไป

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ

2. ความหมายในเชิงปฏิบัติการ

วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลกระทบจากระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีการส่งเสริมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนกล่าวเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลผลิตกรรม และผลิตผลอันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ

จากความหมายทั่วไป และความหมายเชิงปฏิบัติการของคำว่า วัฒนธรรมดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามจากความหมายที่ว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคน ซึ่งแสดงออกเป็นรูปธรรม 5 ประการ คือ การดำรงชีวิต การดำเนินการในสังคม การศาสนาและจริยธรรม สุนทรียศาสตร์และภาษาที่ใช้ ตลอดจนการสอน การเรียน การศึกษาเพื่อสืบทอดประสบการณ์จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

ความหมายของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในส่วนของความหมายของวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ได้มีนักวิชาการที่ให้ความหมายแตกต่างกันไป ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537: 12-15) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรมท้องถิ่น” บางคนเรียกว่า “วัฒนธรรมพื้นบ้าน” แต่นักวิชาการบางคนท่านเรียกว่า “คติชนวิทยา” ซึ่งมีความหมาย 5 ประการ คือ

1. วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง เป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมา จนไม่อาจสืบสาวราวเรื่องถึงต้นตอ หรือผู้เล่าเรื่องเดิมได้
2. วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น
3. วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง การสืบทอดข้อมูลทางคติชนวิทยา อาศัยบอกเล่าต่อๆ กันมา โดยการจำและการกระทำซ้ำๆ จนจำได้ขึ้นใจ มากกว่าจะบันทึกข้อมูลและถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษร
4. วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง เป็นแนวดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ที่กระทำสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และลูกหลานยังยึดถือปฏิบัติกันอยู่
5. วัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง เป็นการศึกษาเรื่องราวของชาวบ้านมากกว่าชาวเมือง เพราะชาวบ้านเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตช้า สิ่งทีประเพณีปฏิบัติจึงคงอยู่ในรูปแบบเก่า ๆ มาก ส่วนชาวเมืองนั้น ได้รับความเจริญทางวัตถุมากกว่า จึงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอยู่ตลอดเวลา

ซึ่งแตกต่างไปจากการให้ความหมายของ รัตนะ บัวสนธ์ (2535: 35) ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติ จารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอด สืบสอนและปฏิบัติสืบทอดกันมา ปรับเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

รวมยังแตกต่างไปจากการให้ความหมายของ รุ่ง แก้วแดง (2543: 204) ภูมิปัญญาไทยว่า หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการเรียกชื่อวัฒนธรรมของคนที่อยู่ในวงแคบเข้ามาอาจจะเป็นวัฒนธรรมภาคตามภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ตามสภาพแห่งการปกครองท้องถิ่นก็ได้ แต่มีลักษณะเหมือนกับวัฒนธรรมแห่งชาติโดยส่วนรวม จะแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อยในขณะที่วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต เป็นครรลองแห่งชีวิต การกิน การอยู่ การเดิน

การนั่ง การนอน ล้วนแต่เป็นพฤติกรรมที่ถูกตีกรอบไว้ให้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติผิดแผกแตกต่างจากแบบแผนที่สังคมกำหนดไว้ ก็จะต้องเข้ากับสังคมไม่ได้ วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมพื้นบ้านจึงนับว่ามีความสำคัญไม่น้อยกว่าวัฒนธรรมแห่งชาติ เพราะเหตุว่าวิวัฒนาการของวัฒนธรรมแห่งชาติ จะเกิดขึ้นได้ก็ย่อมอาศัยวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญและในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงช้า ยึดมั่นในประเพณีอันเก่าแก่ จึงช่วยอุดรั้งวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่เป็นพิษภัยแก่สังคมไทยไว้ส่วนหนึ่ง

ความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นวิถีชีวิตของคนในแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นมรดกสืบทอดต่อกันมา และทุกคนในท้องถิ่นย่อมมีความภูมิใจในการเป็นเจ้าของร่วมกัน ทำให้เกิดความรัก ห่วงแหน และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นตัวบ่งชี้ความสำคัญถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสืบทอดกันมา สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ชนบทธรรมเนียมประเพณีมีส่วนในการสนับสนุนให้ชาติบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองในทศวรรษที่ดีและถูกต้อง
2. ชาติไทยมีชนบทธรรมเนียมประเพณีเป็นเอกลักษณ์ การมีชนบทธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเองเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นตัวเชื่อมความรู้สึกของชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องที่แสดงอดีตและปัจจุบันของสังคมไทย
3. ชนบทธรรมเนียมประเพณีเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ แสดงถึงความเป็นมาอันเกิดจากความเจริญของสังคมมาช้านาน จึงควรภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของตนเอง
4. ชนบทธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา การรักษาชนบทธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา
5. ความเชื่อ เป็นสิ่งที่ยอมรับนับถือมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นแนวทางการปฏิบัติตนของคนในท้องถิ่น ความเชื่อจะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
6. เป็นสิ่งควบคุมการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม ทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้ เราประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายข้อตกลงหรือระเบียบที่สังคมนั้นๆ ได้วางไว้
7. เป็นเครื่องมือผสมผสานความเชื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น ประเพณีแต่งงานเป็นประเพณีที่รวมพิธีกรรมอันเนื่องมาจากความเชื่อหลายประการจึงผสมผสานกันได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับวิถีชีวิต

ประเภทของศิลปวัฒนธรรม

คณะกรรมการเฉพาะกิจว่าด้วยการจัดระบบข้อมูลทางวัฒนธรรม ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็น 5 หมวดหมู่ คือ

1. ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

ความเชื่อ หมายถึง ความเห็นจริงด้วย และความเห็นจริงตาม ไม่ว่าจะเห็นเช่นนั้นด้วยความรู้สึก หรือใช้เหตุผลไตร่ตรองก็ตาม ความเชื่อเกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่นอำนาจของดินฟ้าอากาศ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้สาเหตุ ฉะนั้นเมื่อมีภัยพิบัติ ก็จะวิงวอนขอความช่วยเหลือต่อสิ่งที่ตนเชื่อว่าจะช่วยได้ จึงเป็นบ่อเกิดแห่งการเชื่อต่อกันมาจนขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติกันโดยมีพื้นฐานจากความเชื่อต่าง ๆ อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 จารีตประเพณี เป็นประเพณีที่สังคมถือว่า ถ้าใครฝ่าฝืน งดเว้นไม่ทำตามก็เป็นผิด เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม ซึ่งคนในสังคมถือว่ามีความสำคัญ

1.2 ขนบประเพณี ได้แก่ ประเพณีที่กำหนดขึ้นเป็นระเบียบแบบแผนแล้วปฏิบัติสืบต่อกันมา ทั้งเป็นระเบียบแบบแผนโดยตรง หรือโดยปริยาย

1.3 ธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ประเพณีที่เป็นเรื่องสามัญ ไม่มีระเบียบแบบแผนเหมือนขนบประเพณี และไม่มีผิดมีถูกเหมือนจารีตประเพณี เป็นแต่เพียงนิยมกันว่ามีคนปฏิบัติแล้ว ก็ปฏิบัติกันมา

2. ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น

3. ศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น

4. ดนตรี นาฏศิลป์ และการเล่นท้องถิ่น

5. ชีวิตและความเป็นอยู่

ประโยชน์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น

วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในทุกๆ สังคมล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ในแต่ละด้านเพื่อที่จะแสดงออกให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในแต่ละชนชาติ ดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี เสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันตลอดจนการรวมกลุ่มรวมพลังสร้างสรรค์บางสิ่งบางอย่าง โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ เช่นการทอดกฐิน การทอดผ้าป่า และการบุญทางศาสนา

2. สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนในท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปตามสภาพและสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยที่มีศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นตัวกำหนด

3. ให้ความบันเทิงแก่กลุ่มชนในสังคม เช่น การฟังเพลง การร้องเพลง การแสดงมหรสพต่างๆตลอดจนพิธีกรรมที่เนื่องมาจากประเพณีเทศกาลต่างๆ

4. เป็นเครื่องมือให้การศึกษา ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญยิ่งของชีวิต ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ทำหน้าที่ศึกษาและอบรมคนในสังคมโดยการสอนให้รู้จักผิดชอบ ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมต่างๆ และสอนให้ทุกคนประพฤติดีละเว้นประพฤติชั่ว เพื่อเป็นบรรทัดฐานทางสังคม

5. เป็นเครื่องฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมให้แก่เยาวชนทั่วไป ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้มีส่วนช่วยที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะเรื่องของกีฬาและการเล่นของเด็กที่มุ่งเน้นให้เด็กออกกำลังกาย และบางอย่างยังเน้นให้เด็กรู้จักสังเกตและมีไหวพริบ การเล่นบางอย่างฝึกพัฒนาการทางสังคม

6. เป็นเครื่องมือการควบคุมทางสังคม การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความอยู่รอด และการที่มนุษย์จะอยู่ในสังคมได้จำเป็นต้องมีระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของสังคม

ผลของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลของวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถจำแนกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคม ได้แก่สังคมเมือง และสังคมชนบท ปัจจุบันรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปอันเป็นผลเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ วัฒนธรรมของท้องถิ่นจะช่วยคนในสังคมกระทำในสิ่งที่ดีงาม ละเว้นในสิ่งที่ไม่ควรกระทำ การปฏิบัติตามศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นจะส่งผลให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญของคนในประเทศและประเทศ ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม วัฒนธรรมของสังคมเมืองและสังคมชนบทจะมีผลต่อเศรษฐกิจประชาชนในเมืองและชนบทจะอยู่ในอิทธิพลของเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน

3. ด้านการเมือง การเมืองมีผลต่อศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนี้ปฏิบัติตัวตามกฎหมายของบ้านเมือง กฎของหมู่คณะ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่ได้กำหนดขึ้นในสังคมนั้นๆ เคารพต่อสิทธิหน้าที่ของบุคคลอื่นและของตน รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด และร่วมมือและประสานงานกับผู้อื่นและหมู่คณะ

4. ด้านการศึกษา การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างวัฒนธรรมของท้องถิ่น และวัฒนธรรมของท้องถิ่นก็เป็นผู้กำหนดทิศทางของการศึกษาด้วยเช่นกัน ดังนี้ กำหนดวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น กำหนดเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การส่งเสริมปรับปรุงและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ขยายขอบข่ายการเรียนรู้ให้กว้างขวางออกไป และทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน การศึกษาจึงถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการกำหนดการสืบทอด การอนุรักษ์ การพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

คุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น

ปัจจุบันประชาชนได้รับการศึกษามากขึ้น ทำให้มีความเชื่อในหลักของเหตุผลมากยิ่งขึ้น ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การคมนาคม การสื่อสารสามารถทำได้สะดวก และรวดเร็ว ทำให้การรับวัฒนธรรมของชาวต่างชาติมายังท้องถิ่นของตนได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น เกิดการละเลยศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและความเชื่อของท้องถิ่นแต่วัฒนธรรมยังมีคุณค่าในด้านต่างๆ ดังนี้

1. คุณค่าทางการถ่ายทอดภูมิปัญญา เป็นการแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกทางด้านภาษา ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ คติชีวิต เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรือง
2. คุณค่าทางสันติภาพ เรื่อง เช่น นิทาน คำกลอนต่างๆ นำมาขับขาน เป็นท่วงทำนองที่ไพเราะ
3. คุณค่าในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ
4. คุณค่าในการอบรมสั่งสอน มีวรรณกรรมหลายเรื่องที่มีเนื้อหาในการสั่งสอนให้คติเตือนใจให้แนวทางในการดำรงชีวิตให้มีความสุข อันเป็นคำสอนที่อิงหลักพุทธศาสนาแทรกอยู่ในวรรณกรรมอย่างแยบยล มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ผู้ฟังจึงได้รับทั้งความบันเทิงและความคิดที่ดีงามไปในขณะเดียวกัน
5. คุณค่าในทางประวัติศาสตร์
6. คุณค่าด้านศาสนา วรรณกรรมเป็นสื่อถ่ายทอดคำสอนและปรัชญาทางศาสนา ให้เผยแพร่สู่ประชาชนได้กว้างขวางทำให้ประชาชนมีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ได้ข้อคิดในการดำรงชีวิต เช่น มหาชาติ และนิทานชาดก
7. คุณค่าด้านเศรษฐศาสตร์
8. คุณค่าด้านการศึกษา

นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตามนโยบายศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของรัฐบาลในการส่งเสริมวัฒนธรรม โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมและนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชน มีอยู่หลายโครงการ ยกตัวอย่าง ดังนี้

โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน

กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับองค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้ง “ศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน” ขึ้นในปี พ.ศ. 2547 โดยการ

มีส่วนร่วมของชุมชนและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างงานในท้องถิ่น ในท้องถิ่น ในรูปแบบการบูรณาการในทุกมิติของวัฒนธรรม นำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชาติตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลที่มุ่งใช้มิติทางวัฒนธรรม เป็นกลไกเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงเป็นระบบเครือข่าย ระดมทรัพยากร การบริหารจัดการทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนสำคัญทางยุทธศาสตร์ โดยการสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นจัดตั้งองค์กรส่งเสริมการเรียนรู้ และการเผยแพร่วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยประชาชนในพื้นที่พึ่งพาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน และนำองค์ความรู้ในชุมชนซึ่งได้มาจากปราชญ์ชาวบ้าน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน และระหว่างชุมชนและสังคมมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการกับภูมิปัญญาภายนอก ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

เป้าหมาย

1. ประชาชนในชุมชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีโอกาสสืบค้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและการครองตนภายใต้ระบบความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคน และองค์ความรู้ในชุมชนเพื่อแสวงหาทิศทาง และแนวทางการปกป้อง ดูแล และพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนให้เกิดความอบอุ่นมั่นคงไปพร้อมกันในทุกๆ ด้าน
2. ประชาชนในชุมชนร่วมกันพัฒนาโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ให้เป็นศูนย์กลางในการศึกษา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้มิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม บูรณาการกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนของประชาชนในชุมชน
3. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันขับเคลื่อนโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนไปสู่ประชาชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน

องค์ประกอบของโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนนั้น มีองค์ประกอบที่ว่าดังนี้

1. การส่งเสริมการจัดตั้งคลังสมอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Brain Bank) เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ จากบรรดาผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลหลักในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ

2. ส่งเสริมอาชีพด้านศิลปะและวัฒนธรรม อันได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสนใจในกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยใช้แนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน (การผลิต การบริการ และการตลาด) เน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและกองทุนหมู่บ้านมาสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ชุมชนโดยรวม และเป็นการสอดรับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชน และปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

3. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในตำบล กิจกรรมดังกล่าวไม่เพียงเฉพาะการถ่ายทอดระบบคุณค่าจากระบบความเชื่อในสังคม ยังต้องเป็นศูนย์ฯ ความร่วมมือการดำเนินงานและกิจกรรมทางด้านศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีต ๆ ในชุมชน ทำให้กระบวนการถ่ายทอดคุณค่าทางศาสนา ความเชื่อและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เป็นระบบที่ควรได้รับเลือกสรรกลั่นกรองจากชุมชนอย่างมีแบบแผน ไม่ผิดเพี้ยนไปจากค่านิยมชุมชน

4. ส่งเสริมการจัดทำลานวัฒนธรรม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีเวทีพบปะสังสรรค์แสดงออก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบคุณค่าต่าง ๆ ในชุมชน ตลอดจนการปรึกษาปัญหาทั้งของตนเองและของชุมชนร่วมกัน

5. ส่งเสริมการจัดทำพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน หอศิลป์ชุมชน เพื่อรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรมและการจัดแสดงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

6. ส่งเสริมงานสารสนเทศและห้องสมุดชุมชน เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ทั้งจากภูมิปัญญาในชุมชนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับชาติ และสังคมโลกมากระตุ้นให้บุคคล ชุมชน นำความรู้เหล่านั้นมาปรับใช้อย่างเหมาะสม

งบประมาณในการดำเนินงาน

ที่มาของงบประมาณในการดำเนินงาน ประกอบด้วยดังนี้

1. การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การสนับสนุนจากส่วนราชการ หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่ร่วมสนับสนุนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. งบประมาณและทุนของชุมชนที่มีอยู่ ตลอดจนงบประมาณภาครัฐที่ลงสู่ชุมชน และประชาชน เช่น เงินทุนสัจจะออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารประชาชน ฯลฯ
4. เงินดอกผลกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด
5. การสนับสนุนจากภาคเอกชน สมาคม มูลนิธิ สโมสร และองค์กรการกุศลต่างๆ ทั้งในและนอกพื้นที่

โครงการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า และเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติในเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า และเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติในเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
2. เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาข้อมูล อนุรักษ์ หวงแหน และเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีคุณค่าในท้องถิ่น และระดับชาติ
3. เพื่อให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และระดับชาติ และสืบสานวัฒนธรรมเหล่านั้น

ความสำคัญ

ตามนโยบายศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ข้อ 4.4.5 “นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชนตลอดจนให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ” และข้อ 3.4.3 “ขยายบทบาทและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อขยายบทบาทสภาวัฒนธรรม ทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อ การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งขจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์” ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด จึงสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า โดยการส่งเสริมให้นำวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักผ่านการนำเสนอที่มีแนวคิดสร้างสรรค์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเยาวชน และประชาชนทั่วไป

โครงการมรดกโลกเมืองลำพูน

โครงการมรดกโลกเมืองลำพูน ได้รับมติจากคณะรัฐมนตรี คราวประชุม ครม.สัญจร เมื่อวันที่ 2547 สภาพัฒน์ได้อนุมัติเงินงบประมาณในวงเงิน 3 ล้านบาทในการสำรวจเพื่อจัดทำแผนแม่บท แต่ปรากฏว่างบประมาณดังกล่าวไม่ได้รับการจัดสรรเนื่องจากโครงการที่ผ่านมติ ครม.สัญจร มีจำนวน

มากทำให้จัดสรรงบประมาณไม่ทัน โดยที่ผ่านมาได้ใช้งบประมาณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชยและองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมาโดยตลอดโดยในขณะนั้นทางจังหวัดลำพูนได้มอบหมายให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชย จัดทำโครงการใหม่เพื่อของบประมาณปี 2549 ในวงเงิน 6 ล้านบาทและทางจังหวัดลำพูนได้พิจารณาโครงการและได้ผลักดันโครงการให้อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือรวมกับโครงการมรดกโลกของจังหวัดน่านและเชียงใหม่ โดยให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชยและสำนักงานศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ร่วมกันดำเนินโครงการต่อไป

ซึ่งการประชุมในหลายครั้งที่ผ่านมามีได้กล่าวถึงการต้องการผลักดันให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลกอีกทั้งเปิดประชุมเสวนาเวที เกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองร่วมตามยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน การชี้แจงคุณสมบัติอันโดดเด่น 10 ประการในการส่งเสริมให้เมืองลำพูนให้เป็นเมืองมรดกโลก นายเกษดาภรณ์ เสียมภักดี กล่าวว่าการผลักดันเมืองลำพูนให้เป็นเมืองมรดกโลกนั้นเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอีกทั้งต้องการให้จังหวัดลำพูนได้เป็นที่รู้จักไปยังต่างประเทศ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอีกทั้งต้องการพัฒนาแรงงานฝีมือสินค้าที่สำคัญของจังหวัดลำพูนให้แพร่หลายและกลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กล่าวอีกว่าการผลักดันเมืองลำพูนให้เป็นเมืองมรดกโลกนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศาสนาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมและสำคัญของท้องถิ่นและพร้อมที่จะส่งเสริมเมืองลำพูนให้เป็นเมืองมรดกโลกอย่างเต็มที่ และยินดีสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเมืองลำพูน โดยในขณะนี้ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการขุดค้นโบราณสถานวัดเกาะกลางซึ่งคาดว่าจะแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญยิ่งของจังหวัดลำพูน

สรุป คือ รัฐบาลควรมีการส่งเสริมอาชีพประชาชนให้มีรายได้ มีงานทำ โดยการฟื้นฟู ส่งเสริมอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งเป็นอาชีพที่คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ หากได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง ก็จะเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเพื่อดำเนินการด้านการส่งเสริมอาชีพ ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด จนมาถึงยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

นโยบายระดับชาติ

นโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 23) มีดังนี้

1. เร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้แก่รัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดินด้วยการทำงานตั้งใจให้ประเทศเป็นที่อยู่สบายในโลกที่มีความวุ่นวาย และน้อมนำพระราชดำรัสในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครหรืออุทยานการรักษาคูณธรรม คือ การรักษาชาติ มาหล่อหลอมและยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับคนในชาติ

2. อุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนาเพื่อนำหลักธรรมของศาสนาไปใช้ในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น

3. อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป โดยจัดหาสถานที่จัดการแสดงทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค และเพิ่มพื้นที่เวทีทางด้านวัฒนธรรมให้สามารถจัดการแสดงได้อย่างต่อเนื่องในราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าชมได้เพื่อสืบสานและสืบทอดการแสดงที่ทรงคุณค่าและสมควรภาคภูมิใจสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดสู่ชาวต่างชาติให้ร่วมชื่นชมคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

4. สร้างสรรค์อารยธรรมที่ดงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ ดังนี้

4.1 สร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุคสมัยอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญต่อบุคลากรทางด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ทุกแขนง ทุกสาขาอาชีพให้ได้รับการดูแลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อเป็นแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ รวมถึงเป็นทูตวัฒนธรรม และเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่อนุชนรุ่นต่อไป

4.2 ส่งเสริมความร่วมมือและเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับอารยประเทศและประชาคมอาเซียน ร้อยเรียงเรื่องราวผ่านการสื่อสารรูปแบบใหม่และเทคโนโลยีทันสมัย ผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สื่อเคลื่อนไหว สารคดีและภาพยนตร์ รวมทั้งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารอันทันสมัย

4.3 นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และนำมา

ซึ่งรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ

4.4 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณธรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และเกิดการเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในความสุนทรีย์ของศิลปะ

4.5 ขยายบทบาทและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อขยายบทบาทสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์

ระดับจังหวัด

จังหวัดลำพูนมีวิสัยทัศน์ในระดับจังหวัดที่ว่า “ลำพูนสู่เมืองมรดกโลก แหล่งเกษตรปลอดภัย อุตสาหกรรมคุณภาพ” วิสัยทัศน์ดังกล่าว คือทิศทางหรือความต้องการที่จะเป็นในอนาคตของจังหวัด โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาในการกิจหลักตามวิสัยทัศน์ได้แก่

1. การมุ่งพัฒนาภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูนให้สามารถผลิตสินค้าด้านเกษตร โดยเฉพาะอย่างนึ่งลำไย รวมถึงพืชผักและอื่นๆ ที่มีคุณภาพ เพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ

2. การมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุนและการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม โดยขยายเขตและจัดเขตอุตสาหกรรมภาคเหนือที่ชัดเจน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แรงงาน และเทคโนโลยีเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรม รวมไปถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าหัตถกรรม สิ่งทอ และการแกะสลักไม้สำหรับ SMEs และวิสาหกิจชุมชน เพื่อสามารถแข่งขันในระดับประเทศและต่างประเทศได้

3. การเป็นเมืองโบราณที่มีการพัฒนาสังคม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยการมุ่งสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวที่ยากจนด้อยโอกาส มีรายได้พอเพียง พอกิน พอใช้ รวมทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาเมืองให้มีสภาพยั่งยืนในเชิงอนุรักษ์เมืองโบราณ 1,400 ปี (Old City) ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้เกิดศักยภาพมากขึ้น เช่น อุทยานแห่งชาติแม่ปิง/ดอยขุนตาล เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาความรู้ความสามารถด้าน IT และโอกาสในการมีงานทำ

ระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากนโยบายของรัฐบาล และของจังหวัด นำไปสู่การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน” ความเจริญอย่างยั่งยืน หมายถึง เป็นความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุล หรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน ในระหว่างมิติ อันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบัน และอนาคต จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

1. การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น
2. การสืบสาน ฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. การอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุและภูมิทัศน์วัฒนธรรม
4. การแก้ไข ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม
5. การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการบริหารการพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถุชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการศึกษางานวิจัยที่อื่นที่ทำการศึกษามาก่อนหน้านี้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) ศึกษา การวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเครือข่าย วัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม: กรณีศึกษา การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยกระบวนการรื้อฟื้นและปรับประยุกต์สื่อบ้าน “ดาระ” เพื่อสร้างสายใยชุมชนคนควนโดน จังหวัดสตูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงบริบทของชุมชนที่มีผลต่อการสืบทอดดาระ 2) บทบาทหน้าที่ของดาระต่อบุคคล ชุมชนและสังคม 3) กระบวนการผลิตซ้ำตัวสื่อและสารของดาระ 4) ผลที่เกิดจากกระบวนการผลิตซ้ำดาระอย่างครบวงจร กลุ่มตัวอย่างคือ ศิลปินดาระ เยาวชนและครูในโรงเรียนควนโดนวิทยา อสม./แม่บ้าน ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล ใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลโดยการศึกษเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยนำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์บริบทชุมชน แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อบ้าน แนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม

แนวคิดเรื่องบันไดปลาโจนทางศิลปะ และแนวคิดเรื่องกระบวนการทำงานวัฒนธรรมเชิงรุก มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. บริบทชุมชนมีผลต่อการสืบทอดดาระ และดาระยังสามารถทำหน้าที่ให้กับสังคมในระดับต่างๆอยู่ โดยพบว่า มีหน้าที่ที่เพิ่มใหม่หลายประการที่ดาระได้แสดงบทบาทต่อระดับปัจเจกและระดับกลุ่ม

2. ในกระบวนการผลิตซ้ำตัวสื่อและสารของดาระนั้น อาศัยกลยุทธ์ดังนี้ กลยุทธ์การสร้างความรู้ โดยการปรับประยุกต์สาร กลยุทธ์การสร้างพื้นที่ กลยุทธ์การเลือกทำงานกับกลุ่มผู้รับสาร เฉพาะกลุ่ม กลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย กลยุทธ์การใช้สิทธิทางวัฒนธรรม กลยุทธ์การสร้างสื่อสนับสนุน กลยุทธ์การเปิดพื้นที่การสื่อสารกับทุกเพศ หรือการทำงานแบบ gender – related กลยุทธ์การให้สถานภาพ (status conferral) และกลยุทธ์การสร้างเครือข่าย

3. ผลที่เกิดขึ้นจากการผลิตซ้ำดาระอย่างครบวงจร พบว่า ดาระทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดการรู้จัก รู้ใจ รู้ใช้ และรู้จักษาดาระ รวมตลอดถึง ดาระยังสามารถสร้างคน สร้างเครือข่าย สร้างศักดิ์ศรีสื่อพื้นบ้าน สร้างองค์ความรู้และสร้างความยั่งยืนของสื่อได้

นอกจากนี้ ประเด็นการอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้รับสามารถแบ่งออกเป็น 3 ข้อดังนี้

1. การ reproduction of meaning หรือการผลิตซ้ำความหมายใหม่ๆ โดยการใช้การ hybridization ระหว่างสื่อเก่ากับสารใหม่ เพื่อขยายให้ตรงกับรสนิยมของผู้รับสารในสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อต่อรองกับแรงบีบคั้น (constraints/tensions) ใหม่ๆ ในชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงยึดหลักวัฒนธรรมสองด้าน คือ ต้องไม่ปรับประยุกต์ล้วนๆ แต่จะต้องมีการอนุรักษ์สืบทอดต้นฉบับควบคู่กันไปด้วย

2. การขยายช่องทางการสื่อสาร ซึ่งในกรณีนี้คือการใช้แรงผลักดันจากภายนอก และการทำงานกับสื่อหลาย ๆ ช่องทาง หลาย ๆ ชนิด เช่น สื่อมวลชน ค่าย กลุ่มกิจกรรม ฯลฯ แล้วแต่จังหวะและโอกาส

3. กลยุทธ์ด้านผู้รับสาร ซึ่งกรณีของดาระใช้หลายวิธี เช่น การสร้าง opinion leader ที่เป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมาย การขยายกลุ่มที่มีความเป็นไปได้ (ทั้งในและนอกพื้นที่ควนโดน) การนำดาระเข้าสถาบันเพื่อประกันความยั่งยืน (แต่ทั้งนี้ก็ต้องเพิ่มศักยภาพการทำงานกับสถาบัน) การสร้างเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน ฯลฯ

การบริหารจัดการวัฒนธรรมด้วยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษาการบูรณาการโนราเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน ชุมชนควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ของการศึกษา ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) ซึ่งได้ทำการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำสื่อพื้นบ้านอย่างโนรามาผลิตซ้ำ เพื่อสืบทอดในสถาบันโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของ

บริบทชุมชนควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่ส่งผลต่อการก่อกำเนิดและคลี่คลายตัวเองของสื่อพื้นบ้านโนรา จากอดีตถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อโนราที่มีต่อชุมชนควนกาหลง 3) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรในสถาบันการศึกษา 4) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตซ้ำ โดยการปรับประสานสื่อโนราเข้าสู่หลักสูตรในสถาบันการศึกษา 5) เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตซ้ำ โดยการปรับประสานสื่อโนราเข้าสู่หลักสูตรในสถาบันการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) การศึกษาเอกสาร (Documentary Analysis) และการลงพื้นที่ในการสำรวจข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ กลุ่มครูในโรงเรียนนิคมพัฒนาผัง 42 และบุคลากรด้านการศึกษา นักเรียนที่ฝึกกรโนรา ศิลปินพื้นบ้าน และผู้ปกครองนักเรียนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. อำเภอควนกาหลงเป็นชุมชนที่เพิ่งเกิดขึ้นมาไม่นาน ผู้คนจากหลากหลายพื้นที่เมื่อเข้ามาตั้งรกรากต่างก็มุ่งทำมาหากินเป็นหลัก ประกอบกับมีการสื่อสารสมัยใหม่ที่ล้นหลามเข้ามาในชุมชน ทว่าชุมชนเองก็ได้ใช้ศักยภาพทุนทางสังคม ซึ่งได้แก่เครือข่ายศิลปินและผู้ชม แลความเชื่อมาเป็นแรงเชื่อมประสานความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2. โนรามีการทำหน้าที่ได้หลากหลาย ทั้งในแง่ประเภทและในระดับต่างๆ กล่าวคือ ในระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน และสังคม และมีศักยภาพในการแก้ปัญหาชุมชน สามารถระดมความร่วมมือของคนหลากหลายกลุ่มในชุมชนโดยสร้างชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นได้ และการทำหน้าที่ต่างๆ ของโนราล้วนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทชุมชนควนกาหลง เช่น เมื่อชุมชนมีความทันสมัยเข้ามา โนราก็มีการพัฒนาการทำหน้าที่ใหม่ๆ อย่าง การดัดแปลงเป็นท่าออกกำลังกาย เป็นต้น หรือมีการเน้นย้ำการทำหน้าที่เดิมให้เด่นชัดขึ้น เช่น การฝึกสมาธิ

3. กระบวนการทำหลักสูตรบูรณาการมีความคล้ายคลึงกับกระบวนการทำหลักสูตรทั่วไป ทว่าการทำหลักสูตรบูรณาการเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ในการทำหลักสูตรทั่วไป อันเป็นทุนเดิมที่คณะครูมีอยู่แล้ว กับประสบการณ์ วิธีคิด และเครื่องมือที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกับ สพส. ซึ่งเป็นทุนใหม่

ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) ศึกษา ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม: กรณีศึกษาพิธีกรรมบุญจุลกฐิน ตำบลบุง จังหวัดอำนาจเจริญ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบเครือข่ายและหน้าที่ของเครือข่ายการสื่อสารช่วงอดีต ช่วงเกิดแรงปะทะจากภายนอกและช่วงโครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุขเข้าทำกิจกรรม 2) ศึกษาสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสื่อพิธีกรรมบุญจุลกฐิน 3) ศึกษาการทำหน้าที่ของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างความสมานฉันท์ผ่านพิธีกรรมจุลกฐิน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มแกนนำกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กเยาวชน การจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก การ

วิเคราะห์ข้อมูลใช้เอกสารการสรุปผลการดำเนินงานในเบื้องต้น ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มแกนนำ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. เครือข่ายหลักในชุมชนได้แก่ กลุ่มเครือข่ายวัดเทพมงคลโดยมีพระครูมงคลวรวัฒน์เป็นแกนนำ พระสงฆ์ และกลุ่มผู้สูงอายุมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาความเป็นกลุ่มและเครือข่าย, หน้าที่แก้ปัญหาและสร้างความสามัคคีแก่ชุมชน

2. สถานภาพสื่อพิธีกรรมจุลกฐิน ในอดีตรุ่งเรือง ปัจจุบันเริ่มทำน้อยลงจนสูญหายกว่า 60 ปี เพราะทำยาก มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายเช่น สร้างความสามัคคี แก้ปัญหาชุมชน สร้างสัมพันธ์ในครอบครัว ลดช่องว่างระหว่างเด็กกับผู้สูงอายุ

3. เครือข่ายการสื่อสารทำหน้าที่สร้างความสามัคคีผ่านจุลกฐิน จากการออกแบบกิจกรรมที่เรียกว่า Action-Reflection คือการใช้รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและเรียนรู้จากการกระทำ

การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการสืบทอดและเสริมสร้างอัตลักษณ์ศักดิ์ศรี : กรณีศึกษาพิธีกรรมแข่งชะนามของชนเผ่าไทโส้ อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาของ ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานภาพของสื่อพิธีกรรมแข่งชะนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลง 2) บทบาทหน้าที่ของสื่อพิธีกรรมแข่งชะนามในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของชาวไทโส้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 3) กระบวนการทำงานวัฒนธรรมเชิงรุกเพื่อฟื้นฟูรูปแบบ และคุณค่า/ความหมายของสื่อพิธีกรรมแข่งชะนาม และ 4) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างศักดิ์ศรีให้แก่สื่อพิธีกรรมแข่งชะนาม

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม การศึกษาจากเอกสาร และการจัดเวทีเสวนาค้นข้อมูลชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สถานภาพของสื่อพิธีกรรมในยุคอดีตมีความเฟื่องฟู เนื่องจากสื่อมีความหมายศักดิ์สิทธิ์และเป็นอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของชุมชนและเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับคนทุกเพศทุกวัย แต่ในช่วงปี 2528 เป็นต้นมา สื่ออยู่ในสภาพแบบข้างนอกอยู่ข้างในกลวง เนื่องจากคนที่เกี่ยวข้องมีเพียงกลุ่มคนแก่และแม่บ้าน นอกจากนี้ สื่อยังได้รับการตีความหมายใหม่ว่าเป็นเรื่องทิ้งมลาย ภายหลังจากที่มีโครงการฟื้นฟูในปี พ.ศ.2549 ทำให้สื่อกลับมาอยู่ในสถานภาพที่เข้มแข็ง เนื่องจากชุมชนและองค์กรภายนอกให้ร่วมมือในการสืบทอดพิธีกรรมแข่งชะนาม และสื่อมีความหมายมากกว่าการพิธีกรรมเพราะสื่อได้สะท้อนให้เห็นถึงศักดิ์ศรีของชุมชนอีกด้วย ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงสถานภาพพบว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเชื่อ ข้อจำกัดของสื่อ ผู้นำชุมชน และระบบ

เครือญาติ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความเจริญทางการแพทย์ การศึกษา เส้นทางคมนาคม เศรษฐกิจ และการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

2. การทำบาทบาทหน้าที่ของสื่อในการสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทโส้ในยุคอดีตมีช่องทางการสื่อสารที่จำกัด ทำให้กลุ่มแกนนำครูได้บูรณาการสื่อพิธีกรรมแข่งขันนามเข้าสู่โรงเรียนเมื่อปี พ.ศ.2545 แต่ผู้ที่ทำหน้าที่สืบทอดมีเพียงกลุ่มเด็กเยาวชน ต่อมาในยุคที่มีการทำโครงการฟื้นฟูพบว่า ได้มีการเปิดพื้นที่สาธารณะให้กับคนทุกเพศทุกวัยโดยการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้สื่อกลับมาทำบาทบาทหน้าที่ในการสืบทอดอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของชาวไทโส้ได้อย่างเข้มข้น

3. กระบวนการทำงานวัฒนธรรมเชิงรุกที่ชุมชนนำมาใช้ในการฟื้นฟูรูปแบบและคุณค่า/ความหมาย พบว่ามี 5 แนวคิดหลักได้แก่ หลักสิทธิเจ้าของวัฒนธรรม หลักการสร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนทำกิจกรรม(ขยับปัญญา) แนวคิดการวิเคราะห์วัฒนธรรมทั้งรูปแบบและเนื้อหา(ต้นไม้แห่งคุณค่า) หลักการครบเครื่องเรื่อง S-M-C-R และการใช้กลยุทธ์ "เส้นด้ายคู่" ทั้งใช้และพัฒนาสื่อพื้นบ้าน

4. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ชุมชนนำมาใช้ในการฟื้นฟูและเสริมสร้างศักดิ์ศรีให้แก่สื่อพิธีกรรมแข่งขันนามมี 5 รูปแบบได้แก่ การสื่อสารแบบสองทาง การสื่อสารแบบแนวระนาบ การไหลของข่าวสารสองจังหวะ การสลับบทบาทหน้าที่ผู้สื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ

การศึกษาของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี (2551) การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน : กรณีศึกษาประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ชุมชนสมานมิตรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม/ความสามัคคีของชุมชนในการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) 3) เพื่อศึกษาผลที่ได้จากการจัดประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนต่อไป 4) เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนสมานมิตร และสภาวัฒนธรรมจังหวัด ในการบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ชุมชนสมานมิตรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดงานประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ในอดีตนั้น รูปแบบการจัดงานเหมือนกับการจัดงานประเพณีของวัดโดยทั่วไป หลังจากการเพิ่มคณะกรรมการฝ่ายประสานงานโดยการเสนอของคณะผู้วิจัย เพื่อทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานในทุกขั้นตอนและทุกกิจกรรม จึงทำให้ผลของการจัดงานราบรื่น ประสบผลสำเร็จและมีปัญหาน้อยลง

2. การศึกษาการมีส่วนร่วม/ความสามัคคีของชุมชนในการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) จากการสังเกต การสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มา

ร่วมงานประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) พบว่า ชุมชนสมานมิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับทางวัดในการจัดงานเป็นอย่างดี

3. การศึกษาผลที่ได้จากการจัดประเพณีกวนข้าวมธุปายาส(ข้าวทิพย์)เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนต่อไป การศึกษาผลที่ได้จากการจัดงานในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งสรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

3.1 ด้านปัจจัยนำเข้าในการจัดงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาการจัดงานมีความเหมาะสมมากที่สุด

3.2 ด้านกระบวนการในการจัดงาน รายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3.3 ด้านผลผลิตในการจัดงาน รายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ ชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น

3.4 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการจัดงาน โดยภาพรวมในระดับมาก และ ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดงานกับทางวัดเป็นอย่างดี

4. การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนสมานมิตร และสภาวัฒนธรรมจังหวัด ในการบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกันในประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2 ร่วมทำงานเป็นทีมเดียวกันกับคณะกรรมการจัดงาน

4.3 ทีมวิจัยที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดประสานการทำงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ก่อนงานจนกระทั่งการจัดงานเสร็จสิ้น

นกุล ชมพูนิช (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฟื้นฟูจิตสำนึกท้องถิ่นเพื่อร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีแห่งเมืองโบราณนครไชยศรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกชุมชนในการอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีในบริเวณเมืองโบราณนครไชยศรี โดยใช้เนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางวัฒนธรรมสมัยทวารวดีเป็นเครื่องมือ และสร้างสำนึกท้องถิ่นแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายในการสร้างสำนึกชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนในบริเวณพื้นที่เขตเทศบาลนครนครปฐม ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลธรรมศาลา นักวิชาการและปราชญ์ชาวบ้านในเขตพื้นที่เมืองโบราณนครไชยศรี

ผลการเสวนาของกลุ่มผู้นำชุมชนพบปัจจัยที่ทำให้เมืองโบราณนครไชยศรีถูกทำลาย 9 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาทางกายภาพภายในเขตเมืองโบราณโดยไม่ได้ศึกษาถึงผลกระทบที่จะ

เกิดแก่สภาพแวดล้อม 2) ประชาชนขาดความรู้เรื่องเมืองโบราณฯ 3) ประชาชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของเมืองโบราณ 4) การปล่อยสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ลงสู่คลองซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อารยธรรมทวารวดี 5) การสร้างที่อยู่อาศัยและอาคารสถานที่ต่างๆ ในเขตเมืองโบราณโดยไม่มีการควบคุม 6) การรุกล้ำพื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์เป็นพื้นที่ทำกิน 7) การไม่ขุดสำรวจทางโบราณคดีในบริเวณพื้นที่ซึ่งพบหลักฐานทางอารยธรรมสมัยทวารวดี 8) การไม่ประกาศให้พื้นที่เมืองโบราณนครไชยศรีเป็นเขตโบราณสถานแห่งชาติ 9) การพัฒนาทางวัตถุตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตก สำหรับแนวทางการอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดี ผู้ร่วมเสวนาได้เสนอแนวทางเร่งด่วน 3 แนวทาง และแนวทางที่จะดำเนินการในอนาคตอีก 44 แนวทาง

ผลการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า เครือข่ายผู้นำชุมชนทุกกลุ่มตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองโบราณฯ และได้เสนอแผนการดำเนินงานในการอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีตามความเหมาะสมของปัญหาและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ออกกฎบัญญัติห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ลงสู่คลองคูเมืองและคลองอื่นๆ โครงการขุดลอกคลองคูเมือง โครงการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น การประสานงานเพื่อจัดทำศูนย์บริการความรู้ตามแหล่งโบราณสถาน และการร่วมผลักดันในการพัฒนาแหล่งที่บร่อนรอยโบราณสถานในพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อารยธรรมทวารวดีและเป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับการดำเนินงานของเครือข่ายนักวิชาการและผู้วิจัย ได้ดำเนินการผลิตสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมทวารวดีในจังหวัดนครปฐมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป โดยจัดทำ วี.ซี.ดี. ภาพเคลื่อนไหว การจัดพิมพ์หนังสือ การจัดนิทรรศการ และการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมทวารวดี ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนในจังหวัดนครปฐมโดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมืองโบราณนครไชยศรีมีความรู้ เห็นคุณค่า และตระหนักถึงความสำคัญของอารยธรรมทวารวดีในท้องถิ่น

ศิลป์และศาสตร์ในการบริหารจัดการคณะโนรา (ภัสวลิ นิติเกษตรสุนทร และคณะ, 2551) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาด้านฉบับในการบริหารจัดการคณะโนราในอดีต และคณะโนราในยุคปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น โนราแบบโบราณ และ โนราแบบสมัยใหม่ 2) เพื่อศึกษาการสืบทอด และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการจากคณะโนราในอดีตสู่คณะโนราแบบโบราณ และ คณะโนราสมัยใหม่ 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการคณะโนราในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างคือ คณะโนราจำนวน 6 คณะ ในท้องถิ่นจังหวัดพัทลุงและจังหวัดตรัง โดยแบ่งเป็นคณะโนราแบบโบราณ จำนวน 3 คณะ ได้แก่ โนราเหมียะน้อย โนราไสวน้อยดาวรุ่ง และ โนราถวิล สายพิณ จำปาทอง และคณะโนราแบบสมัยใหม่ จำนวน 3 คณะ ได้แก่ โนราเลื่อนน้อย ทวีศิลป์ โนราสมพงษ์น้อย ดาวรุ่ง และ โนราสมพรจิตร การจัดเก็บข้อมูลใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานในบริบทการบริหาร

จัดการของโนราในอดีต การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์แบบ

แผนการบริหารจัดการคณะโนราจากอดีตสู่ปัจจุบัน และใช้การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดเชิงเปรียบเทียบ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. คณะโนราในปัจจุบันมีวิธีการปรับรูปแบบการบริหารจัดการ จากคณะโนราในอดีต แบ่งออกเป็น 4 วิธี ได้แก่ การตัดทิ้งองค์ประกอบ (Truncation) การลดทอนองค์ประกอบ (Reduction) การนำวัฒนธรรมหลักมาแทนที่ (Substitution) การต่อเติมด้วยวัฒนธรรมหลัก (Addition)

2. การวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการของคณะโนราในปัจจุบัน พบว่า การบริหารจัดการแบบ เครือญาติ เป็นรูปแบบที่คณะโนราได้ร่วมกันสืบทอดมาตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบันโดยปัจจุบันยังคงปรากฏพบทั้งโนราแบบโบราณและโนราแบบสมัยใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านจิตใจมากกว่าวัตถุ

3. การพัฒนาโนราอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคตจะต้องใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือญาติเป็นพื้นฐานอันสำคัญผนวกกับให้ความรู้ความเข้าใจคณะโนราในการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบสมัยใหม่มาปรับใช้เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย และเป็นระบบมากขึ้น

ภาคสรุป

การบริหารของสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย เป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามนโยบายและแผนที่วางไว้ ตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 3 ปี พ.ศ. 2555 – 2557 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าอยู่ในขอบเขตของการบริหารการพัฒนาทั้งสิ้น โดยมีขอบเขตการศึกษาการบริหาร อาทิเช่น ด้านโครงสร้าง-บุคลากร ด้านการบริหารแผน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการและกิจกรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และด้านการมีส่วนร่วมจากประชาชน ท้องถิ่น ภาครัฐ เอกชน และการเชื่อมโยงการบริหารกับสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งต้องมีการปรับมรรควิธีของการบริหารให้เข้ากับจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ของแผนงานขององค์กร และต้องทราบถึงความต้องการ หรือนโยบายของผู้บริหารว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร แล้วจึงนำการบริหารมาช่วยปฏิบัติการให้สำเร็จผลตามความมุ่งหมายนั้นซึ่งในระดับของความคิด สิ่งที่เราเรียกว่า “การพัฒนา” สอนัยถึงศักยภาพที่ทรงพลังในการสร้างสรรค์ – เปลี่ยนแปลง การพัฒนาเกี่ยวข้องกับเรื่องของวัตถุและจิตใจ ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีทางเลือกในชีวิตมากขึ้น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีใครกล้าปฏิเสธสิ่งที่เรียกว่าการพัฒนา อย่างไรก็ตามในระดับที่เป็นรูปธรรมหรือในทางปฏิบัติแล้ว นโยบายหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ก็ไม่แตกต่างไปจากนโยบายหรือกิจกรรมทางการเมืองทั่วไปกล่าวคือไม่ใช่ว่าทุกคนในสังคมจะได้รับ

ประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากมีทรัพยากรจำกัด ดังนั้น การพัฒนา ในทางปฏิบัติจึงมีใช้เรื่องของการทำให้ทุกคนหรือทุกกลุ่มได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน แต่เป็นเรื่องของการตัดสินใจเลือกมากกว่าว่าจะทำ/ไม่ทำอะไร และผลจากการตัดสินใจเลือกนี้กระทบต่อบุคคล/กลุ่มบุคคลในสังคมแตกต่างกันไป และใช้แนวคิดตามแบบจำลอง 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) ได้แก่

1. กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)
2. โครงสร้างองค์กร (Structure)
3. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
4. บุคลากร (Staff)
5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
7. ค่านิยมร่วมปรับปรุง (Shared values)

เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน และสถานการณ์ในอนาคตเพื่อช่วยในการกำหนดทิศทางการพัฒนา รวมถึงแนวคิดการบริหารโครงการซึ่งเป็นหัวใจของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ได้มีการใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งความรู้จะถูกสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม และในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม ปฐม นิคมมานนท์ (2538: 279–281) กล่าวว่า การที่ชนชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆ อยู่รอดมาได้ถึงทุกวันนี้ เพราะคุณค่าอันเป็นพื้นฐานแห่งการดำเนินชีวิต สามารถรักษาสมดุลระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกับผู้คนในสังคมเดียวกัน และกับสังคมอื่นๆ ความสมดุลดังกล่าวยังคงอยู่ และถ่ายทอดสืบสานกันมา บางส่วนนั้นอาจหายไป แต่มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นแทน การถ่ายทอดสืบสานมีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการถ่ายทอดภูมิปัญญานั้น สรุปได้ดังนี้

1. การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาชีพของหมู่บ้านที่แทบทุกคนรู้เรื่อง ทำกัน อาจเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า ซึ่งสมาชิกของชุมชนได้คลุกคลี คຸ້ນเคยมาตั้งแต่เด็กภายใต้สภาพการดำรงชีวิตประจำวัน

2. การสืบทอดภายในครัวเรือนเป็นการสืบทอดความรู้ความชำนาญที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะครอบครัว เช่น ความสามารถในการรักษาโรค งานช่างศิลป์ ช่างฝีมือ ความรู้ด้านพิธีกรรมต่างๆ ความรู้เหล่านี้จะถ่ายทอดภายในครอบครัวและเครือญาติ บางอย่างมีการหวงแหน และเป็นความลับในสายตระกูล

3. การฝึกจากผู้รู้ผู้ชำนาญเฉพาะอย่างเป็นการถ่ายทอดที่ผู้สนใจไปขอรับการถ่ายทอดวิชาการ ผู้รู้อาจเป็นญาติหรือไม่ใช่ญาติ หรืออาจอยู่นอกชุมชนก็ได้ เช่น ช่างโบสถ์ ช่างลายไทย หมอตำแย เป็นต้น

4. การฝึกฝนและค้นคว้าด้วยตนเอง อาชีพและความชำนาญหลายอย่างเกิดขึ้นด้วยคิดค้น ดัดแปลง และพัฒนาขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน เช่น การแกะสลักหิน เป็นต้น

5. ความรู้ความชำนาญที่เกิดขึ้นจากความบังเอิญหรือสิ่งลึกลับ เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นโดยตนเองไม่ได้สนใจหรือไม่ได้คาดคิดมาก่อน มีวิญญาณหรืออำนาจลึกลับเข้าสิงมาบอก ทำให้มีความสามารถในการรักษาโรคได้

การบริหารพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย จึงต้องมีการศึกษาแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น และแนวคิดด้านการทอผ้าด้วยมือเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรม พื้นฟู ประยุกต์ ประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบ และเพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร การปรับปรุงด้านโครงสร้าง-บุคลากร การปรับปรุงด้านแผนและงบประมาณ และการปรับปรุงด้านกระบวนการเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น และเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการความรู้ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนร่วมกันแบบยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กระบวนการในการบริหารวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับในการศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบริบทการบริหารพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย

2. เพื่อศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารค่านิยมร่วม 2) การบริหารกลยุทธ์ขององค์กร 3) การบริหารโครงสร้างองค์กร 4) การบริหารระบบการปฏิบัติงาน 5) การบริหารบุคลากร 6) การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ 7) การบริหารรูปแบบการบริหารจัดการ

3. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีศึกษา ดังนี้

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า ประชาชนจังหวัดลำพูน และเจ้าหน้าที่ประจำสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นและทัศนะได้อย่างกว้างขวาง จะทำให้ได้รับข้อมูลที่ เป็นปัญหา ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารการพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยด้านหลักเชิงคุณภาพประกอบในการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ ได้แก่ สถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยฯ ดังนี้

1. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม
2. เจ้าหน้าที่ประจำสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย
3. คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย
4. ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า
5. ประชาชนจังหวัดลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย

1. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน
3. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน
4. หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน
5. เจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 2 คน
3. คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 4 คน
4. ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า จำนวน 2 คน
5. ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า จำนวน 4 คน และ
6. ประชาชนจังหวัดลำพูน จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีเก็บข้อมูลหลายวิธีผสมผสานกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ จึงเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแผนการพัฒนาด้านการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และจากแผนการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก่อนทำการออกสัมภาษณ์ได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้แบบสอบถามประเด็นที่สัมภาษณ์มีความถูกต้องและครอบคลุม ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

- 1.1 ประเด็นเกี่ยวกับบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย
- 1.2 ประเด็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการบริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
- 1.3 ประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาของแต่ละข้อคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง
2. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งขั้นตอนการศึกษออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ผู้วิจัยได้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้เชียงใหม่ เพื่อความชอบูเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ บุคคลที่ขอสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการบริหาร ครูภูมิปัญญา ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า และประชาชนจังหวัดลำพูน จำนวน 20 คน

1.2 ลงพื้นที่สร้างความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลในเดือนตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2555

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จะใช้บรรยายกาตอบอย่างง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตอง ไม่เคร่งครัดเพื่อให้ทราบข้อมูลและความคิดของผู้สัมภาษณ์ อีกทั้งยังเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ถามและผู้ตอบ ประกอบมีการสังเกต โดยมีการสังเกตบรรยากาศโดยรอบบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 การใช้หลักจรรยาบรรณในการทำวิจัย ในการศึกษาเป็นต้องคลุกคลีกับผู้ตอบสัมภาษณ์ การได้มาซึ่งข้อมูลแต่ละข้อมูลต้องใช้เหมาะสม ในการเก็บข้อมูลต้องรักษาน้ำใจไม่ตรีความไว้วางใจในเคารพกฏกติกาของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการบริหาร ครูภูมิปัญญา ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า และประชาชนจังหวัดลำพูน โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิง

ลึก (In-depth Interview) และใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลโดยใช้การจดบันทึกและบันทึกเทปตามประเด็นในการสัมภาษณ์

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธีด้วยกันทั้งการเก็บจากเอกสารหลักฐาน การสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษานำมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ และเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัยและตีความหมายตามความคิดของกลุ่มที่ศึกษาประมวลข้อมูลทุกประเภทมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของเหตุผลในแต่ละประเด็นสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลในแต่ละช่วงนำมาสรุปประมวลผลแต่ละประเด็นตามกรอบแนวคิดในการศึกษาดูความสมบูรณ์ของข้อมูลว่าสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้วนำเสนอผลงานศึกษาในรูปแบบบรรยาย

โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกประเภทข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่สำหรับผู้อ่านที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นข้อสมมติทั้งสิ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย แบ่งนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ตอนที่ 2 การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ

ตอนที่ 3 การศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

การศึกษาบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบไปด้วย คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการศึกษปรากฏเป็นดังนี้

บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มี 2 บริบท ได้แก่ 1) นโยบายระดับประเทศ 2) นโยบายระดับจังหวัด รายละเอียดดังนี้

บริบทนโยบายระดับประเทศ

1. ความเข้าใจต่อบริบท

จากการศึกษาพบว่า บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยกับนโยบายระดับประเทศนั้นได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 23) ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และ

วัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ คຸ້ມครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และที่สำคัญคือมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ตຶงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ถึงความเข้าใจต่อบริบทการบริหารระดับชาติ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการริเริ่มดำเนินการตามนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในปี 2555 ซึ่งได้มีการเน้นถึงการดำเนินด้านวัฒนธรรมที่ว่่าต้องเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทที่นำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย น่່าอยู่ ต้องมีการอุปถัมภ์ คຸ້ມครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และสุดท้ายคือจะต้องมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ตຶงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ มาใช้ในการจัดทำแผนการบริหารและพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ซึ่งอธิบายนเพิ่มเติมว่าโดยปกตินั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากจะบริหารงานในแต่ละด้าน จะมีการศึกษาถึงแนวนโยบายการบริหารงานของรัฐบาลทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค แล้วถึงจะนำมาแปลงเป็นนโยบายขององค์กรในการบริหาร โดยอาจจะมີรูปแบบการจัดการที่ต่างออกไปขึ้นอยู่กับงบประมาณและบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้จะเห็นได้ชัดว่าจังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ ความโดดเด่นด้านชาติพันธุ์ แสดงออกถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีรายละเอียดของการสนับสนุนนโยบายด้านนี้อยู่เป็นประจำทุกปี ไม่น้อยไปกว่าการจัดสรรงบประมาณในด้านอื่นๆ” สอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ได้กล่าวไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการผลักดันนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม

ของชาติไม่น้อยไปกว่าการนโยบายด้านอื่นๆ จึงมีการขออนุมัติงบประมาณรายจ่าย จากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในแต่ละปี มาดำเนินการจัดทำภารกิจ โครงการด้านการส่งเสริม พัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ ซึ่งจะได้จากรายละเอียดโครงการที่ปรากฏอยู่ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 มาจนถึงปัจจุบัน ตั้งไว้ในฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (*เอกสารประกอบ) ซึ่งจะมีทั้งโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจัดทำเอง หรือโครงการที่ตั้งเป็นเงินงบประมาณอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ได้แก่ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกเขตพื้นที่ในจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการ และในอีกประเด็นหนึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของจังหวัดลำพูน ให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำพูนได้ใช้ประโยชน์และดำเนินงานด้านนโยบายศิลปวัฒนธรรมตามนโยบายของรัฐส่วนกลาง ภูมิภาค จึงได้จัดสรรงบประมาณประจำปีมาบริหารจัดการศูนย์กลางการเรียนรู้ชุมชน หรือที่เรียกกันว่า “สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย” ตามชื่อที่ผู้มอบที่ดินได้จัดตั้งไว้ เพื่อหวังให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้ใช้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ทั้งนี้เมื่อย้อนไปดูนโยบายของประเทศในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ให้ไว้ในปี 2555 ในส่วนของนโยบาย ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่มีการเน้นถึงการทำงานด้านวัฒนธรรมที่ว่า ท้องถิ่นจะต้องมีการเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทที่นำไปในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย น่ายอยู่ ต้องมีการอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อ ๆ ไป และท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพของท้องถิ่นขึ้นเองและท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพียงพอจะต้องมีการทำให้เกิดขึ้นจริง” จึงนับว่าบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย กับการขับเคลื่อนนโยบายในระดับประเทศนั้น องค์การมีความเข้าใจและมีการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่สอดคล้องกันรวมถึงเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลอย่างแท้จริง

2. การนำบริบทมาเป็นแนวทาง

จากการที่รัฐบาลได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อคราวเข้ารับตำแหน่งนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงได้นำรายละเอียดของนโยบายด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งจะสามารถนำมาเป็นกรอบการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ผ่านวิสัยทัศน์ที่ว่า “เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน” ความเจริญอย่างยั่งยืนหมายถึง เป็นความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุล หรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน ในระหว่างมิติอันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบัน และอนาคต จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้ 1) การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น 2) การสืบสาน ฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) การอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุและภูมิทัศน์วัฒนธรรม 4) การแก้ไข ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม และ 5) การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน เช่นเดียวกับวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่กล่าวไว้ว่า “เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน” นั้น ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านสังคมและวัฒนธรรม จังหวัดลำพูน ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ได้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้ไว้ว่า “การทำงานในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นการทำงานที่ใกล้ชิดอยู่กับประชาชนมากกว่ารัฐในส่วนกลางและภูมิภาค การผลักดันนโยบายและงบประมาณก็เช่นกัน คณะรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย มีการให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางภูมิภาคและจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็อาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน ประการเช่นนี้เองจึงส่งผลให้การขับเคลื่อนและบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นแตกต่างกันออกไป และในฐานะที่ตนเองปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนโดยตรงนั้น ได้เห็นถึงความตั้งใจของทุกภาคส่วนในการผลักดันงานด้านศิลปวัฒนธรรม ผ่านการจัดทำเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแผนงาน ตามลำดับ ซึ่งก็ทำให้เห็นว่าแม้นโยบายด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจะไม่เป็นนโยบายเร่งด่วนหรือเป็นนโยบายที่สามารถหวังผลทางด้านคะแนนนิยมให้กับนักการเมือง แต่งานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมก็มีความจำเป็นในแง่ของการเป็นส่วนหนึ่งที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ”

3. การนำบริบทมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์

การขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ สืบสาน และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาของจังหวัดลำพูน มีการพัฒนา การบริหารจัดการ และดำเนินการขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของโครงการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า และเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติในเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล 2) เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาข้อมูล อนุรักษ์ หวงแหน และเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีคุณค่าในท้องถิ่น และระดับชาติ 3) เพื่อให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและระดับชาติ และสืบสานวัฒนธรรมเหล่านั้น ทั้งนี้โครงการดังกล่าวได้มีการพัฒนาหรือจัดทำขึ้นมาโดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการด้านการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า โดยการส่งเสริมให้นำวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มาเผยแพร่ให้เป็นรู้จักผ่านการนำเสนอที่มีแนวคิดสร้างสรรค์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเยาวชน และประชาชนทั่วไป สอดคล้องและเป็นไปตามข้อมูลของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ที่กล่าวว่า “เห็นด้วยกับนโยบายด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของรัฐบาลชุดนี้ เพราะการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะขับเคลื่อนนโยบายด้านใดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลกลาง เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณบางครั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้ ก็ย่อมจำเป็นที่จะต้องขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลาง ทั้งนี้เมื่อมีการกำหนดมาเป็นนโยบายแล้วให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการเองได้ ก็ย่อมเป็นผลดีในแง่ของความคล่องตัว และน่าจะทำให้การบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมประสบความสำเร็จ เนื่องจาก ท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่ารัฐบาลส่วนกลาง ทั้งนี้ในส่วนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ที่ว่า เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน ความเจริญอย่างยั่งยืน โดยมีการเน้นถึงความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุล หรือมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข ทั้ง 4 คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต ทำให้เหมือนกับเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบัน และอนาคต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ว่า ต้องจัดให้มีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น มีการจัดการสืบสาน พันธุ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดให้มีการอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีการจัดการแก้ไข ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม และจะต้องการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับ

คุณภาพชีวิตสู่ชีวิตที่ดีขึ้นด้วยแล้วนั้น ยิ่งทำให้มองเห็นภาพการประสานนโยบายของทุกภาคส่วนได้ชัดเจนขึ้น อันจะส่งผลดีต่อผู้ที่ต้องทำงานร่วมกับภาคีภาครัฐ ประชาชน และเอกชน ในฐานะผู้ที่ต้องทำงานและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายไปพร้อมกับภาครัฐอย่างเช่นพวกตนในปัจจุบัน คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ กล่าว”

เมื่อสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ซึ่งมีโอกาสได้ร่วมงานและเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่คนรุ่นหลัง และต้องอาศัยสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนและศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ให้ข้อมูลไว้เป็นอย่างดีว่า “เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นถึงความเป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในประเด็นนี้เองพวกตนเห็นว่าการที่จังหวัดลำพูนมีการก่อตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นนั้น เพื่อทำให้เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของลำพูน ก็ เนื่องจากลำพูนเป็นจังหวัดที่มีอายุยาวนานกว่า 1,400 ปี ซึ่งเก่าแก่ที่สุดในอาณาจักรล้านนา หรือภาคเหนือในปัจจุบัน เป็นแหล่งก่อเกิดอารยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ มีการดำเนินงานโดยเน้นให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรม และประเด็นที่สำคัญคือ การที่รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานในชุมชน ที่ดูแลชุมชนโดยตรงและเข้ามามีบทบาทร่วมกันกับทุกภาคส่วนแล้ว น่าจะเป็นการสนับสนุนให้นโยบายของรัฐบาลมีความสมบูรณ์ขึ้น และตรงกับความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้น เพื่อที่จะเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นถึงความเป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และแท้จริง จะเห็นได้ว่าการก่อตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น และมีการจัดสรรงบประมาณ และผลักดันโครงการต่างๆ ที่จะพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ถึงแม้ว่า แท้จริงแล้วการเข้ามาดำรงตำแหน่งของนักการเมืองในแต่ละสมัยนั้น ถ้าเปรียบงานด้านวัฒนธรรม ย่อมไม่ใช่แนวนโยบายหลักและเร่งด่วน เพราะถือว่า ยังมีงานด้านนโยบายอื่น เช่น ด้านสาธารณสุข โภชนา การศึกษา ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ยังมีความต้องการที่จะเร่งดำเนินการเป็นอันดับต้นก็ว่าได้ แต่ทั้งนี้ด้วยบริบทของจังหวัดลำพูนที่เป็นเมืองโบราณ มีแหล่งอารยธรรมภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สืบทอด และโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชนทั่วทั้งจังหวัดลำพูน มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นเกือบทุกพื้นที่อยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนงานที่จะบริหารจัดการ โดยให้เป็นไปตามที่คณะรัฐบาลได้แถลงไว้

ขณะเดียวกันด้านข้อมูลที่ได้จากเจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จำนวน 2 คน ได้กล่าวว่า “การทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นั้น ค่อนข้างชัดเจนในด้านการบริหารงานด้าน

ศิลปวัฒนธรรม โดยจากการที่มีการจัดทำแผนการบริหารงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตามวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่ถึงความเป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถเห็นภาพการทำงานที่ชัดเจนขึ้นโดยการที่มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น เพื่อทำให้เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมที่ดิงามของจังหวัดเป็นสถานที่เพื่อให้กลุ่มคนที่ต้องการทำงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ในทุกช่วงวัย สามารถเข้ามาใช้สถานที่ได้ อีกทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังมีแผนงานที่ชัดเจนโดยการจัดส่งเจ้าหน้าที่มาคอยปฏิบัติงานประจำ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ซึ่งทำให้การทำงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน”

สรุปได้ว่า ในการจัดแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้นได้มีการจัดทำให้สอดคล้องและเป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาล ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ จัดให้มีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น มีการสืบสาน ปีนฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดให้มีการอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีการแก้ไข ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม มีการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งและยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน โดยได้มีการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด อย่างชัดเจน เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบูรณาการด้านแนวนโยบาย รวมทั้งมีการบริหารจัดการงบประมาณบุคลากร ให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ จากข้อมูลของผู้ที่ดำเนินการสัมภาษณ์ ล้วนแล้วแต่ให้ข้อมูลที่ เป็นไปตามทิศทางเดียวกันก็คือ มีความเข้าใจในบริบทของนโยบายระดับประเทศ มีความเห็นสอดคล้องต่อการนำนโยบายมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดจนการนำบริบทมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ทุกฝ่ายล้วนเห็นพ้องต้องกันว่าการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์นั้น ถือเป็นการวางนโยบายที่มุ่งให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน โดยที่ได้กำหนดว่าความเจริญอย่างยั่งยืน หมายถึง เป็นความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุล หรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติอันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นอนาคต เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรมของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ไว้ว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม (องค์การบริหารจังหวัดลำพูน, 2555: 12-13) คือ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่น การสืบสาน ปีนฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และภูมิทัศน์วัฒนธรรม การแก้ไข

ป้องกันยาเสพติดและการจัดระเบียบสังคม และ การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืน

บริบทนโยบายระดับจังหวัด

1. ความเป็นไปได้ของนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า นโยบายของจังหวัดลำพูน ได้กำหนดให้มีพันธกิจในการพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสังคมและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านบริหารจัดการ

โดยพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 30-33) คือ ด้านสังคมและความมั่นคง พัฒนาจังหวัดลำพูนให้เป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นรูปแบบวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีอัตลักษณ์ ดังนั้นนโยบายในระดับจังหวัด จึงเน้นและผลักดันให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในประเด็นความเป็นไปได้ของนโยบายในระดับจังหวัด ซึ่งคำตอบที่ได้คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ประเมินแนวนโยบายอย่างละเอียด บนหลักพื้นฐานของเหตุผล และความเป็นไปได้อยู่เสมอ ซึ่งโดยภาพรวมจะเห็นว่า เมื่อรัฐบาลมีการวางกรอบนโยบายด้านการบริหารศิลปวัฒนธรรมออกมา ในส่วนของการกำหนดนโยบายระดับจังหวัดก็ย่อมที่จะต้องมีการปรับและจัดทำให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ราชการทุกภาคส่วนสามารถปฏิบัติงานและบริหารจัดการงบประมาณไปในทิศทางเดียวกัน จะเห็นได้ว่าหากมีการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศและจังหวัดแล้ว ก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดสรรปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการบริหารงานที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดงบประมาณ และที่สำคัญคือประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายด้านนี้อย่างเต็มที่

2. การนำไปเป็นแนวทาง

จากการศึกษาถึงการนำนโยบายไปเป็นแนวทางในการบริหาร พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้วางกรอบแนวทางการปฏิบัติตามหลักนโยบายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัชชีขึ้น เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ดังนี้คือ เพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดอาชีพ

การทอผ้า ยกกระดับคุณภาพชีวิต , เพื่อการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เกิดความภาคภูมิใจและเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยัง เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน สามารถสร้างมูลค่า กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

ซึ่งเป็นไปตามการให้ข้อมูลของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัยจำนวน 4 คนที่ว่า กล่าวโดยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการนำแนวนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการทำงานอย่างความชัดเจน และเห็นเป็นรูปธรรมอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่ามานี้ ก็เพราะการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความเข้าใจในการบทบาทขององค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดท้องถิ่นมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ทำงานส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน พื้นที่ ที่รับรู้ความต้องการของประชาชนมาโดยตลอด ดังนั้นการที่มีการนำนโยบายไปเป็นแนวทางจัดทำแผน และ ลงมือปฏิบัติ นั้น ย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ มีหลักการทำงานที่แน่ชัด เน้นประโยชน์ของชุมชน ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร สถานที่ ก็สามารถมีการปรับรูปแบบและมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง และเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้มากที่สุด

ดังข้อสรุปที่ว่า การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานในด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหารนโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น สามารถอุ้มชูและหล่อเลี้ยงตนเองได้ และนอกจากนี้ยังเพื่อให้เกิดการรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาแนวนโยบายไปสู่ด้านอื่นๆ ต่อไป

3. วัตถุประสงค์

จากการศึกษาพบว่า จากการที่จังหวัดลำพูนเป็นเมืองแห่งปฐมอารยธรรมล้านนาที่มีความเก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ เป็นแหล่งของความอุดมสมบูรณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นวิสัยทัศน์ของจังหวัดลำพูนจึงมุ่งเน้นให้ลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ซึ่งเมื่อมองจากแนวนโยบายที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้จัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัยขึ้น ด้วยเห็นว่าจะเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้าน

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาต่างๆ และที่สำคัญคือสามารถเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งที่ เพื่อให้เป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน สามารถพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มั่นคงและมีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน

ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้แสดงความเห็นในประเด็นนี้ว่า “เมื่อมองการกำหนดนโยบายของจังหวัดลำพูนที่มุ่งเน้นให้ลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก จะเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ไม่ได้คำนึงว่าเรามีการศึกษารายละเอียดของการจัดทำนโยบายไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาล ของจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดแนวคิดที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการบริหารงานศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะเห็นได้ว่าในแต่ละยุคสมัยของคณะผู้บริหารที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาบริหารงาน ถึงแม้ว่านโยบายด้านการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมจะไม่ใช่นโยบายเร่งด่วน แต่ผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็ได้มีการเห็นความสำคัญในการพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรม เพราะบริบทของจังหวัดลำพูนนั้นมีหลากหลายด้านศิลปวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ที่เข้มข้นระหว่างสถาบันศาสนา การศึกษา และชุมชน ฉะนั้นเมื่อเกิดการวางแผนนโยบายขึ้นมา ก็ย่อมที่จะต้องเชื่อมโยงให้ไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้งานที่ต้องการบริหารนั้นเป็นไปตามตามการที่กำหนด ส่วนตัวเห็นว่าเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งนั้นได้มีการเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เข้าใจแนวนโยบายด้านการบริหารศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมทั้งจากรัฐบาล จังหวัด จนนำมาสู่นโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนผ่านการกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการบริหารงานเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้เกิดความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนมากที่สุด”

ซึ่งจากความเห็นนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นนโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรมในระดับชาติของรัฐบาลที่ระบุไว้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 23) กล่าวว่า องค์การภาครัฐในระดับชาติและท้องถิ่นจัดตั้งมีการอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการส่งเสริม อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป โดยจัดหาสถานที่จัดการแสดงทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค และเพิ่มพื้นที่เวทีทางด้านวัฒนธรรมให้สามารถจัดการแสดงได้อย่างต่อเนื่องในราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าชมได้เพื่อสืบสานและสืบทอดการแสดงที่ทรงคุณค่าและสมควรภาคภูมิใจสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดสู่ชาวต่างชาติให้ร่วมชื่นชมคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

4. การนำไปปฏิบัติ

จากการศึกษาในส่วนนโยบายของจังหวัดลำพูน นั้นพบว่า จังหวัดลำพูนมีการส่งเสริมผลักดันโครงการต่างๆ ที่เป็นไปตามนโยบายด้านการการพัฒนาสังคม มิติด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูนที่มุ่งเน้นให้ลำพูน เป็นเมืองมรดกโลก ประชาชนมีความเข้าใจในแนวนโยบายของรัฐและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน จากการศึกษาโครงการต่างๆที่จังหวัดลำพูนได้มีการบูรณาการจัดทำร่วมกับหน่วยงานต่างๆทั่วทั้งจังหวัด นั้น สามารถเป็นตัวชี้วัดให้เห็นว่า จังหวัดลำพูนมีการผลักดันแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน อาทิเช่น โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการครูภูมิปัญญาอาสา พัฒนาจังหวัด และโครงการเยาวชนอนุรักษ์ไทย เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ทางจังหวัดลำพูนได้เกิดการบูรณาการงานทั้งในระดับงบประมาณจากรัฐบาล ลงมาสู่งบประมาณจากจังหวัด โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆในพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าในมุมของการนำนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมไปปฏิบัติ นั้น มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

โดยปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า “ด้านการนำเอานโยบายของจังหวัดมาปรับเข้ากับนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็ดี หรือจะเป็นการนำเอานโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมาปฏิบัติโดยตรงเองก็ดี ล้วนมากจากแนวคิดที่ทุกฝ่ายต้องการให้จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีการอนุรักษ์ สืบสานเรื่องศิลปวัฒนธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนตัวที่เป็นข้าราชการประจำ ที่ต้องปฏิบัติราชการต่อเนื่องประจำ ไม่ใช่การเข้ามาบริหารงานเป็นวาระ จึงถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจในบทบาทขององค์กร รู้จักที่จะนำเอา นโยบายของทุกภาคส่วนมาบูรณาการกัน และที่สำคัญคือต้องเรียนรู้ที่จะนำแนวนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดความถูกต้อง บรรลุเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และส่งผลให้เกิดการพัฒนา งานด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งตัวอย่างของการนำเอานโยบายระดับจังหวัดมาปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่เห็นภาพชัดเจนนั้นก็คือ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย โดยในปัจจุบันถือว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงแห่งเดียวที่มีการผลักดันแนวนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในลักษณะแบบนี้ จากประสบการณ์การทำงาน ได้มีโอกาสปฏิบัติตั้งแต่กระบวนการร่างแนวนโยบาย การผลักดันให้เกิดการก่อสร้าง การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งปัจจุบัน ตนเองได้เป็นผู้นำฝ่ายข้าราชการประจำในการควบคุม ดูแลสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย โดยตรง ซึ่งนับตั้งแต่มีการเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา สถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย ก็มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีคณะกลุ่มบุคคลเดินทางมาศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมกันอย่างมากมาย ดังนั้น ในส่วนที่ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีความ

ภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่เราได้มีโอกาสสานนโยบายทั้งรัฐบาล จังหวัด และนโยบายขององค์กรมาบูรณาการร่วมกันค่ะ”

เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กล่าวว่า “กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น ได้มีการจัดโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น โครงการจัดการความรู้ภูมิวัฒนธรรมท้องถิ่น โครงการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม และ ประเพณีท้องถิ่นที่เป็นโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดลำพูนมาบูรณาการร่วมกันอย่างชัดเจน”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นที่สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานในด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ของจังหวัดลำพูนเพื่อให้เป็นสังคมภูมิปัญญา มีการผสมผสานศิลปวัฒนธรรม ให้หล่อหลอมเป็นแนวพื้นฐานของการพัฒนาคน ซึ่งการพัฒนาคนนี้จะเป็นการพัฒนาที่นำไปสู่ความเจริญในด้านอื่นๆ สามารถสร้างความเข้มแข็งให้สังคม ประเทศ เกิดการยกระดับการพัฒนาไปสู่รากฐานความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน

ด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่น

จากการศึกษาในด้านความต้องการและพร้อมของท้องถิ่น ความเห็นที่ได้พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความพร้อมดังนี้

1. การจัดสรรงบประมาณ

จากการศึกษาพบว่า ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางนั้น ยังมีน้อย กล่าวคือ การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลส่วนใหญ่จะกระจายให้กับราชการส่วนกลาง ตั้งแต่ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม มาถึงในส่วนของการภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ดังนั้นส่วนใหญ่ภาคราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ก็จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาจัดทำโครงการตามแนวนโยบายของต้นสังกัดเอง โดยไม่ได้จัดสรรมาให้ราชการส่วนท้องถิ่น หากแต่มีเพียงบางโครงการที่ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกับซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลสั่งการมาให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการโดยตรงพร้อมกับจัดสรรงบประมาณมาให้ชัดเจน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงจะได้รับงบประมาณนั้นตามมาด้วย ในประเด็นนี้เองจะทำให้พบว่าประเด็นด้านการจัดสรรงบประมาณนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังถือว่าไม่ได้รับการจัดสรรอย่างเต็มที่ ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความต้องการงบประมาณก็ต้องรอให้ทางราชการส่วนกลางและภูมิภาคจัดสรรให้มาตามลำดับ ดังนั้นการพัฒนางานด้านนี้จึงเกิดปัญหาด้านความต่อเนื่องและรวดเร็ว เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงมีความเห็นว่า ต้องการให้ราชการส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นในส่วนของการที่คอยกำกับกับการดำเนินงานราชการส่วนท้องถิ่นให้สิทธิ์และอำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นใน

การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อประชาชนจะสามารถได้รับประโยชน์ในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และทั่วถึงภายใต้การกำกับและดูแลโดยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่และมีศักยภาพที่เพียงพอที่จะรับรอง การการบริหารจัดการในโครงการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

เป็นไปตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จำนวน 2 คน ที่ได้ กล่าวไว้ว่า “การขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณตามที่เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรมต้องการนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบโดยตรงจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นหลัก หลายครั้งที่การ ขอรับการสนับสนุนและอนุมัติงบประมาณมีความยุ่งยาก ใช้ขั้นตอนและระยะเวลานาน ถึงจะ ดำเนินการได้อาจเป็นเพราะในบางส่วนของราชการยังขาดอำนาจในการตัดสินใจ และขาดอำนาจใน การจัดสรรงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการให้อำนาจผู้บริหารท้องถิ่นให้เข้า มาร่วมดูแลการจัดทำนโยบายด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งบางยุคสมัยก็เกิดปัญหา ระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นกับข้าราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในส่วนนี้ และที่เห็นได้ชัดเจนก็คือในการดำเนินการหลายครั้ง ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนางานด้าน ศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีความต่อเนื่องและรวดเร็ว จึงมีความเห็นว่า ต้องการให้ราชการส่วนกลางและราชการภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ ตลอดจนมี โครงสร้างและงบประมาณที่สูง อีกทั้งมีอำนาจคอยกำกับกำกับการดำเนินงานราชการแก่ส่วนท้องถิ่น ควร จะจัดสรรงบประมาณและให้สิทธิและอำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อประชาชนจะสามารถ ได้รับประโยชน์ในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และทั่วถึงภายใต้การ กำกับและดูแลโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ จะ สามารถขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมได้ดีขึ้น” และด้าน หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ก็ให้ ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า “การขับเคลื่อนงานด้านศิลปวัฒนธรรมให้ดีขึ้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ดำเนินมากกว่านี้ เนื่องจากปัจจุบันงบประมาณในส่วนที่ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีอยู่ เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ต้องจัดสรรเพื่อนโยบายด้านอื่นๆ เช่น ด้านสาธารณสุข โภค การศึกษา การส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นนโยบายที่ต้องการ ความเร่งด่วนเมื่อเทียบกับงานด้านนโยบายศิลปวัฒนธรรม ซึ่งบางครั้งการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ เพียงพอจึงทำให้การพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมไม่ต่อเนื่อง ประชาชนมีความรู้สึกถูกลดความสำคัญ ด้านนี้ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เกิดความต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีความเห็นว่าราชการส่วนภูมิภาคควรจัดสรรงบประมาณเพื่ออุดหนุนเพิ่มเติมจากที่องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูนมีอยู่ ทั้งนี้อาจอยู่ในรูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามนโยบายโครงการที่ดี หรือ เป็นการจัดสรรงบประมาณในแต่ละกิจกรรมที่ดี ก็จะทำให้การขับเคลื่อนงานด้านบริหารศิลปวัฒนธรรม ของจังหวัดลำพูนเพียงพอและพัฒนาให้ดีขึ้น”

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากส่วนใหญ่งบประมาณโดยตรงจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะเน้นเรื่องของนโยบายเร่งด่วนตามผู้บริหารแต่ละวาระที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ซึ่งทั้งนี้ไม่มีความแน่นอนด้านจำนวน จึงทำให้การบริหารงานนั้นไม่เกิดความต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับบางครั้งได้รับอนุมัติเงินงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมบ้างแต่ไม่เพียงพอในการพัฒนา จึงมีความเห็นว่า หากราชการทุกภาคส่วนมีความตระหนักในนโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไปในทิศทางเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ไม่คิดเห็นในส่วนที่ขัดแย้งอันจะนำไปสู่ปัญหาการจัดสรร ประชาชนก็จะสามารถได้รับประโยชน์ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

2. ด้านความต้องการงบประมาณ

จากการศึกษา ด้านความต้องการงบประมาณนั้น พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในขนาดเล็ก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ได้แก่ เทศบาลตำบล และเทศบาลเมือง ยังคงมีความต้องการด้านงบประมาณในการบริหารพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ค่อนข้างสูง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะส่วนใหญ่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะเน้นการจัดสรรงบประมาณไปในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งถือว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ และมีงบประมาณสำหรับบริหารจัดการค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลางแห่งใด มีการร้องขอเข้ามายังองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อขอรับงบประมาณสำหรับจัดสรรและสนับสนุนในการพัฒนางานด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกินจากศักยภาพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็จะพิจารณาดำเนินการจัดสรรบางส่วนสทบไปให้ เพราะถือว่าภารกิจนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนเช่นกัน และอีกส่วนหนึ่งซึ่งหากไม่สามารถจัดสรรงบประมาณลงไปสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งต่างๆ ได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็จะจัดให้มีโครงการโดยให้สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นมาเป็นศูนย์กลางเพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้เข้ามาหมุนเวียนใช้ทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการลดการใช้งบประมาณและทำให้ทุกคนเกิดการยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในการในผลักดันนโยบายบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน

โดยที่การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จำนวน 2 คนนั้น ต่างให้ข้อมูลในทำนองเดียวกันว่า “ด้านความต้องการงบประมาณ ยังถือว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง ยังมีความต้องการงบประมาณในการบริหารพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ค่อนข้างสูง โดยจากประสบการณ์การทำงานของตนร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

ลำพูน จะพบว่า การดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆ เกิดปัญหาด้านงบประมาณมาเป็นอันดับแรก สาเหตุอาจมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งไม่มีการตั้งงบประมาณในแต่ละปี ด้านการส่งเสริม สนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้มากนัก กล่าวคือ ส่วนใหญ่การเมื่อนักการเมืองเข้ามาบริหารแต่ละชุด จะเน้นการจัดสรรงบประมาณไปในด้านเร่งด่วนเช่น ด้านสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน เป็นอันดับแรก ส่วนงบประมาณด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมจะอยู่ในช่วงท้ายปีงบประมาณ คือต้องรอให้งบประมาณที่เร่งด่วนถูกตั้งและใช้ไปก่อน ฉะนั้นในประเด็นการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ยังถือว่าในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นองค์กรขนาดใหญ่ สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนได้ค่อนข้างมาก ก็จะผลักระให้เป็นเรื่องขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นผู้จัดสรรงบประมาณหลัก ในส่วนนี้จึงเป็นการตอบคำถามที่ชัดเจนได้ว่า ด้านความต้องการงบประมาณ นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความต้องการอยู่ค่อนข้างมาก ส่งผลให้การขับเคลื่อนงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนเป็นไปด้วยความล่าช้าตามไปด้วย นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้ยังสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า จำนวน 1 คน ที่ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความต้องการงบประมาณในการบริหารพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ค่อนข้างสูง แต่ในจังหวัดลำพูนยังมีความโชคดีที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ให้ความสำคัญกับงานด้านนี้จึงจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ติงามของจังหวัดลำพูน จะเห็นได้ว่าจากเดิมที่ยังไม่มีการสร้างสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ นั้น ชุมชน ในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดลำพูน ยังไม่มีการรวมกลุ่มและดำเนินกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกันเท่าที่ควร สาเหตุอาจมาจากการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน และขาดองค์กรหลักที่จะมาผลักดันนโยบายด้านนี้อย่างจริงจัง แต่ปัจจุบันเมื่อมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น ก็แสดงได้ถึงให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนงานด้านนี้ จึงทำให้นโยบายด้านการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ด้านความต้องการงบประมานนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขนาดกลางและขนาดเล็ก ยังคงมีความต้องการด้านงบประมาณในการบริหารพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ค่อนข้างสูง สาเหตุอาจมาจากการที่ส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับนโยบายที่เร่งด่วน และนโยบายที่จะทำให้เกิดคะแนนนิยม มาเป็นอันดับต้นๆ แต่เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน ขึ้น และประสานการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการปัจจัยต่างๆ ได้ดีขึ้น ทั้งงบประมาณ บุคลากร และ

กระบวนการมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดภาพของการร่วมแรงร่วมใจในการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นของจังหวัดลำพูนมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายและยังทำให้เป็นการผสมผสานการทำงานระหว่างภาคีเครือข่ายได้แก่ รัฐ ประชาชน และเอกชน ได้ดีขึ้น

3. บริหารความพร้อมด้านองค์ความรู้

จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีองค์ความรู้ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก ครอบครัวที่สืบทอดกิจกรรมด้านนี้มาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในการวางแผนงานสนับสนุนงบประมาณให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รวมตัวกันแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรม พร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมให้เยาวชนในสถานศึกษาได้ศึกษากิจกรรมผ่านพ่อครูแม่ครูในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้จัดงานเพื่อประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น เช่น มีการจัดงานมหกรรมผ้าทอของดีเมืองลำพูน ซึ่งภายในงานได้มีการจัดให้มีการเรียนการสอนการทอผ้าด้วยมือ ที่เป็นเทคนิคขั้นสูง ดังนั้นถือได้ว่านโยบายการบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน จัดโดยการมีส่วนร่วมของคนจังหวัดลำพูน และเน้นให้คนลำพูนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง แสดงถึงการบริหารความพร้อมด้านองค์ความรู้

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลจากผู้มีอาชีพด้านการทอผ้าจำนวน 2 คน ได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า “ในด้านการบริหารความพร้อมด้านองค์ความรู้ นั้น มีค่อนข้างมาก เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปการทอผ้า จะมีองค์ความรู้ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก และส่วนใหญ่เป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมและสืบทอดมาจากครอบครัวอย่างยาวนาน ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ มีการวางแผนนโยบายด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมในแต่ละด้านอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการสนับสนุนงบประมาณให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้น พร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น กี่ทอผ้า เส้นฝ้าย และอุปกรณ์การทอผ้าต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทอผ้า และเอามาจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้า ส่งเสริมให้เยาวชนในสถานศึกษาได้ศึกษาวิธีการทอผ้าจากพ่อครูแม่ครูในท้องถิ่น และมีการถอดบทเรียนเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นอย่างเป็นระบบ จึงถือว่าภาครัฐได้ความพร้อมด้านองค์ความรู้เพียงพอ” เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า 4 คน ที่ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันในด้านการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้ว่า “พวกตนในฐานะผู้ที่มีอาชีพด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการทอผ้า ได้เห็นถึงการผลักดันนโยบาย ตลอดจนมีการสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน รู้สึกได้ถึงความจริงใจที่ภาครัฐได้ตระหนักถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจังหวัดลำพูนอย่างแท้จริง จะเห็นได้ชัดจากการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากในการก่อสร้าง แต่คณะผู้บริหารก็เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการจัดตั้งที่จะเกิด

อย่างแท้จริง มากกว่าการตัดลดงบประมาณและนำไปจัดสรรในส่วนงานอื่น ทั้งนี้เมื่อจัดตั้งขึ้นมาก็ยังมีการสนับสนุนทั้งบุคลากรเพื่อมาประจำ มีการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น ทำให้ผู้ที่มีอาชีพการทอผ้า ได้มีสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดองค์ความรู้และได้ใช้สถานที่แห่งนี้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนเป็นการเปิดเวทีให้ปราชญ์ หรือครูภูมิปัญญาได้มีสถานที่สำหรับถ่ายทอดวิชาความรู้ เพื่อสืบสานเอกลักษณ์การทอผ้าไม่ให้สูญหาย ซึ่งในประเด็นนี้พวกตนรู้ว่าว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้เป็นอย่างดี”

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จึงสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผ่านการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ถักได้มีความพร้อมในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งเมื่อมองในด้านการรวบรวมบุคลากรที่มีองค์ความรู้ นั้น ถือได้ว่าสามารถที่จะจัดการถ่ายทอดและให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้า จากสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ถัก ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอกุสุมาลย์ ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน ได้บูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อร่วมพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป”

4. ความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง

ความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นับว่ามีความพร้อมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านสถานที่ตั้งของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ถัก ซึ่งสถานที่แห่งนี้ได้รับบริจาคที่ดินจากคุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ทายาทเจ้าผู้ครองนครลำพูนองค์ที่ 10 (พลตรีเจ้าจักรคำ ชจรศักดิ์) จำนวน 5 ไร่ ในปี พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำเป็นสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ถัก ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าด้วยมือ และเพื่อเป็นศูนย์กลางในการสืบสานและสืบทอดองค์ความรู้แก่เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ ซึ่งต่อมาในปี 2548 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้รับงบประมาณจำนวน 1.5 ล้านบาท จากการรับรางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จัดโดยสำนักงานสำนักนายกรัฐมนตรี และต่อมาได้ขยายการก่อสร้างโดยใช้งบประมาณกลางขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผ่านการอนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กระทั่งได้สร้างเสร็จและเปิดดำเนินการเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องผ้าทอของจังหวัดลำพูนอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2549 และมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่และบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานภายในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ถักปัจจุบันสถาบันทอผ้าได้อยู่ในฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ดังจะเห็นได้จากการการให้ข้อมูลของ เจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 1 คน ที่ได้กล่าวว่า “ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ดังจะพบว่า ภายหลังจากการได้รับเงินรางวัลจากการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี และได้รับเงินรางวัลเพื่อนำมาจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนในจังหวัดลำพูน ในสมัยนั้นผู้บริหารก็ได้ตัดสินใจนำเงินรางวัลดังกล่าวมาจัดตั้งเป็นสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย แทนที่จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานด้านนโยบายอื่นๆ ก็นับว่าเป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นให้ชุมชนได้มีศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านผ้าทอ ประกอบกับผู้มีจิตศรัทธาที่มอบที่ดินให้จัดสร้างก็เป็นบุคคลที่มีแนวคิดที่เป็นนักพัฒนา เห็นประโยชน์ที่จะเกิดต่อชุมชนสังคม ในอนาคต ทั้งนี้จึงถือได้ว่าความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง นั้น มีมากพอสมควร จึงทำให้การขับเคลื่อนสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ”

ทั้งนี้เป็นไปตามความเห็นของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 3 คน ที่ให้ข้อมูลที่ไปในทิศทางเดียวกันว่า “ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้างสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยค่อนข้างมาก ทั้งด้านที่ดิน ที่มีผู้ที่มอบที่ดินให้เพื่อจัดสร้าง และเมืองการบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีความพร้อมทั้งงบประมาณ บุคลากร ในการบริหารจัดการ จึงถือว่าเป็นความพร้อมระดับที่ทำให้การบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุผลนี้เองที่จะทำให้การขับเคลื่อนตั้งแต่ต้นนโยบายการทำงาน ตลอดจนถึงปัจจัยอื่นๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ”

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ผ่านการผลักดันจนเกิดเป็นสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการทอผ้าด้วยมือ มีการผลักดันด้านงบประมาณจนเกิดกิจกรรมต่างๆ มีการส่งเสริมองค์ความรู้จนเกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีการขับเคลื่อนภารกิจโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทำให้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนไม่สูญหาย อีกทั้งยังสามารถดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ส่งทอดไปยังคนรุ่นใหม่ให้สืบสาน เพื่อเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

จากบริบทนโยบายระดับประเทศ ลงมาสู่บริบทนโยบายระดับจังหวัดรวมไปถึงด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่น ต่อการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย สรุปได้ดังนี้

การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ในด้านบริบทนโยบายระดับประเทศ ถือว่าเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งตรงกับแนวนโยบายในสมัยของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีที่ในส่วนของนโยบาย

สังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่เร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทย ให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย มีการอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์ แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดง พื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป โดยต้องมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดึงามวิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการแสดงว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการศึกษาถึงบริบทนโยบายระดับประเทศด้านการเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และได้นำเอาแนวทาง นโยบายนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ ส่งเสริม ตลอดจนรักษาอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูนไว้ไม่ให้สูญหาย พร้อมทั้งมีการผลักดันด้านนโยบายจนเกิดเป็นการขับเคลื่อนองค์ความรู้โดยชุมชน สู่สังคม และกระจายเป็นระดับประเทศในอนาคต ซึ่งผู้ค้นคว้าเห็นว่า การบริหาร การพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ในด้านบริบทนโยบายระดับประเทศนั้น จะสามารถเป็นตัวอย่างและรูปแบบของการขับเคลื่อน องค์ความรู้ด้านศิลปภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ที่มุ่งหวังต่อการ พัฒนาสังคมให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง เป็นกระบวนการขับเคลื่อนที่อาศัยความร่วมมือของคนใน ชุมชน ที่แม้ว่าไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐเท่าที่ควรแต่หากทุกฝ่ายมีแนวคิดไปในทิศทาง เดียวกัน ก็จะสามารถทำให้ศิลปวัฒนธรรมมีความเจริญงอกงามได้ในที่สุด ซึ่งเมื่อศึกษาถึงนโยบาย ระดับจังหวัด นั้น สรุปได้ว่านโยบายของจังหวัดลำพูนได้กำหนดให้มีพันธกิจในการพัฒนาจังหวัดใน ด้านต่าง ๆ ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสังคมและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และด้านบริหารจัดการ โดยเมื่อศึกษาจะพบว่าการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรม ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย นั้น เป็นไปตาม นโยบายของจังหวัดลำพูนในด้านสังคม ซึ่ง ด้านสังคม นับว่าเป็นกลยุทธ์การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ด้านการส่งเสริมกระบวนการ ทำนุบำรุง และการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของ มรดกทางวัฒนธรรม ด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมโดยการจัดทำโครงการจัดการความรู้ภูมิวัฒนธรรมท้องถิ่น การอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นรวมถึงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทาง วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ซึ่งประเด็นนี้เองสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรม ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย อย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องต่อนโยบายของจังหวัดในเรื่องนี้ด้วยเห็นว่าการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้

จัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือยุซัยไว้เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ทาง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ก็เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่องค์กร หน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจได้ศึกษาและนำไปเป็นแบบอย่างในการผลักดัน แผนนโยบายการอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง เพื่อจะนำไปสู่การขับเคลื่อน องค์ความรู้ในระดับภาคสังคม ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆต่อไป ด้วยเหตุนี้เอง สามารถสรุปถึงพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่กล่าวไว้ว่า เพื่อเป็นการพัฒนาด้านสังคมและความมั่นคงพัฒนาจังหวัดลำพูนให้เป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนนั้นเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทาง วัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมือง ลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือยุซัย ขึ้น ด้วยวัตถุประสงค์ คือเพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรม การทอผ้าของจังหวัดลำพูน อันจะนำไปสู่การพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มั่นคงและมีคุณค่า ของจังหวัดลำพูน ขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน ซึ่งด้านนโยบายทั้งสาม ระดับนั้น ถือได้ว่าการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน มีการเชื่อมโยงแนวความคิดในแต่ละมิติอย่าง ครอบคลุม

โดยในด้านของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น สรุปได้ว่า มีความชัดเจนมากที่สุด เนื่องจาก โดยปกติการวางแผนนโยบายในด้านต่างๆ นอกจากจะทำการเป็นโครงการ และกิจกรรมเพื่อให้นำไปสู่การตั้ง งบประมาณ และเมื่อสิ้นสุดโครงการนั้นก็คงเหลือไว้เพียงการประเมินที่เป็นไปในลักษณะตัวชี้วัดทาง เอกสาร แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่มีการนำนโยบายทั้งในระดับประเทศ จังหวัด มาเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติ โดยการจัดสร้างสถาบันผ้าทอมือหรือยุซัย ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนงานด้าน การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น และสามารถบริหารจัดการด้านต่างๆได้อย่างเป็นระบบนั้น ถือได้ว่าประสบความสำเร็จมากกว่าการจัดทำโครงการและกิจกรรมตามท้องถื่นอื่นๆจัดทำไป ซึ่ง ประเด็นนี้เองในฐานะที่ตัวผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือยุซัย จึงเห็นแนวคิด นโยบายต่างๆ รวมทั้งความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่ร่วมมือขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการบริหารการ พัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลำพูนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ สร้างประโยชน์ต่อ คนในชุมชนสูงสุด

แต่สำหรับด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่นรวมถึงด้านความต้องการ งบประมาณ นั้น การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือยุซัย สามารถสรุปได้ว่า ท้องถิ่นยังมีความต้องการในบาง ด้าน อาทิ ความต้องการให้รัฐผลักดันองค์กรต่างๆให้เข้ามาบูรณาการความร่วมมือในด้านการบริหาร จัดการศิลปวัฒนธรรมอย่างแท้จริง นอกเหนือจากการประกาศแนวนโยบายเพียงอย่างเดียว ส่วน

ความพร้อมของท้องถิ่นนั้นเห็นว่ามีความพร้อมในระดับมาก สืบเนื่องจากการร่วมมือในการทำโครงการและกิจกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามาใช้สถานที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ในการทำกิจกรรมโดยมีกลุ่มคน ที่มีองค์ความรู้ เด็ก เยาวชน ประชาชน และสถานศึกษาต่างๆ ร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านศิลปวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดความพร้อมในการพัฒนา นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณเกือบทั้งหมดมาจากการตั้งงบประมาณในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผ่านการพิจารณาข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคนอนุมัติ ในส่วนนี้เองถือได้ว่าเป็นความพร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน แต่อีกนัยหนึ่งพบว่า ในบางโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยงบประมาณและความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและเป็นโครงการและกิจกรรมขนาดใหญ่ อาทิ เป็นโครงการที่เป็นนโยบายมาจากรัฐบาลส่วนกลาง ซึ่งในส่วนนี้ถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนยังไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณ และยังมีความต้องการและยังมีความต้องการให้รัฐบาลส่วนกลาง ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม อนุมัติเงินงบประมาณมาเพื่อดำเนินการมาให้ ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นการบูรณาการงบประมาณและการทำงานร่วมกัน

นอกจากนั้น ในด้านบริหารความพร้อมขององค์ความรู้ สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความพร้อมในด้านนี้ค่อนข้างสูง เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้านและบรรดาผู้ที่มีองค์ความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการทอผ้า เนื่องจากส่วนใหญ่มีการสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาอย่างยาวนาน ประกอบกับในปัจจุบันได้มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมสืบทอดองค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งมีสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์เป็นศูนย์กลาง จึงทำให้การดำเนินงานต่างๆ ได้รับความสะดวกมากขึ้น จึงสอดคล้องกับผลการสรุปที่ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง ซึ่งในประเด็นนี้ แสดงให้เห็นถึงว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะการทอ โดย นอกจากการจัดสรรงบประมาณจากการได้รับรางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จำนวน 1.5 ล้านบาท มาเป็นทุนในการเริ่มต้นก่อสร้าง และหลังจาก นั้นก็มีการจัดสรรงบประมาณจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอย่างต่อเนื่องประกอบกับได้มีการขยายสถานที่ โดยมีการจัดสร้างอาคารและมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่และบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานภายในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ขึ้นตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ

การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ ได้มีการศึกษาตามหลักการวิเคราะห์ของ 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) ใน 7 ประเด็นได้แก่ 1) ค่านิยมร่วมปรับปรุง 2) กลยุทธ์ขององค์กร 3) โครงสร้างองค์กร 4) ระบบแผนและงบประมาณ 5) บุคลากร 6) ทักษะ 7) รูปแบบการบริหาร ดังมีผลรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

ค่านิยมร่วมการปรับปรุง

1. ประเด็นยึดถือร่วมกันที่ปรากฏในค่านิยมร่วม

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ประกาศนโยบายด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ว่า จะต้องมีการทำนุบำรุงศาสนา รักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม โบราณสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่และสืบทอดต่อไป รวมทั้งได้ออกแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจะต้องมีแนวทางการพัฒนา ด้านการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม และ อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญ

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ให้ข้อมูลด้านนี้ไว้ว่า “การประกาศนโยบายของกระผม นอกจากจะเป็นนโยบายที่ให้ไว้ต่อสภาและเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานของคณะผู้บริหารแล้ว ในมุมมองของผู้ที่เป็นลูกหลานคนจังหวัดลำพูน จึงได้สร้างความเข้าใจต่อบุคลากรในองค์กร และประชาชนทุกฝ่ายถึงนโยบายด้านการบริหารศิลปวัฒนธรรมที่พวกเราจำเป็นต้องเข้าใจและรู้จักที่จะยึดถือร่วมกัน ให้เกิดเป็นค่านิยมร่วม เนื่องจากว่าศิลปวัฒนธรรมที่ถูกส่งทอดมาจากบรรพบุรุษของเรานั้น ถือเป็นมรดกที่สำคัญของชาติ ไม่ว่าเราจะอาศัยอยู่ในชุมชน สังคมใดก็ตาม หากตราไม่มีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเองและชุมชนแล้ว ก็ยากที่เราจะอนุรักษ์ รักษา มรดกทางภูมิปัญญานี้ไว้ได้ ดังนั้นในฐานะที่เราอาสาเข้ามาบริหารองค์กร และมีบุคลากรในองค์กรที่เปรียบเสมือนผู้ที่ลงเรือลำเดียวกันแล้ว ก็ต้องเข้าใจให้ถ่องแท้และให้ความสำคัญตลอดจนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและร่วมกันบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมให้ดีที่สุด” ซึ่งความคิดเห็นนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับการให้ข้อมูลของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ถือว่าให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในทำนองเดียวกันว่า “ การทำงานในองค์กร ไม่ว่าจะองค์กรใด

ก็ตาม หากเราไม่รู้จักที่จะยึดถือแนวทางและแนวปฏิบัติร่วมกันให้เป็นค่านิยมร่วมแล้ว ก็ยากที่การพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมจะดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ส่วนตัวเห็นว่า กรณีการบริหารการพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรม กรณีสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น เป็นแนวการพัฒนาของคนของชาติที่ดำเนินการมาถูกทาง ตั้งแต่การเริ่มต้น ซึ่งเมื่อย้อนดูจะเห็นว่ามีความสำคัญในลักษณะที่มีผู้ที่เป็นตัวแทนของบุคคลสำคัญของจังหวัดลำพูน ซึ่งถือว่าอยู่ในฐานะสูงที่สุดในยุคก่อน เรียกว่า ผู้ครองนคร ได้บริจาคที่ดินเพื่อก่อสร้างเป็นสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ประกอบกับคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็ให้ความสำคัญ สนใจที่จะดำเนินการก่อสร้างและผลักดันแนวนโยบายต่างๆ เพื่อให้งานในด้านนี้สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นบุคลากร และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ต่างก็มีความเข้าใจร่วมกันใน มีการยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงถือว่างานด้านนี้ประสบความสำเร็จและเป็นค่านิยมร่วมในสังคม”

สรุปในประเด็นค่านิยมร่วมการปรับปรุงในประเด็นยึดถือร่วมกันที่ปรากฏในค่านิยมร่วมนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การปรับปรุงการบริหารด้านค่านิยมด้านการพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นอกจากจะกำหนดเป็นนโยบายที่จะพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยขึ้นมา และสรรหา คัดเลือกบุคลากรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ ณ ที่นั้น และได้วางแนวทางในการบริหารงานในลักษณะการสร้างมุมมองแก่บุคลากรในองค์กรได้ เห็นคุณค่าของการทำงานด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีการเน้นย้ำอยู่เสมอว่าการทำงานด้านนี้ก็ควรทำในฐานะของผู้ที่เป็นลูกหลานคนในจังหวัดลำพูน และจำเป็นต้องเข้าใจและรู้จักที่จะยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน ให้เกิดเป็นค่านิยมร่วม เนื่องจากว่า ศิลปวัฒนธรรมที่ถูกส่งทอดมาจากบรรพบุรุษของเรานั้น ถือเป็นมรดกที่สำคัญของชาติ ไม่ว่าเราจะอาศัยอยู่ในชุมชน สังคมใด หรือสายงานไหนก็ตาม หากเราไม่มีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเองและชุมชนแล้ว ก็ยากที่เราจะทำงานเพื่ออนุรักษ์ รักษา มรดกทางภูมิปัญญานี้ไว้ได้ ฉะนั้นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีลักษณะการทำงานที่ทุกคนให้ความร่วมมือในด้านการสร้างค่านิยมร่วมเป็นอย่างดี

2. การกำหนดวิธีปฏิบัติ

การกำหนดวิธีปฏิบัติด้านการบริหารงานศิลปวัฒนธรรม มีการกำหนดวิธีปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น มีการระบุมารอบโครงสร้างทางราชการที่ชัดเจน โดยจัดให้งานการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยอยู่ในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบและบริหารงานด้านการส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม โดยตรง ซึ่งภายในกรอบโครงสร้างของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ก็จะแบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายกีฬาและนันทนาการ และฝ่ายบริหารการศึกษา ซึ่งในส่วนสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยอยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมี

บุคลากรข้าราชการ พนักงาน ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประชาชน ชุมชน ในการร่วมกันส่งเสริม เรื่องศาสนาและศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ซึ่งภารกิจของฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมนั้น จะเน้นการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมศาสนา ศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญ โดยเจ้าหน้าที่จะดำเนินโครงการตามแนวทางในการพัฒนาซึ่งผู้บริหารได้ประกาศไว้ โดยที่ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เสนอไว้ว่า “ในการสร้างค่านิยมหรือ วัฒนธรรมองค์กรในการปฏิบัติงานในด้านวัฒนธรรมนั้น เน้นให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบจะต้องมีการ กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ผ่านการกำหนดรายละเอียดการทำงานที่อยู่ในรูปแบบโครงการ และกำหนดงบประมาณตามข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางการปฏิบัติที่ยึดโยงกับแนวนโยบายของผู้บริหาร ประกอบกับการยึดหลักภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลำพูนที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มรดก ทางวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน คงไว้ให้ลูกหลานได้ใช้ต่อไป”

โดยสรุป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการกำหนดค่านิยมร่วมกันในด้านการ ส่งเสริมวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน โดยมีการรณรงค์สร้างความเข้าใจในการบริหารงานร่วมกัน พยายามสร้างแนวคิดให้เรื่องการบริหารงานด้านวัฒนธรรมถือเป็นภารกิจหลักของทุกคนในฐานะที่ เป็นมรดกของบรรพบุรุษ ซึ่งการกำหนดค่านิยมองค์กรจึงมีผลในด้านการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้การ ปฏิบัติงานโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับด้านวัฒนธรรมได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. การกำหนดทิศทาง

ทิศทางของการบริหารงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและมีการกำหนดทิศทางให้เป็นไปใน รูปแบบของการบริหารงานผ่านงบประมาณภายใต้โครงการที่ได้ระบุไว้ในรายละเอียดข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในส่วนของด้านส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชัดเจน ทั้งนี้ในส่วนงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถุ์ชัย ได้บรรจุงบประมาณ โครงการไว้เพื่อบริหารงานแต่ละปี ซึ่งการจัดสรรงบประมาณของแต่ละปีจะไม่เท่ากัน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่เป็นตำแหน่งนักการเมือง คือ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งในส่วนของ อำนาจการจัดสรรงบประมาณนี้เองจะเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดทิศทางของการปฏิบัติงาน ซึ่งใน ความเห็นของหัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม นั้นกล่าวไว้ว่า “การกำหนดทิศทางการบริหารงาน นั้น ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปี โดยจะดูจากรายละเอียดตาม ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในส่วนของด้านส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นหลัก ว่าหากได้รับงบประมาณที่จัดสรรมาจำนวนมาก ก็จะกำหนดกรอบ

การทำงานเพื่อให้เกิดโครงการ และกิจกรรมในแต่ละปีตามจำนวนงบประมาณ แต่หากในปีไหนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในจำนวนที่น้อยก็จะกำหนดทิศทางให้อยู่ในลักษณะที่คำนึงถึงความสำคัญของการทำโครงการที่ต้องการทำแบบเร่งด่วนก่อนเป็นอันดับแรก”

กล่าวโดยสรุป ทิศทางของการบริหารงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ยังคงเป็นไปตามปริมาณของงบประมาณที่จัดสรร เนื่องจาก การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ จะเป็นไปตามงบประมาณที่จัดตั้งไว้ ดังนั้นเราจะสามารถทราบทิศทางหรือแนวทางการสนับสนุนหรือการอนุมัติให้ดำเนินการโครงการ ตามรายละเอียดงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารและสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนผ่านข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

4. บุคลิกภาพ

พบว่า ในส่วนของบุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการประกาศเป็นนโยบายหลัก คือให้บุคลากรทุกคนจะต้องประพฤติตนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อประสานงานและการพูดจาที่ไพเราะด้วยภาษาพื้นเมือง รวมทั้งมีการชุดผ้าทอพื้นเมืองในการปฏิบัติงานทุกวัน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์วัฒนธรรมผ้าทอพื้นเมืององค์กร และเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับองค์กรอื่นๆในจังหวัดลำพูนและจังหวัดใกล้เคียงได้ชื่นชมและเอาเป็นแบบอย่าง ซึ่งในประเด็นนี้นอกจากจะเป็นการแสดงออกถึงความรักในท้องถิ่นแล้วยังเป็นการแสดงบุคลิกภาพที่ดีในสังคมอีกด้วย สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการฝ่ายกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่กล่าวว่า “การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของเรานั้น นอกจากการเป็นการพูดด้วยภาษาถิ่น การบริโภคอาหารแล้ว การแต่งกายและการแสดงออกทางบุคลิกภาพที่อ่อนน้อม ในทุกๆวันและมีการปฏิบัติเหมือนกันทุกคน จะเป็นการปลูกฝังในเรื่องค่านิยมองค์กรและค่านิยมการอนุรักษ์มรดกพื้นถิ่นไม่ให้สูญหาย อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่น่าหวงแหน เป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าของท้องถิ่นที่ และชวนให้มาจดจำ”

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสรุปไปในทิศทางเดียวกันว่า ค่านิยมร่วมในการปรับปรุงการบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น มีการดำเนินการตามที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ประกาศนโยบายไว้ในด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ว่า จะต้องมีการทำนุบำรุงศาสนา รักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม โบราณสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่และสืบทอดต่อไป รวมทั้งได้ออกแผนยุทธศาสตร์ที่ว่า การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมศาสนา ศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนมีการอนุรักษ์และพัฒนา

แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญ ซึ่งการสร้างค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรมในระดับส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น ได้มีแบ่งส่วนราชการที่รับผิดชอบออกมาชัดเจนโดยงานด้านศิลปวัฒนธรรมจะอยู่ในความรับผิดชอบของ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่บริหารงานด้านการส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม และได้มีการแบ่งฝ่ายแยกออกไปอีก 3 ฝ่าย ตามภารกิจการทำงาน ในส่วนสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จะอยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีบุคลากรข้าราชการ พนักงาน ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชน ชุมชน ในการร่วมกันส่งเสริมเรื่องศาสนาและศิลปวัฒนธรรมโดยตรง กล่าวคือเมื่อมีการสร้างค่านิยมร่วมในองค์กร จะทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดความเข้าใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดวิธีปฏิบัติ การกำหนดทิศทาง และด้านบุคลิกภาพก็ตาม ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวได้สอดคล้องกันกับที่ McKinney 7-S Framework ที่ว่า ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกันโดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหาร และวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ขององค์กร

1. กลยุทธ์ที่กำหนด

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีกลยุทธ์ด้านการบริหารงานด้านพัฒนาสังคม คือ มุ่งพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน โดยได้มีการที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข คือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลแล้วจะพบว่า สอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ในการจัดตั้งสถาบันผ้าทอ คือ เพื่อให้มีการสืบสานพันธุ์ผืนผ้า เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมผ้าทอมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องผ้าทอ เกิดการอนุรักษ์ สืบค้นและพัฒนาลายผ้า เพื่อการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืนจนสามารถสร้างรายได้ด้วยการทอผ้าด้วยมือ ซึ่งหัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ได้เสนอความเห็นในประเด็นนี้ไว้ว่า “ภายหลังจากที่รัฐบาลได้มีการแถลงนโยบายในด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไปแล้วนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็ได้สนองนโยบายโดยการนำเอาบริบทของความโดดเด่นทางเอกลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนมาปรับให้เกิดเป็นกลยุทธ์ที่คอยสนับสนุนและขับเคลื่อนองค์กรในฐานะที่ต้องนำพาท้องถิ่นในจังหวัดลำพูนให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งในการ

กำหนดกลยุทธ์นี้เอง มาจากแนวทางการสืบสาน พื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมผ้าทอมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องผ้าทอ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาผ้าทอ จนนำไปสู่การส่งเสริมชุมชนในจังหวัดลำพูนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืนจนสามารถสร้างรายได้ด้วยการทอผ้าด้วยมือ เรียกได้ว่าสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวสู่ความยั่งยืนตลอดไป นี่ถือเป็นการนำเอาแนวคิดการบริหารงานมากำหนดเป็นกลยุทธ์ด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน”

2. ความสำคัญของกลยุทธ์

จากการศึกษาพบว่า จากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหริภุญชัย เป็นเพราะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา โดยเฉพาะการทอผ้าด้วยมือที่ถือเป็นงานภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายมาเป็นความเจริญงอกงามของท้องถิ่น และถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นอาชีพที่สามารถหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจชุมชน จนเกิดเป็นความยั่งยืน ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์นี้ ถือได้ว่าเป็นการนำเอามรดกทางภูมิปัญญาของผู้คนในจังหวัดลำพูนมาสานต่อให้เกิดเป็นแนวนโยบายของรัฐ และนำไปปฏิบัติผ่านกระบวนการความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เกิดเป็นลักษณะงานในเชิงอนุรักษ์ สร้างสรรค์ ดังเช่นการให้ข้อมูลของคณะกรรมการสถาบันผ้าทอหริภุญชัย จำนวน 3 คนที่กล่าวว่า “พวกตนเห็นด้วยกับแนวนโยบายที่ทางรัฐบาล จังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษ จนเกิดเป็นการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหริภุญชัยขึ้นมา และต้องถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความตระหนักในเรื่องนี้อย่างมาก สังเกตได้หากย้อนไปดูถึงกลยุทธ์องค์กร ก็ได้มีการกำหนดให้มีการพัฒนา ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ อนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมศาสนา ศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม และอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญ ดังนั้นก็แสดงให้เห็นว่าองค์กรนี้มีการเล็งเห็นถึงความสำคัญของกลยุทธ์ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการทอผ้า เป็นอย่างดี”

จากการค้นพบดังกล่าว ซึ่งมีผลที่สอดคล้องกันแผนพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่ได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาให้ไว้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหริภุญชัย นั้น ตรงกับรายละเอียดที่ว่า สถาบันผ้าทอหริภุญชัย มีการจัดทำขึ้น เพื่อการสืบสาน พื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมผ้าทอมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องผ้าทอ เพื่อการอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาลายผ้าทอ เพื่อการส่งเสริมชุมชน

ให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืนจนสามารถสร้างรายได้ด้วยการทอผ้าด้วยมือ (องค์การบริหารจังหวัดลำพูน, 2555: 12-13)

โครงสร้างองค์กร

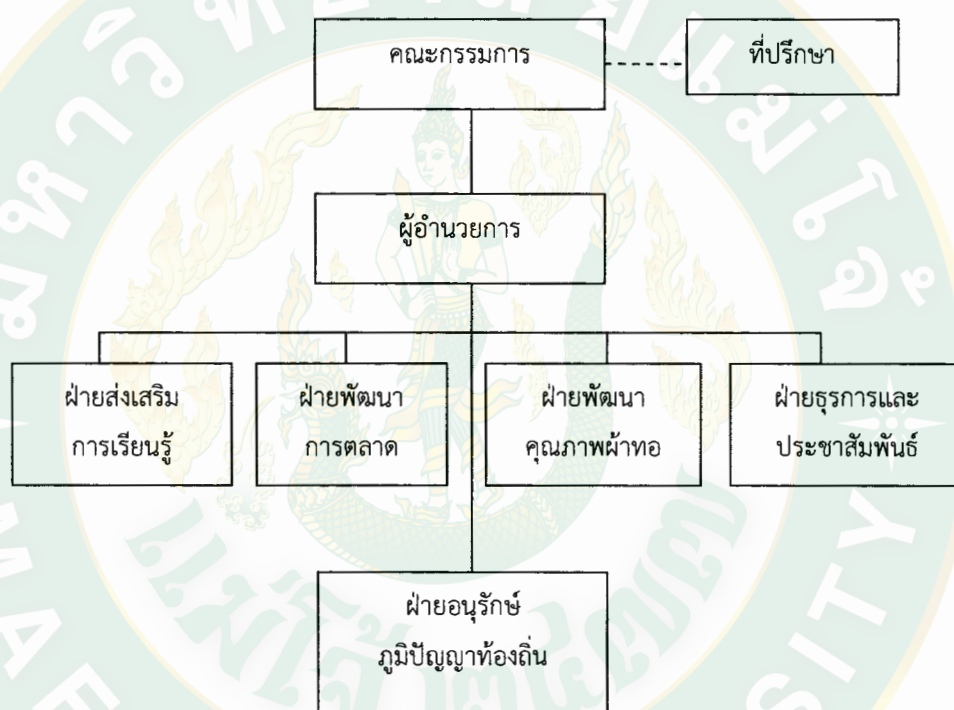
1. การบริหารงานองค์กร

จากการศึกษาพบว่า สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูน 3 ปี พ.ศ. 2555 – 2557 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ที่วางกลยุทธ์ หรือแนวทางการพัฒนาในการสืบสาน พื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้ ฝ่ายการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมใน ชุมชน และการบริหารความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ที่มาจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมีหน้าที่ในการให้ คำปรึกษา และดำเนินการบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในการบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการทอผ้า จำนวน 19 คน โดยมีประธานที่ปรึกษาหลักคือ คุณเจ้ดาร์รัตน์ ณ ลำพูน และ คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยที่มาจากทุกภาคส่วนอีกจำนวน 14 คน ได้แก่

1. คุณเจ้ดาร์รัตน์ ณ ลำพูน	เป็นประธานที่ปรึกษา
2. นางสาวทศรียกุล ณ อุษยา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ
3. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	ที่ปรึกษา
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตันธง	ที่ปรึกษา
5. นายบัณฑิต สุขโชติ	ที่ปรึกษา
6. นายชีระโชติ สุนทรารักษ์	ที่ปรึกษา
7. เจ้าครองแก้ว ลังการพันธ์	กรรมการบริหารสถาบันฯ
8. นายปรีชาเกียรติ บุญเกียรติ	กรรมการบริหารสถาบันฯ
9. นายผดากร ไชยชมเกียรติคุณ	กรรมการบริหารสถาบันฯ
10. นางดารณี ใจดี	กรรมการบริหารสถาบันฯ
11. นางสาวอุไร ผ้าเจริญ	กรรมการบริหารสถาบันฯ
12. นายกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน	กรรมการบริหารสถาบันฯ
13. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำพูน	กรรมการบริหารสถาบันฯ
14. พัฒนาการจังหวัดลำพูน	กรรมการบริหารสถาบันฯ
15. วัฒนธรรมจังหวัดลำพูน	กรรมการบริหารสถาบันฯ

16. ผู้อำนวยการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดลำพูน กรรมการบริหาร
สถาบันฯ
17. พาณิชยจังหวัดลำพูน กรรมการบริหารสถาบันฯ
18. รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรรมการบริหารสถาบันฯ
19. ผอ.กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กรรมการบริหารสถาบันฯ และ
เลขานุการ

ซึ่งสามารถเห็นได้จากภาพที่ 9 ดังนี้

ภาพที่ 9 โครงสร้างของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

อีกทั้งยังเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยจำนวน 3 คนที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า “สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป้าหมายก็คือต้องการผลักดันกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารงานและเพื่อเป้าหมายในการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยที่ว่า เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร ในเรื่องของผ้าทอมือจังหวัดลำพูน เป็นพิพิธภัณฑ์รวบรวมผ้าเก่าของจังหวัดลำพูน และที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมการทอผ้าแบบดั้งเดิมของจังหวัดลำพูน เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์ฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอมือทุกชนิด ของจังหวัดลำพูน รวมทั้งเป็นสถาบันหรือหน่วยงานที่ช่วยผลักดันในด้านการพัฒนาคุณภาพของผ้าทอ รวมถึงผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือของจังหวัดลำพูนซึ่งจะเป็นตัวกลางเชื่อมโยงองค์ความรู้และการบริหารด้านการตลาด

ให้กับกลุ่มผ้าทอมือของจังหวัดลำพูน และสุดท้ายคือเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดลำพูน”

และนอกจากนั้น เจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จำนวน 2 คนยังให้ข้อมูลที่หนุนเสริมไปในทิศทางเดียวกันอีกว่า “แนวทางการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์นั้น นับว่าเป็นการกำหนด กลยุทธ์ที่สำคัญให้กับงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม การทอผ้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์กลางให้มีการบริหารงานด้านการส่งเสริมการทอผ้าที่เป็นลักษณะชัดเจน โตเด่น รวบรวมองค์ความรู้ บุคลากร และอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งเมื่อศึกษาจะพบว่า ในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ยังไม่มีองค์กรไหนที่มีการจัดตั้งสถานที่ในลักษณะนี้ ซึ่งก็ถือว่าสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น เป็นต้นแบบแห่งการนำกลยุทธ์มาใช้ได้อย่างชัดเจน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ส่วนร่วมอย่างแท้จริง ”

2. สภาพโครงสร้างภายในองค์กร

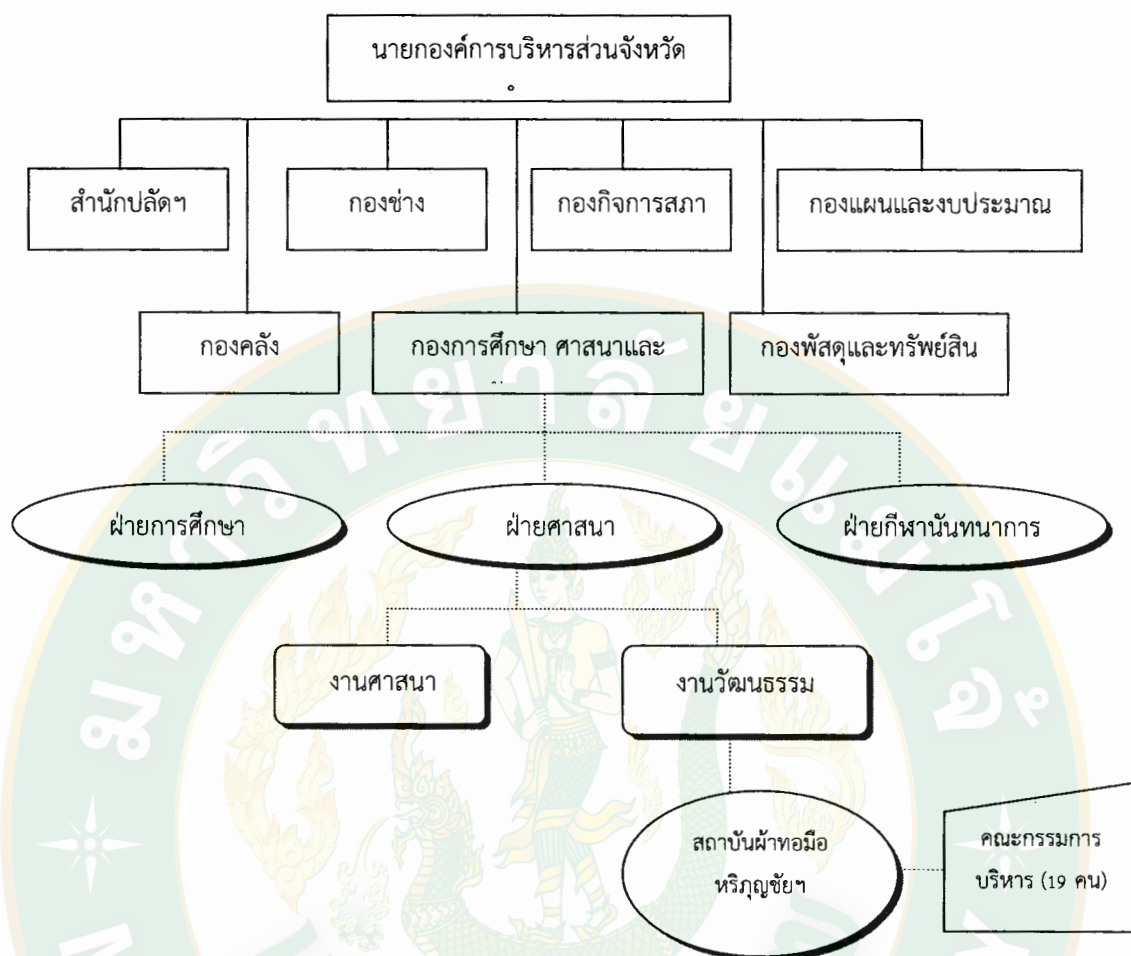
ด้านสภาพโครงสร้างภายในองค์กร ผู้ศึกษาพบว่า ภายในองค์กรนั้นได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบสายการบังคับบัญชาที่มีความซับซ้อนกันในการบริหารงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและส่วนของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จึงส่งผลให้ในบางครั้งการบริหารงานเกิดปัญหาและทำให้การดำเนินในโครงการและกิจกรรมต่างๆ มีความติดขัด ไม่สิ้นไหล ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนั้นจะมีการแยกงบประมาณออกไปเพื่อให้สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้มีการบริหารจัดการเป็นจำนวนมาก ถึงปีละหนึ่งล้านบาท ซึ่งถ้าเทียบได้กับงานในส่วนราชการอื่นๆ ก็ถือว่ามากกว่างานโครงการอื่นเกือบเท่าตัว ฉะนั้นเมื่อมีการแยกการบริหารไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ บุคลากร คณะกรรมการรวมทั้งงบประมาณที่ทางสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอนุมัติให้นำมาบริหารจัดการเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วนั้น แต่ยังคงพบว่าในบางครั้งลักษณะงานโครงการ และกิจกรรมที่ต้องอาศัยการตัดสินใจที่รวดเร็ว อาศัยการขับเคลื่อนที่อิงระบบราชการจากโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผสมกับโครงสร้างจากคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ยังถือได้ว่ามีความล่าช้า ติดตรงขั้นตอนการเสนอ พิจารณาและอนุมัติโดยคณะผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มากอยู่พอสมควร อาทิเช่น เมื่อเจ้าหน้าที่มีการเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ หรือเพื่อรอกการแก้ไขรายละเอียดด้านรายจ่าย จะพบว่าด้วยลำดับขั้นของทางราชการที่มีหลายขั้นตอน จนทำให้เกิดปัญหางานล่าช้า เกิดความเสียหายต่อการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เห็นว่า ควรที่จะลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง เพื่อเพิ่มการตัดสินใจและการบริหารจัดการได้ดีขึ้น และอาจต้องพิจารณาเรื่องระบบราชการที่ซับซ้อนมากเกินไป

ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของ หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ที่ว่า “การมีโครงสร้างที่ซับซ้อนมากเกินไปนั้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านการบริหารโครงสร้างภายในองค์กรโดยเฉพาะการบริหารงานฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นฝ่ายที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นตรงอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ เมื่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ดำเนินการเสนอเอกสารโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้บริหารรับทราบและขอความเห็นในการอนุมัตินั้น พบว่าเส้นทางการเสนอนั้นเป็นสายการบังคับบัญชาที่ยาว จนบางครั้งเป็นระยะเวลาหลายวัน และสิ้นสุดเวลาที่ต้องการให้เรื่องอนุมัติ จนกระทั่งทำให้โครงการหรือเรื่องราวนั้นเสียหาย ในประเด็นนี้จึงเห็นว่าเนื่องจากสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาอยู่แล้วจำนวน 1 คณะตามโครงการ จึงควรให้โอกาสคณะกรรมการเหล่านั้นเข้ามามีบทบาทในการร่วมพิจารณาโครงการและกิจกรรม ก่อนที่จะส่งไปให้ยังผู้มีอำนาจในโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่เป็นหลัก อาทิ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อนุมัติก็ถือเป็นการสิ้นสุด”

เช่นเดียวกันกับการให้ข้อมูลของ เจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จำนวน 2 คน ที่เห็นด้วยกับความคิดข้างต้นว่า “ส่วนตัวที่เป็นเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและตามลำดับชั้นของทางราชการ เข้าใจเสมอว่าการเสนอเอกสารเพื่อให้ผู้บริหารพิจารณาอนุมัตินั้น ต้องเป็นไปตามลำดับชั้นขององค์กร แต่สำหรับสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ นั้น เราถือว่าได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งเรียกว่าคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ มีหน้าที่เพื่อให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับดำเนินงานบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ งานขั้นตอนไหนที่อาจทำให้เกิดความล่าช้า เสียหายต่อทางราชการและมีการเสนอตามลำดับชั้นที่ยาวเกินไป ก็น่าจะพิจารณาลดทอนเพื่อให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัว ไม่เกิดความเสียหายต่อรัฐ และทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และผู้ที่ต้องอาศัยผ้าทอมือหรือศูนย์เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

สรุปได้ว่า โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ นั้น ดำเนินการ ภายใต้ฝ่ายการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชน และการบริหารความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ จึงได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ที่มาจากทั้งภาครัฐภาคเอกชน และประชาชน โดยมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา และร่วมบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ โดยจะเห็นได้ว่าสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านศิลปกรรมวัฒนธรรมได้มีการแบ่งแยกหน้าที่กันปฏิบัติตามโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามหลักของ McKinney 7-S Framework ที่กล่าวคือ องค์กรควรมีการจัดโครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับบุคลากรให้

เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือหมายถึง การจัดระบบระเบียบให้กับบุคคล ตั้งแต่ 2-คนขึ้นไปเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้-เนื่องจากองค์กรในปัจจุบันมีขนาดใหญ่-การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงานความรับผิดชอบ มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่หากมองไปถึงด้านโครงสร้างภายในองค์กรนั้น กลับพบว่าเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่มีความซับซ้อนกัน โดยเฉพาะในสายการบริหารงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและส่วนของสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ ที่มองดูเหมือนเกิดสายการบังคับบัญชาที่ทับซ้อน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ ขึ้นมาหนึ่งคณะก็เพื่อแบ่งเบาภาระในการอนุมัติงานงานของผู้บริหารในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และในขณะเดียวกันถึงแม้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะอนุมัติงบประมาณ จัดตั้งอาคารสถานที่ ตลอดจนจัดสรรเจ้าหน้าที่ บุคลากรให้แก่สถาบันผ้าทอหรือศูนย์สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มที่แล้วก็ตาม แต่บางครั้งเมื่อมีการเห็นชอบความเห็นจากคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอหรือศูนย์แล้วก็ตามซึ่งน่าจะยึดถือตามหลักการประชุมที่มีการปรึกษาหารืออย่างถูกต้อง แล้วมีการเสนอต่อไปยังคณะผู้บริหารสูงสุดของแต่ละฝ่ายอาทิเช่น ฝ่ายข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และเสนอต่อไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่ออนุมัติ ก็เป็นอันสิ้นสุดสายการพิจารณา ซึ่งหากเป็นไปได้ในลักษณะนี้ ก็จะทำให้การบริหารจัดการงานของสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังภาพโครงสร้างของการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ด้านล่างนี้

ภาพที่ 10 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ระบบการแผนงานและงบประมาณ

จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น ยังคงมีการเสนอแผนงาน และการบริหารจัดการงบประมาณที่ตั้งอยู่ในฝ่ายงานส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นในการจัดทำแผนงานประจำปีของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนอกจากจะมีการประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยก่อนการจัดทำงบประมาณประจำปีแล้วนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานประจำสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จะต้องมีการควบคุมแนวนโยบายของคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ว่ามีความต้องการที่จะให้สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยดำเนินการโครงการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมประจำปีของแต่ละปีไปในทิศทางใด ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การพิจารณาอนุมัติงบประมาณและแผนงานในแต่ละปี จะต้องมีการพิจารณาทั้งในระบบสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน

จังหวัดในแต่ละเขต ซึ่งสำหรับจังหวัดลำพูนมีการแบ่งเขตออกเป็น 24 เขตการปกครอง สามารถมีสมาชิกสภาได้ทั้งหมด 24 คน ดังนั้น นอกจากงบประมาณและโครงการจะถูกอนุมัติโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน แล้ว ยังต้องอาศัยความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งในส่วนนี้เองที่ในบางครั้งก็เมื่อคณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย มีการเสนองบประมาณและโครงการต่อผู้มีอำนาจตามโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน แต่หลายครั้งฝ่ายสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนลงความเห็นไม่เห็นชอบตามหลักงบประมาณก็มี และหลายครั้งมีการตัดลดงบประมาณก็มี ซึ่งในที่นี่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติจึงเห็นว่าน่าจะมีการปรับลดบทบาทในการพิจารณางบประมาณโครงการโดยระบบสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้าง เนื่องจาก โครงการที่จัดทำโดยสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโครงการที่ส่งเสริมประชาชนด้านอาชีพ ความเป็นอยู่และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้อย่างแท้จริง สามารถยกระดับชุมชนให้ดีขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นสถานที่จัดโครงการเพื่อผลประโยชน์ใด ๆ ต่อใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ซึ่งการให้สัมภาษณ์ของครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้าจำนวน 2 คนเกี่ยวกับเรื่องนี้ผลปรากฏว่า “ด้านระบบการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือ นั้น ควรมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน คือลดกระแสของการบริหารงานด้านราชการที่ยาวลงบ้าง มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาร่วมบริหารและสามารถใช้อำนาจในการเสนอความเห็นที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมายเพื่อให้เกิดการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ส่วนในด้านการจัดสรรงบประมาณนั้น หากเป็นไปได้ก็ควรพิจารณางบประมาณโครงการให้เหมาะสมกับบริบทสังคมและเน้นประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น ให้มากที่สุด แทนที่การพิจารณาจากคะแนนนิยม ทั้งนี้เห็นว่าควรที่แยกให้สถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยมีการแยกตัวมาเป็นการบริหารงานในลักษณะที่คล้ายกับหน่วยงานกึ่งราชการ เช่น องค์การมหาชน เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้เกิดความคล่องตัวสูง ทั้งนี้ยังเสนอให้คงมีการวางแผนหรือรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอยู่” เช่นเดียวกับผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มองว่า “ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัย ซึ่งขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วนั้น นอกจากตนจะต้องบริหารงานในส่วนราชการในกองฯจำนวน 3 ฝ่าย ซึ่งถือว่าเป็นงานที่หนักและซ้ำซ้อนมากแล้ว ตนมองเห็นว่า น่าจะมีการปรับลดสายการบังคับบัญชาของสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยให้ขึ้นตรงต่อผู้บริหาร เพราะเนื่องจากว่า ในการบริหารงานและเสนอแผนงานโครงการนั้น จะมีคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยช่วยคิดและเสนอความเห็นเพื่อเป็นประโยชน์อยู่คณะหนึ่งแล้ว ก็ถือได้ว่าเป็นการกลั่นกรองสิ่งที่เป็นวาทะสำคัญในการบริหารงานในระดับเบื้องต้น จึงน่าจะเสนอต่อเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณาอนุมัติต่อไปได้เลย ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดความคล่องตัวและรวดเร็ว”

ดังนั้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือ นั้นอยู่เป็นไปโดยอิงระบบราชการมากเกินไป ทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นอย่างล่าช้า ทำให้ผลในการปฏิบัติงานไม่ตอบสนองการบริหารงานสถาบันทอผ้ามือหรือศูนย์ที่ต้องการความรวดเร็วได้ ในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ McKinney 7-S Framework ที่ว่า ในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบบัญชี/การเงิน ระบบพัสดุ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System) จะต้องมีการแยกกันออกอย่างชัดเจนภายในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความเห็นที่ว่าควรที่จะทำให้สถาบันผ้าทอหรือศูนย์ มีการแยกการบริหารจัดการงานหรือปรับลดสายการบังคับบัญชาลง เพื่อที่จะทำให้เกิดความคล่องตัว สะดวกต่อการวางแผนและพิจารณาอนุมัติ รวมถึงรายงานผลการปฏิบัติงานก็ยังคงให้มีการปฏิบัติโดยการรายงานต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเช่นเดิม

การบริหารบุคลากร

1. คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน

จากการศึกษาด้านการบริหารบุคลากร พบว่า สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำทั้งหมด 4 คน ซึ่งเป็นบุคลากรที่สังกัดโดยตรงกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งแบ่งเป็นข้าราชการ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 1 คน เป็นผู้กำกับดูแลงานทั้งหมดของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ และนอกจากนั้นคือพนักงานจ้างตามภารกิจ ซึ่งกำหนดสัญญาจ้างไว้คราวละ 4 ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ซึ่งตำแหน่งนี้จะทำหน้าที่ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการตามนโยบายและตามที่ข้าราชการ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปสั่งการ นอกไปจากนั้นในส่วนของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ยังมีในส่วนของ การจัดแสดงสาธิตการทอผ้า หรือที่เรียกกันว่าโรงทอผ้า โดยในโรงทอผ้านี้จะมีครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าจำนวน 1 คน เป็นผู้ที่ย่อยกำกับการสาธิตของช่างทอผ้าซึ่งช่างทอผ้าทั้งหมดในโรงทอผ้ามีถึง 12 คน โดยแต่ละคนจะนั่งทอผ้าประจำที่ทอผ้าแต่ละหลัง และสามารถทอผ้าเพื่อเป็นอาชีพ ซึ่งเมื่อทอเสร็จเรียบร้อยก็สามารถนำไปจำหน่ายเองได้ ส่วนในด้านคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะและองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านผ้าทอ เนื่องจากบุคลากรที่มาปฏิบัติงานจะถูกจัดสรรมาจากกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฉะนั้นการปฏิบัติงานจะเน้นการทำงานด้านเอกสารโครงการ ธุรการ ตามที่เคยปฏิบัติงานอยู่ ณ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ซึ่งจากการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จำนวน 1 คน ได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ไว้ว่า “ส่วนใหญ่ผู้ที่มาปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ถือได้ว่ายังไม่มีทักษะองค์

ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านผ้าทอ เนื่องจากเดิมบุคลากรที่มาปฏิบัติงาน ณ สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จะได้รับมอบหมายงานด้านโครงการ ที่เกี่ยวกับศาสนาและการพัฒนางานเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นการฝึกอบรมด้านภูมิปัญญา รวมไปถึงยังได้รับงานบางส่วนจากกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มารับผิดชอบไปพร้อมกัน ฉะนั้น การปฏิบัติงานจะเน้นการทำงานด้านเอกสารโครงการ รุรการ ตามที่เคยปฏิบัติงานอยู่ ณ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่เมื่อต้องปฏิบัติงานด้านที่เกี่ยวกับผ้าทอโดยตรง จึงเป็นอุปสรรคปัญหา และต้องอาศัยการฝึกฝนและทำความเข้าใจให้มากขึ้น”

เช่นเดียวกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 2 คน ที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ ด้านคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในสถาบันผ้าทอมือหรือนั้น ตนเห็นว่าเจ้าหน้าที่หลายคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่มากพอด้านผ้าทอ เนื่องจากหลายคนนั้นไม่ได้รับการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้ก่อนที่จะได้มาปฏิบัติงานสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ และบางครั้ง การที่ต้องร่วมมือกันจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ก็ส่งผลให้ตัวบุคลากรยังไม่เข้าใจงาน จึงทำให้งานเป็นไปด้วยความล่าช้า จึงเห็นว่าการ้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรจะมีการวางแผนด้านบุคลากรก่อนการส่งมาปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ อย่างน้อยก็ควรจะมีการจัดเป็นการฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ได้เรียนรู้บริบทงานด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเวลาที่ต้องมาปฏิบัติงานจริงจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร”

ประเด็นนี้ จากการศึกษาสรุปได้ว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์นั้น ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะในวิชาชีพเฉพาะ หรือกล่าวคือยังขาดความชำนาญในด้านการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม เนื่องจากหลายคนนั้นไม่ได้รับการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาก่อนที่จะได้มาปฏิบัติงานสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ กล่าวในอีกนัยหนึ่งก็คือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ทุกคนจะถูกสรรหาและคัดเลือกเพื่อเข้ามาปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานในด้านการบริหารโครงการทางวัฒนธรรม หรือเป็นการในลักษณะของการทำเอกสาร เป็นต้น ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จะไม่มี ความเข้าใจในงานสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มาก่อนและบางครั้งการที่ต้องร่วมมือกันจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ก็ส่งผลงานเป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากขาดความชำนาญ จึงเห็นว่าการ้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรจะมีการวางแผนด้านบุคลากรก่อนการส่งมาปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ อย่างน้อยก็ควรจะมีการจัดเป็นการฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ได้เรียนรู้บริบทงานด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเวลาที่ต้องมาปฏิบัติงานจริงจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. การสรรหา เลือกสรร และการปรับสภาพของเจ้าหน้าที่

ส่วนการสรรหา เลือกสรร ปรับสภาพของตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของสถาบันผ้าทอ นั้นเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนทุกประการ เพราะยังถือว่าเป็นบุคลากรที่สังกัดกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระบวนการสรรหาก็คือเป็นไปตามกระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และโปร่งใส สามารถควบคุมตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคณะกรรมการดำเนินการสรรหา เลือก และการปรับสภาพประกอบด้วย ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษาเป็นกรรมการ หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้นายกององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทอผ้า ในคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสมและจะต้องมีการประกาศผลการคัดเลือกผู้ที่ได้รับตำแหน่ง จะได้มีการดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนทางราชการ

ดังคำให้สัมภาษณ์ของ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การคัดเลือก สรรหา หรือว่าปรับสภาพการว่าจ้างในตำแหน่งบุคลากรที่มาประจำของสถาบันผ้าทอมือหรือภูญนั้น เป็นกระบวนการ ขั้นตอนเดียวกับการสรรหาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพราะเนื่องจากตำแหน่งที่มาปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป หรือ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป นั้น จะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่แล้ว เพียงแต่หากการสัมภาษณ์ประกอบการสรรหา อาจจะระบุประเด็นที่จะให้น้ำหนักสำหรับคนที่มีความรู้ในด้านผ้าทอ ได้สามารถมีคะแนนการสอบคัดเลือกเพิ่มขึ้นได้”

สรุปได้ว่า การสรรหาเลือกสรร ปรับสภาพของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหรือภูญชัย นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะใช้กระบวนการ ขั้นตอนการสรรหาบุคลากรในตำแหน่งเช่นเดียวกับบุคลากรที่ตำแหน่งนี้แต่มีการสรรหาให้ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการอื่นๆขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการสรรหาและคัดเลือกแต่ละตำแหน่งนั้นจะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ต้องการสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ประจำในส่วนราชการไหน ก็เพียงแต่ขอให้กรรมการที่มีอำนาจพิจารณาคัดเลือกได้เพิ่มประเด็นในส่วนของการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจและเป็นการทดสอบเบื้องต้นว่าบุคคลนั้นมีความรู้ความสามารถเฉพาะในด้านนั้นๆจริงเหมาะสมจะปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้เป็นไปตามทฤษฎีของ McKinney 7-S Framework ที่ว่าทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็น

กระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้น ควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์การที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์การจะดำเนินไป ให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ปัญหาการบริหารบุคลากร

การบริหารของบุคลากรนั้นพบปัญหาการขาดแคลนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ด้านการเงินหรือบัญชี อีกทั้งยังเห็นได้ว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ยังมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับภารกิจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบนั้น จะไม่มีความสมดุลกัน ซึ่งที่ผ่านมาบุคลากรตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 2 คน จะต้องทำหน้าที่เป็นทั้งธุรการและเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้การบริหารงานทั่วไปของสถาบันผ้าทออาจจะเกิดปัญหาความล่าช้า เพราะเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง นอกจากนั้นยังประสบปัญหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านศิลปวัฒนธรรม และ ด้านผ้าทอ เนื่องจากส่วนใหญ่งานเกี่ยวกับศิลปผ้าทอจะเป็นการส่งต่อความรู้กันรุ่นสู่รุ่น จะไม่มีการสอนเป็นหลักสูตรในสถานศึกษา ดังนั้นจึงหาบุคลากรที่จบการศึกษาโดยตรงมาทางด้านนี้ยาก

ดังคำที่ให้สัมภาษณ์ของครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้าจำนวน 3 คน ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ปัจจุบันสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ มีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับภารกิจที่ต้องดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ต้องทำร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆ และโดยเฉพาะอย่างขาดคนที่ทำงานด้านการเงินหรือบัญชี ซึ่งตำแหน่งนี้จะเป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่จะคอยกำกับดูแลด้านเงินงบประมาณและการทำบัญชีการปฏิบัติงาน เพื่อให้รองรับการควบคุมของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ อีกทั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานที่ตนเองถนัด เพียงด้านเดียว แต่มีการรับหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหลายส่วน จึงทำให้งานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ เกิดปัญหาความล่าช้า และงานที่ออกมาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์” สอดคล้องกับที่หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่งที่บุคลากรส่วนใหญ่ที่ถูกสรรหาเพื่อมาปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการทอผ้า เป็นการเฉพาะตัว และเมื่อได้มาปฏิบัติงานจริงในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ ยังต้องแบกรับภาระงานที่หลากหลาย บางงานมีการมอบหมายที่ซ้ำซ้อนกับงานในฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงทำให้บุคลากรมีไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และต้องพยายามจัดสรรความรู้เพื่อที่จะปรับตัวและเพื่อให้สามารถเกิดความเชี่ยวชาญในด้านผ้าทอเพิ่มมากขึ้น” เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์ ที่ให้ความเห็นไว้ว่า “เมื่อพบปัญหาด้านบุคลากรที่มาปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถวิทย์เป็นเช่นนี้แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรจะเปิดรับสมัครในตำแหน่งงานธุรการ

การเงินและบัญชี รวมถึงตำแหน่งด้านวัฒนธรรมเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สามารถเป็นผลในการทำงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้”

สรุปได้ว่า สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ยังขาดแคลนบุคลากรที่จะมาทำงานตำแหน่งงานด้านการเงินและการบัญชีและตำแหน่งงานด้านวัฒนธรรมเฉพาะ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความเห็นว่าเป็นที่จะต้องมีการเปิดคัดเลือกและสรรหาให้มีจำนวนบุคลากรเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะสามารถรองรับกับภารกิจงานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ตลอดจนจะสามารถเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เกิดการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านผ้าทอได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ที่สำคัญคือ เกิดประโยชน์ในด้านการรับใช้ชุมชน สังคมโดยแท้จริง

การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ

จากการศึกษาพบว่า ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ สามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก ดังนี้

1. ทักษะด้านงานอาชีพ เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ คือ คุรุสมบัติปัญญาด้านการทอผ้า ซึ่งมีหน้าสอนหรือวิธีการทอผ้าให้แก่กันนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจศึกษา และเจ้าหน้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีหน้าที่ในการบริหารจัดการในส่วนของการเอกสารงานทั่วไปของสถาบันทอผ้า
2. ลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งการเบิกจ่ายเงินต้องมีการอ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น จากการดำเนินงานในครั้งที่ผ่านมากทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้นจึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมในเพิ่มขึ้น

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ คุรุสมบัติปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 คน ที่กล่าวว่า “การบริหารบุคคลด้านภูมิปัญญานั้น ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรือทักษะเพิ่มเติม หากเพียงแต่ต้องเข้าใจถึงการหน้าที่และบทบาทของตนว่า อยู่ในสถานะที่มีหน้าที่ถ่ายทอด เพื่อให้องค์ความรู้ที่ตนมีอยู่สืบทอดไป

กล่าวคือ การที่ครูภูมิปัญญาจะมาต้องการวัดผล ประเมินหรือต้องอบรมตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนา เช่นเดียวกับบุคลากรในตำแหน่งอื่นๆ นั้น คงเป็นไปได้ เพราะสิ่งสำคัญของการมีหน้าที่นี้คือ ปัจจัยด้านอายุ คือส่วนใหญ่จะมีอายุมาก การทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆ ก็จะเป็นไปในรูปแบบของการถอดบทเรียนเพื่อให้ผู้ที่สนใจนำองค์ความรู้ไปต่อยอดเองมากกว่า” เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ที่กล่าวว่า “การปฏิบัติงานของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหิรัญชัยนั้น ควรจะต้องหาวิธีที่จะเพิ่มพูนทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญพิเศษให้แก่ตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงการผ้าทอ หรือโครงการที่เป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติงานด้านโครงการก็ควรที่จะใช้หลักระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายมาใช้ประกอบเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้ลดความผิดพลาดของการปฏิบัติงาน ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น แต่ที่ผ่านมานั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น จึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมเพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น”

ดังนั้น สรุปสาระสำคัญการบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ ของบุคลากรสถาบันผ้าทอมือหิรัญชัยได้ว่า บุคคลในสถาบันทอผ้าสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ หนึ่ง ทักษะด้านงานอาชีพ เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ คือ ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ซึ่งมีหน้าสอนหรือวิธีการทอผ้าให้แก่ักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจศึกษา และเจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหิรัญชัยมีหน้าที่ในการบริหารจัดการในส่วนของการเอกสารงานทั่วไปของสถาบันทอผ้า และสองคือลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญลาดพิเศษเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งการเบิกใช้จ่ายเงินต้องมีการอ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น จากการดำเนินงานในครั้งที่ผ่านมากทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้นจึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมใน

เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหิรัญชัยนั้น ควรจะต้องหาวิธีที่จะเพิ่มพูนทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญพิเศษให้แก่ตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงการผ้าทอ หรือโครงการที่เป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติงานด้านโครงการก็ควรที่จะใช้หลักระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายมาใช้ประกอบเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้ลดความผิดพลาดของการปฏิบัติงาน ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น แต่ที่ผ่านมานั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้นจึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมเพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวได้เป็นไปตามที่ McKinney 7-S Framework (McKinney, 1980) ในส่วนของหลัก ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ซึ่งทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์การสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ตามหน้าที่ และลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญลาดพิเศษ (Aptitudes and special talents) นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้พนักงานนั้นๆโดดเด่นกว่าคนอื่น ส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้รวดเร็ว ซึ่งองค์การคงต้องมุ่งเน้นในทั้ง 2 ความสามารถไปควบคู่กัน

รูปแบบการบริหารกระบวนการและการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหิรัญชัยนั้น เป็นการจัดตั้งโดยระบบราชการ จึงมีการบริหารจัดการที่ยังคงยึดติดค่านิยมเรื่องของสายการบังคับบัญชา และการทำงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจจากหน่วยงานราชการหลัก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหิรัญชัย ที่ทำให้การทำงานบางส่วนล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้ทำให้สถาบันผ้าทอมีความชัดเจนในเรื่องของระบบสายงานการบังคับบัญชาและทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นไปในรูปแบบใหม่ จึงควรมีการวางแผนสายการบังคับบัญชาใหม่ เช่นสถาบันทอผ้าควรมีการจัดตรงขึ้นเป็นเอกเทศมีระบบสายงานการบังคับบัญชาเองมีผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันทอผ้า มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานในแต่ละฝ่ายเกิดขึ้น เช่น หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์

หัวหน้าฝ่ายวางแผน เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และการวางแผนหรือการรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอควรมีการเปิดเผยให้สาธารณะรับทราบข้อมูลการดำเนินงาน

ผลการศึกษาดังกล่าวทั้งหมดที่ปรากฏนั้นปรากฏเป็นผลขัดแย้งกับหลักของ McKinney 7-S Framework ซึ่งเป็นหลักของรูปแบบการบริหารจัดการที่ว่า ความเป็นผู้นำขององค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น โดยผลของการศึกษาสามารถสรุปผลการปรับปรุงการบริหารของสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย ได้ดังนี้

ด้านค่านิยม สรุปคือ การปรับปรุงการบริหารด้านค่านิยมด้านการพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัยนั้น ผู้นำองค์กรมีบทบาทเพียงเป็นคนกำหนดนโยบายและกลยุทธ์องค์กรเพื่อสร้างหลักให้บุคลากรในองค์กรร่วมกันขับเคลื่อนนโยบาย ไม่ใช่กำหนดอำนาจของตนเองขึ้นมาเป็นบทบาทหลักที่จะส่งผลสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และนอกจากจะกำหนดเป็นนโยบายที่จะพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัยขึ้นมา และสรรหา คัดเลือกบุคลากรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ ณ นั้น และได้วางแนวทางในการบริหารงานในลักษณะการสร้างมุมมองแก่บุคลากรในองค์กรให้เห็นคุณค่าของการทำงานด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีการเน้นย้ำอยู่เสมอว่าการทำงานด้านนี้ก็ควรทำในฐานะของผู้ที่เป็นลูกหลานคนในจังหวัดลำพูน และจำเป็นต้องเข้าใจและรู้จักที่จะยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน ให้เกิดเป็นค่านิยมร่วม เนื่องจากว่าศิลปวัฒนธรรมที่ถูกส่งทอดมาจากบรรพบุรุษของเรานั้น ถือเป็นมรดกที่สำคัญของชาติ ไม่ว่าเราจะอาศัยอยู่ในชุมชน สังคมใด หรือสายงานไหนก็ตาม หากเราไม่มีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเอง และชุมชนแล้ว ก็ยากที่เราจะทำงานเพื่ออนุรักษ์ รักษา มรดกทางภูมิปัญญานี้ไว้ได้ ฉะนั้นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีลักษณะการทำงานที่ทุกคนให้ความร่วมมือในด้านการสร้างค่านิยมร่วมเป็นอย่างดี

ขณะเดียวกันในส่วนการจัดวางกลยุทธ์ของสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ขึ้น เพื่อการสืบสาน ฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมผ้าทอมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องผ้าทอร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ รวมไปถึงชุมชน ทั้งในและต่างจังหวัด เพื่อการอนุรักษ์ สืบค้น และพัฒนาภูมิปัญญาด้านผ้าทอ ทั้งนี้ได้เปิดให้ประชาชน เยาวชน และองค์กรต่างๆ เข้าศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการทำงาน มีการจัดตั้งเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอในบริเวณสถาบันผ้าทอมือหรือภูษัย เพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน พัฒนาศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชนให้เข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืนจนสามารถสร้างรายได้ด้วยการทอผ้าด้วยมือ ดังนั้นแนวทางดังนี้จะเป็นการจัดวางกลยุทธ์ให้สถาบันผ้าทอมือหรือภูษัยสามารถดำเนินการอยู่ได้และจะเป็นการเริ่มต้นพัฒนาไปสู่การทำงานด้านอื่นๆ เพื่อเกิดความสำเร็จ

สำหรับด้านการวางโครงสร้างสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม นั้น มีการดำเนินงานภายใต้ฝ่ายการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งนอกจากมีโครงสร้างด้านบุคลากรที่เป็นไปตามระเบียบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนแล้วนั้น ยังได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชน และการบริหารความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ที่มาจากทั้งภาครัฐภาคเอกชน และประชาชน โดยมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและร่วมบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่จากการศึกษาด้านโครงสร้างภายในองค์กรนั้น แท้จริงนั้น กลับพบว่าเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่มีความซับซ้อนกัน โดยเฉพาะในสายการบริหารงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและส่วนของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ที่มองดูเหมือนเกิดสายการบังคับบัญชาที่ทับซ้อน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ขึ้นมาหนึ่งคณะก็เพื่อแบ่งเบาภาระในการอนุมัติงานงานของผู้บริหารในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และในขณะเดียวกันถึงแม้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะอนุมัติงบประมาณ จัดตั้งอาคารสถานที่ ตลอดจนจัดสรรเจ้าหน้าที่บุคลากรให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมสามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มที่แล้วก็ตาม แต่บางครั้งเมื่อมีการเห็นชอบความเห็นจากคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมแล้วก็ตามซึ่งน่าจะยึดถือตามหลักการประชุมที่มีการปรึกษาหารืออย่างถูกต้อง แล้วมีการเสนอต่อไปยังคณะผู้บริหารสูงสุดของแต่ละฝ่าย อาทิเช่น ฝ่ายข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และเสนอต่อไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่ออนุมัติ ก็เป็นอันสิ้นสุดสายการพิจารณาซึ่งหากเป็นไปได้ในลักษณะนี้ ก็จะทำให้การบริหารจัดการงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ส่วนในด้านระบบการแผนงานและงบประมาณ สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือยังยึดติดอยู่กับระบบราชการมากเกินไป ทำให้การขับเคลื่อนแผนงานเป็นอย่างล่าช้า ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ตอบสนองการบริหารงานสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมที่ต้องการความรวดเร็วได้ เช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ที่พบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะในด้านผ้าทอ เนื่องจากหลายคนนั้นไม่ได้รับการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาก่อนที่จะได้มาปฏิบัติงานสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม เนื่องจากทุกคนนั้นเคยปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จะไม่มี ความเข้าใจในงานสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมและบางครั้ง การที่ต้องร่วมมือกันจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ก็ส่งผลงานเป็นไปด้วยความล่าช้า จึงเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรมีการวางแผนด้านบุคลากรก่อนการส่งมาปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม อย่างน้อยก็ควรจะมีการจัดเป็นการฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรที่จะ

ปฏิบัติงานในด้านนี้ได้เรียนรู้บริบทงานด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเวลาที่ต้องมาปฏิบัติงานจริงจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้อย่างไรก็ตามในด้านการสรรหาเลือกสรร ปรับสภาพของตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของสถาบันผ้าทอหรือภูษียนั้น ถือได้ว่าการใช้กระบวนการ ขั้นตอนการสรรหาบุคลากรในตำแหน่งเช่นเดียวกับบุคลากรในส่วนราชการอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการสรรหาและคัดเลือกแต่ละตำแหน่งนั้นจะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ต้องการสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ประจำในส่วนราชการไหน ก็เพียงแต่ขอให้กรรมการที่มีอำนาจพิจารณาคัดเลือกได้เพิ่มประเด็นในส่วนของการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจและเป็นการทดสอบเบื้องต้นว่าบุคคลนั้นมีความรู้ความสามารถเฉพาะในด้านนั้นๆจริงเหมาะสมจะปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ด้วยเหตุนี้เองจากการศึกษาถึงการบริหารของบุคลากรนั้นพบว่าสถาบันผ้าทอหรือภูษียังขาดแคลนบุคลากรที่จะมาทำงานตำแหน่งงานด้านการเงินและการบัญชีและตำแหน่งงานด้านวัฒนธรรมเฉพาะ และควรที่จะต้องมีการเปิดคัดเลือกและสรรหาให้มีจำนวนบุคลากรเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะสามารถรองรับกับภารกิจงานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ตลอดจนจะสามารถเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เกิดการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านผ้าทอได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ที่สำคัญคือ เกิดประโยชน์ในด้านการรับใช้ชุมชน สังคมโดยแท้จริง โดยที่กล่าวมาจะเกี่ยวข้องกันกับทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในสถาบันผ้าทอหรือภูษียนั้น ซึ่งสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้าน หลักๆ คือ หนึ่ง ทักษะด้านงานอาชีพ เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ คือ คุรุภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ซึ่งมีหน้าสอนหรือวิธีการทอผ้าให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจศึกษา และเจ้าหน้าที่สถาบันผ้าทอหรือภูษียนั้นมีหน้าที่ในการบริหารจัดการในส่วนของงานเอกสารงานทั่วไปของสถาบันผ้าทอ และสองคือลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งการเบิกจ่ายเงินต้องมีการอ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น จากการดำเนินงานในครั้งที่ผ่านมากทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้นจึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมใน

เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น ควรจะต้องหาวิธีที่จะเพิ่มพูนทักษะ ความถนัด หรือความชำนาญพิเศษให้แก่ตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงการผ้าทอ หรือโครงการที่เป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติงานด้านโครงการก็ควรที่จะใช้หลักการเบี่ยง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายมาใช้ประกอบเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้เกิดความผิดพลาดของการปฏิบัติงาน ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจึงควรมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อในด้านการทอผ้าโดยตรงหรือส่งบุคลากรไปศึกษางานการบริหารงานด้านการทอผ้าในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีการส่งไปศึกษาเพิ่มเติมหรือไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น อาจจะได้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบผ้าทอใหม่หรือรูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น แต่ที่ผ่านมานั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เคยส่งไปดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นการทำให้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้นจึงควรมีการส่งไปศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมเพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

ส่วนงานในลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการ เนื่องจากสถาบันเป็นการจัดตั้งโดยระบบราชการ จึงมีการบริหารจัดการที่ยังคงยึดติดค่านิยมเรื่องของสายการบังคับบัญชาและการทำงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจจากหน่วยงานราชการหลัก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอจึงทำให้การทำงานบางส่วนล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้ทำให้สถาบันผ้าทอมีความชัดเจนในเรื่องของระบบสายงานการบังคับบัญชาและทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นไปในรูปแบบใหม่ จึงควรมีการวางแผนสายการบังคับบัญชาใหม่ โดยลดสายการบังคับบัญชาลง แต่ควรเพิ่มสำคัญของการบังคับบัญชาในผู้มีอำนาจในแต่ละขั้นตอน เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจต่อการบริหารงานเพิ่มขึ้น หากเป็นไปได้ควรให้สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีการบริหารงานที่อิสระขึ้น โดยมีระบบสายงานการบังคับบัญชาที่เป็นตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยโดยตรงในการกำกับงาน มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานในแต่ละฝ่ายเกิดขึ้น เช่น หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ หัวหน้าฝ่ายวางแผน เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และการวางแผนหรือการรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยควรมีการเปิดเผยให้สาธารณะรับทราบข้อมูลการดำเนินงาน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยให้มากขึ้น เราควรให้คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย เข้ามาร่วมพิจารณาและให้คำปรึกษาการบริหารงาน และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการพิจารณางานมากขึ้น ก็น่าจะทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้ยังควรต้องมีระดับของการใช้อำนาจของคณะกรรมการคณะนี้ไว้ให้เหมาะสมด้วย

ตอนที่ 3 การศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การริเริ่มโครงการ

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ได้มีการริเริ่มโครงการตั้งแต่มีการประกาศนโยบายระดับประเทศที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และที่สำคัญคือมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดีงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ถึงความเข้าใจต่อบริบทการบริหารระดับชาติ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกันไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการริเริ่มดำเนินการตามนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในปี 2555 ซึ่งได้มีการเน้นถึงการดำเนินด้านวัฒนธรรมที่ว่าต้องเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทที่นำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย นำอยู่ ต้องมีการอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และสุดท้ายคือจะต้องมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดำรงวิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ มาใช้ในการจัดทำแผนการบริหารและพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมว่า โดยปกตินั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากจะบริหารงานในแต่ละด้าน จะมีการศึกษาถึงแนวนโยบายการบริหารงานของรัฐบาลทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค แล้วถึงจะนำมาแปลงเป็นนโยบายขององค์กรในการบริหาร โดยอาจจะมีการปรับรูปแบบการจัดการที่ต่างออกไปขึ้นอยู่กับงบประมาณและบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้เห็นได้ชัดว่าจังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ ความโดดเด่นด้านชาติพันธุ์ แสดงออกถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีรายละเอียดของการสนับสนุนนโยบายด้านนี้อยู่เป็นประจำทุกปี ไม่น้อยไปกว่าการจัดสรรงบประมาณในด้านอื่นๆ”

สอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ได้กล่าวไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการผลักดันนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติไม่น้อยไปกว่าการนโยบายด้านอื่นๆ จึงมีการขออนุมัติงบประมาณรายจ่าย จากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในแต่ละปี มาดำเนินจัดทำภารกิจ โครงการด้านการส่งเสริม พัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ ซึ่งจะเห็นได้จากรายละเอียดโครงการที่ปรากฏอยู่ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 มาจนถึงปัจจุบัน ตั้งไว้ในฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีทั้งโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจัดทำเอง หรือ โครงการที่ตั้งเป็นเงินงบประมาณอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ได้แก่ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกเขตพื้นที่ในจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการ และในอีกประเด็นหนึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของจังหวัดลำพูน ให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำพูน ได้ใช้ประโยชน์และดำเนินงานด้านนโยบายศิลปวัฒนธรรมตามนโยบายของรัฐบาลส่วนกลาง ภูมิภาค จึงได้จัดสรรงบประมาณประจำปีมาบริหารจัดการศูนย์กลางการเรียนรู้ชุมชน หรือที่เรียกกันว่า “สถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย” ตามชื่อที่ผู้มอบที่ดินได้จัดตั้งไว้ เพื่อหวังให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้ใช้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ทั้งนี้เมื่อย้อนไปดูนโยบายของประเทศในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ให้ไว้ในปี 2555 ในส่วนของนโยบาย ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่มีการเน้นถึงการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่ว่า ท้องถิ่นจะต้องมีการเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทที่นำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย น่าอยู่ ต้องมีการ

อุปถัมภ์ คຸ້ມครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ความเป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อ ๆ ไป และท้องถิ่นจะต้องมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดึงมาสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพของท้องถิ่น ชื่นองและท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพียงพอจะต้องมีการทำให้เกิดขึ้นจริง” จึงนับว่าบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย กับการขับเคลื่อนนโยบายในระดับประเทศนั้น องค์การมีความเข้าใจและมีการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่สอดคล้องกันรวมถึงเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลอย่างแท้จริง

ด้านของสังคมจังหวัดลำพูนนั้นเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นรูปแบบวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีอัตลักษณ์ ดังนั้นนโยบายในระดับจังหวัด จึงเน้นและผลักดันให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในประเด็นความเป็นไปได้ของนโยบายในระดับจังหวัด ซึ่งคำตอบที่ได้คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ประเมินแนวนโยบายอย่างละเอียด บนหลักพื้นฐานของเหตุผล และความเป็นไปได้อยู่เสมอ ซึ่งโดยภาพรวมจะเห็นว่า เมื่อรัฐบาลมีการวางกรอบนโยบายด้านการบริหารศิลปวัฒนธรรม ออกมา ในส่วนของการกำหนดนโยบายระดับจังหวัดก็ย่อมที่จะต้องมีการปรับและจัดทำให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ราชการทงภาคส่วนสามารถปฏิบัติงานและบริหารจัดการงบประมาณไปในทิศทางเดียวกัน จะเห็นได้ว่าหากมีการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ และจังหวัดแล้ว ก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดสรรปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการบริหารงานที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดงบประมาณ และที่สำคัญคือประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายด้านนี้อย่างเต็มที่

จากการศึกษาถึงการริเริ่มการนำนโยบายไปเป็นแนวทางในการบริหารนั้น พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้วางกรอบแนวทางการปฏิบัติตามหลักนโยบายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยขึ้น เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ดังนี้คือ เพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดอาชีพการทอผ้า ยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เกิดความภาคภูมิใจและเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์ เป็น

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังเพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน สามารถสร้างมูลค่า กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชน สังคม

ซึ่งเป็นไปตามการให้ข้อมูลของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียจำนวน 4 คนที่ว่ากล่าวโดยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการนำแนวนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการทำงานอย่างความชัดเจน และเห็นเป็นรูปธรรมอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่ามานี้ ก็เพราะการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความเข้าใจในการบทบาทขององค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดท้องถิ่นมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ทำงานส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน พื้นที่ ที่รับรู้ความต้องการของประชาชนมาโดยตลอด ดังนั้นการที่มีการนำนโยบายไปเป็นแนวทางจัดทำแผน และ ลงมือปฏิบัติ นั้น ย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ มีหลักการทำงานที่แน่ชัด เน้นประโยชน์ของชุมชน ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร สถานที่ ก็สามารถมีการปรับปรุงแบบและมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง และเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้มากที่สุด

ดังข้อสรุปที่ว่า การริเริ่มการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคมแห่งคุณภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูษีย ขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหารนโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น สามารถอุ้มชูและหล่อเลี้ยงตนเองได้ และนอกจากนี้ยังเพื่อให้เกิดการรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาแนวนโยบายไปสู่ด้านอื่นๆต่อไป

การวางแผนโครงการ

1. แผน

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการกำหนดแผนงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน โดยภายหลังจากที่ได้มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา แล้ว ก็จะมีการแปลงแผนงานไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งแผนพัฒนาจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิง

สนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน รวมทั้งเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด โดยการศึกษาการวางแผนงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะมีการจัดทำในระหว่างขึ้นต้นปีงบประมาณรายจ่ายเป็นประจำทุกปี ซึ่งทางคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม และประชาชนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ได้ให้ความร่วมมือ สร้างความเข้าใจด้านการวางแผนในทิศทางเดียวกันในการร่วมสนับสนุนและพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมเป็นอย่างดี

ด้านแผน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ให้ข้อมูลเรื่องนี้ไว้ว่า “จากการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 8 ด้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นทุกด้านในอันที่เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการท่องเที่ยวการยกระดับความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคคล ทั้งทางด้านการศึกษา การกีฬา การสาธารณสุขและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการพัฒนาเชิงพื้นที่และระยะเวลาดำเนินการ เนื่องจาก ตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นภาพรวมของจังหวัด ที่มุ่งประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นเป็นส่วนรวม ส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นมีข้อจำกัดในการพัฒนาและการทับซ้อนเขตการปกครองขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด ประกอบกับโครงการที่มีลักษณะเป็นภาพรวมของจังหวัดส่วนใหญ่ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการเป็นเวลานาน จึงส่งผลให้การพัฒนาตามโครงการดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ด้วยข้อจำกัดของบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือ/อุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป”

ในเรื่องนี้จึงสรุปประเด็นด้านแผนได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนให้เป็นไปตามระบบ ขั้นตอน โดยเฉพาะมีการจัดทำแผนตั้งแต่พัฒนาสามปี ที่เป็นการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กล่าวคือ เป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยยึดหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆจะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาแนวทางหนึ่งๆ จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า

หนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวิสัยทัศน์ในที่สุด ฉะนั้นแผนพัฒนาสามปีจึงเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีมากที่สุด โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณ เป็นไปด้วยความรอบคอบ มีทิศทางและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนั้นการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ยังมีการจัดทำแผนงานรายปี ซึ่งได้มีการวิเคราะห์บริบทของโครงการผ่านการวิเคราะห์ SWOT จึงทำให้งานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีการกำหนดปฏิทินแผนงานทุกครั้ง เพื่อลดความผิดพลาดของงานที่อาจจะเกิดขึ้นในรายไตรมาส ซึ่งผลดังกล่าวสามารถหาจุดแก้ไขได้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้โครงการต่างๆที่สถาบันผ้าทอ ดำเนินการไปนั้นเกิดประโยชน์โดยตรงต่อทั้งหน่วยงานและตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน และส่วนใหญ่ ผลประโยชน์ที่โครงการตกสู่ชุมชน สังคม โดยแท้จริง

2. วัฒนธรรมท้องถิ่นในแผน

ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการบรรจุนงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ในแผนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นั้น ได้มีการจัดทำแผนภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อการยกระดับความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคคลอันจะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ดังจะเห็นว่าแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้เน้นให้มีการวางแผน ไปสู่การปฏิบัติได้จริง ต้องเห็นผลและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ชุมชน ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจาก การพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในหลายๆด้านของประชาชนในจังหวัด สังเกตได้ว่าทุกพื้นที่ ชุมชน สังคมจะมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวชีวิตได้แก่ วัฒนธรรม ที่แสดงออกถึงชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น การจัดทำแผนงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจะขาดด้านวัฒนธรรมไปเสียมิได้

ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ที่กล่าวในประเด็นนี้ไว้ว่า “เป็นเรื่องปกติที่แต่ละวาระของการเข้ามาดำรงตำแหน่งของผู้บริหารการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะต้องไม่ลืมที่จะให้ความสำคัญด้านแผนการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรม คือรากฐานของการหล่อเลี้ยงชีวิตของผู้คนในจังหวัดลำพูนแทบทุกๆด้าน การบรรจุนงานทางการบริหารงานผ่านการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาก็ได้ แผนการพัฒนาก็ดี จะเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน สามารถกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณ โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกันได้ และจะทำทราบถึงทิศทางในการบริหาร และพัฒนาสถาบันผ้า

ทอมือหรือบุญชัย โดยการบรรจุแผนงานด้านวัฒนธรรมทุกครั้งตนได้มีการนำประเด็นของสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยเข้าหารือในที่ประชุม เพื่อหาแนวทางในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น รองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนทุกครั้งเพื่อหวังว่าจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ว่า “ตนในฐานะผู้มีอำนาจสูงสุดของฝ่ายข้าราชการประจำ เห็นพ้องเช่นเดียวกันกับข้าราชการท่านอื่นๆ ว่าการที่มีการวิเคราะห์แผนงานจนกระทั่งมีการบรรจุงานวัฒนธรรมท้องถิ่นลงในแผนนั้น เป็นการใช้หลักการทำงานที่เป็นระบบ ทำให้เราได้เห็นว่าการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อที่จะกำหนดว่าองค์กรนั้นจะสามารถดำเนินการ พัฒนางานในด้านวัฒนธรรมให้เป็นไปในทิศทางใด ส่วนตัวซึ่งรับผิดชอบงานที่ควบคุม ดูแลสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยโดยตรง รู้สึคว่าองค์กรมีการบริหารจัดการด้านนี้ค่อนข้างดี ทั้งที่บรรจุงบประมาณเพื่อพัฒนา ถึงแม้ว่าสถาบันผ้าทอมือหรือบุญชัยจะได้รับงบประมาณแตกต่างกันบ้างในแต่ละวาระของการเข้ามาดำรงตำแหน่งของผู้บริหารทางการเมือง แต่อย่างน้อยการจัดตั้งสถานที่แห่งนี้เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรม โครงการ ให้ต่อเนื่องตามแต่งบประมาณและนโยบาย ก็จะทำให้เห็นถึงภาพของการให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหน้าที่ควบคุม ดูแลทุกข์สุขของประชาชน”

โดยสรุป จึงทำให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการบรรจุงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อการยกระดับความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคคลอื่น จะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหน้าที่ควบคุม ดูแลทุกข์สุขของประชาชน

3. บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนเป็นส่วนรวม ในอันที่จะส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ถึงแม้ว่าในการบริหารแผนงานจะมีข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่บ้าง เบื้องต้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ศึกษาแนวทางและการแก้ไข เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นเป็นส่วนรวม โดยการประสาน การดำเนินงานพัฒนาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด หรือส่วนราชการอื่นที่มีความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของ

การพัฒนาาร่วมกันเชิงบูรณาการ เพื่อจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการพัฒนาในอันที่จะเอื้อต่อการตรวจติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เป็นไปดังข้อมูลของ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่กล่าวว่า “ในด้านบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีต่อแผนงานด้านวัฒนธรรม ตนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการวางแผนงาน การจัดทำแผนตลอดจนการวางบทบาทของตนเองในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ค่อนข้างชัดเจน ที่เป็นเช่นนี้เห็นว่าเป็นเนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีงบประมาณสูง มีศักยภาพ ที่จะบริหารจัดการงานด้านวัฒนธรรมได้ค่อนข้างดี เพราะมีความใกล้ชิดกับชุมชน ท้องถิ่นและมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งในพื้นที่ที่จะคอยประสานแผน และงานโครงการต่างๆเป็นอย่างดี”

โดยสรุปคือ บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนเป็นส่วนรวม ในอันที่จะส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดพิจารณาถ่วงดุลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน หรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในทุกระดับ เพื่อให้การบริหารทุกภาคส่วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. การมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอกในการวางแผน

พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการเชิญองค์กรภายนอกทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอหริภุญชัย ทั้งในส่วนคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอหริภุญชัย ที่ปรึกษา นอกจากนั้นยังเชิญ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมทำงานด้านโครงการ แผนงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมด้านการตรวจประเมินคุณภาพผ้าไหมยกดอกลำพูนในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้นำไปขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นับเป็นงานหลักที่สถาบันผ้าทอหริภุญชัยได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก ได้แก่ สถานศึกษา องค์กรภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ที่ร่วมกันปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนงาน การตรวจสอบคุณภาพผ้า และการประชุมเพื่อดำเนินการโครงการต่างๆ โดยจัดทำเป็นประจำทุกปี ปีละ 3 ครั้งนับเป็นงานที่ถือว่าได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกได้อย่างชัดเจน

ดังเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ ครูภูมิปัญญา ที่ให้ไว้ว่า “รู้สึกเห็นด้วยกับการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เห็นความสำคัญโดยให้พวกตนได้มีโอกาสเข้ามาร่วมเป็นทั้งคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งมีส่วนในการทำหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนกำหนดและจัดทำร่างแผนการ

ดำเนินงาน รวมถึงจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ซึ่งประเด็นนี้นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมมือวางแผน อันจะส่งผลให้การพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมประสบความสำเร็จ”

ดังนั้นสรุปข้อมูลทางด้านการวางแผนทั้งหมด พบว่า ด้านแผนนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนให้เป็นไปตามระบบ ขั้นตอน โดยเฉพาะมีการจัดทำแผนตั้งแต่พัฒนาสามปี ที่เป็นการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กล่าวคือ เป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยยึดหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆจะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาแนวทางหนึ่ง ใดๆจะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวิสัยทัศน์ในที่สุด ฉะนั้นแผนพัฒนาสามปีจึงเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีมากที่สุด โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณ เป็นไปด้วยความรอบคอบ มีทิศทางและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนั้นการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ยังมีการจัดทำแผนงานรายปี ซึ่งได้มีการวิเคราะห์บริบทของโครงการผ่านการวิเคราะห์ SWOT จึงทำให้งานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีการกำหนดปฏิทินแผนงานทุกครั้ง เพื่อลดความผิดพลาดของงานที่อาจจะเกิดขึ้นในรายไตรมาส ซึ่งผลดังกล่าวสามารถหาจุดแก้ไขได้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้โครงการต่างๆที่สถาบันผ้าทอ ดำเนินการไปนั้นเกิดประโยชน์โดยตรงต่อทั้งหน่วยงานและตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน และส่วนใหญ่ ผลประโยชน์ที่ทำโครงการตกสู่ชุมชน สังคมโดยแท้จริง ทั้งนี้ในด้านการบรรจงบงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อการยกระดับความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคคลอันจะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการทำหน้าที่ควบคุม ดูแลทุกข์สุขของประชาชน โดยที่ บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนเป็นส่วนรวม ในอันที่จะส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พิจารณากลับกรองแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนหรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ

ในทุกระดับ เพื่อให้การบริหารทุกภาคส่วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจากผลการศึกษา ดังกล่าว เป็นไปตามหลักของการบริหารโครงการที่เกิดจากหลักของการวางแผนตามที่ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 90-95) ที่ว่า การวางแผน คือการออกแบบ หรือ กำหนดสิ่งที่จะต้องทำผลิตต้นแบบและทดสอบ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านต่างๆ ว่ามีความต้องการในด้านใด เช่น ด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมต่างๆ ทรัพยากร ผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยจัดทำเป็นร่างโครงการ (Project proposal) ร่างวัตถุประสงค์ มีการประเมินทรัพยากร แล้วนำเสนอเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณา

การวิเคราะห์โครงการ

1. เหตุผล ความจำเป็น

จากการศึกษา พบว่า เหตุผลสำคัญในการวิเคราะห์การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์นั้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นไปได้ของการดำเนินตามโครงการและกิจกรรม โดยได้มีการนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่และตลอดจนถึงระดับประชาชน เข้ามาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของการจัดตั้งโครงการของสถาบันผ้าทอมือ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์โครงการดังนี้

1.1 วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

1.2 การวิเคราะห์จะช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อมมาปรับปรุงการออกแบบวางแผนโครงการและการดำเนินงานทำให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ

1.3 ประเมินผลกระทบทางสังคมเพื่อช่วยลดผลกระทบทางลบแต่เพิ่มผลกระทบทางบวก เช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เกิดความรักและความหวงแหนวัฒนธรรม เป็นต้น

ดังจะเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่กล่าวว่า “ก่อนที่จะเราจะมีการจัดทำโครงการ การวางแผนตอนก่อนขึ้นปีงบประมาณนั้นทางเราวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์การจัดทำโครงการก่อน เช่น ต้องมีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อันนี้เราคิดถึงความเป็นไปของการจัดทำโครงการที่สามารถเป็นรูปธรรมได้ เกิดขึ้นจริงเป็นจริงได้ อันที่สองคือการวิเคราะห์จะช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อมมาปรับปรุงการออกแบบวางแผนโครงการและการดำเนินงานเพื่อให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ เช่น ได้มีการศึกษาข้อมูลของประชากรด้านอาชีพพื้นฐานของคนที่นี่ ความต้องการของคนที่นี่ในการทำโครงการเกี่ยวกับผ้าทอมือ อันที่สามคือ การประเมินผลกระทบทางสังคมเพื่อช่วยลดผลกระทบทางลบแต่เพิ่มผลกระทบทางบวก เช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนประชาชนในพื้นที่เกิดความรักและความ

วางแผนวัฒนธรรม ประมานนี้” เช่นเดียวกับคณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยจำนวน 2 คน ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ในการจัดการวิเคราะห์วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ต่อมาคือการวิเคราะห์โครงการเพื่อที่จะช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลของประชาชน การจัดท้าวสด อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่มาประกอบการวางแผนโครงการ สุดท้ายก็คือ การประเมินผลกระทบผลกระทบทางบวก เช่น การจัดทำโครงการมันสามารถทำให้เกิดการมีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน ประชาชนมีความรู้พร้อมที่จะเอาความรู้จากสถาบันผ้าทอไปหาเลี้ยงชีพได้ แบบที่สำคัญคือ ต้องทำให้ประชาชนเกิดความรักและความหวงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ การผ้าทอ แบบนี้ตลอดไป”

ดังนั้นสรุปได้ว่า เหตุผลสำคัญในการวิเคราะห์โครงการของทางสถาบันผ้าทอมือ คือ 1) วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2) การวิเคราะห์ที่จะช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ข้อมูลประชากร ความต้องการของประชาชน ทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่มาปรับปรุงการออกแบบวางแผนโครงการเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานทำให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ 3.) ประเมินผลกระทบทางบวกทางสังคมเช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เกิดความรักและความหวงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

2. การนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษา การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อการนำไปใช้ประโยชน์ สำหรับในการจัดทำโครงการขึ้นมานั้นจะต้องเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาข้อมูล อนุรักษ์ หวงแหน และเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีคุณค่าในท้องถิ่น และระดับชาติ และโครงการและกิจกรรมที่เกิดขึ้นมานั้นจะต้องจัดทำเพื่อให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและระดับชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้วางกรอบแนวทางการปฏิบัติตามหลักนโยบายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยขึ้น เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ดังนี้คือ เพื่อเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทอผ้าด้วยมือ และสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของจังหวัดลำพูน อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดอาชีพการทอผ้า ยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เกิดความภาคภูมิใจและเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยัง เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน สามารถสร้างมูลค่า กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

ซึ่งเป็นไปตามการให้ข้อมูลของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยจำนวน 2 คนที่ว่า กล่าวโดยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการนำ แนวนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการทำงานอย่างความชัดเจน และเห็นเป็นรูปธรรมอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่ามานี้ ก็เพราะการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลำพูน มีความเข้าใจในการบทบาทขององค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดท้องถิ่นมากกว่าหน่วยงาน อื่นๆ ทำงานส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน พื้นที่ ที่รับรู้ความต้องการของประชาชนมาโดยตลอด ดังนั้นการที่มี การนำนโยบายไปเป็นแนวทางจัดทำแผน และ ลงมือปฏิบัติ นั้น ย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไป ได้ มีหลักการทำงานที่แน่ชัด เน้นประโยชน์ของชุมชน ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้าน งบประมาณ บุคลากร สถานที่ ก็สามารถมีการปรับปรุงแบบและมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง และเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้มากที่สุด อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดอาชีพการทอผ้า ยกระดับ คุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เกิดความ ภาคภูมิใจและเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่ง จะเป็นการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยัง เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน สามารถสร้างมูลค่า กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม”

สรุปได้ว่า การดำเนินโครงการด้านงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานในด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคม แห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนา ในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัด ลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของ สถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัย ขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหาร นโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น สามารถ อุ่มชูและหล่อเลี้ยงตนเองได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดอาชีพการทอผ้า ยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตลาดผ้าทอ และสร้างอาชีพที่มีคุณค่าของจังหวัดลำพูน เกิดความภาคภูมิใจและเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมใน เชิงสร้างสรรค์ เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยัง เพื่อพัฒนาผ้าทอของจังหวัดลำพูน ให้มีคุณภาพ มีรูปแบบและลวดลาย ใหม่ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน สามารถสร้างมูลค่า กระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชน และสังคม

3. การวิเคราะห์ด้านงบประมาณการเงิน

จากการศึกษาพบว่า ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางนั้น ซึ่งการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลส่วนใหญ่จะกระจายให้กับราชการส่วนกลาง ตั้งแต่ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม มาถึงในส่วนพระราชทานภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ดังนั้นส่วนใหญ่ภาคราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ก็จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาจัดทำโครงการที่เกิดในสถาบันผ้าทอมือตามแนวนโยบายของต้นสังกัดเอง โดยไม่ได้จัดสรรมาให้ราชการส่วนท้องถิ่น หากแต่มีเพียงบางโครงการที่ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกับซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลสั่งการมาให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการโดยตรงพร้อมกับจัดสรรงบประมาณมาให้ชัดเจน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงจะได้รับงบประมาณนั้นตามมาด้วย ในการจัดทำโครงการนั้นสถาบันผ้าทอมือและองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการหลักเกณฑ์ในการพิจารณาในการจัดทำโครงการ โดยมีการพิจารณาถึงหลักความน่าจะเป็น เช่น การจัดทำโครงการการทำกางเกงโดยผ้าทอมือ ได้มีการหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการเงินและงบประมาณ อาทิ การจัดซื้อหาวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำกางเกง จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำ ค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่างกรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการวางแผนและพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการดำเนินโครงการจนไปถึงเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

ดังเห็นได้จากการให้ข้อมูลของ หัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ที่ว่า “งบประมาณที่เราได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางนั้น การดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาจัดทำโครงการที่เกิดในสถาบันผ้าทอมือตามแนวนโยบายของต้นสังกัดเอง โดยไม่ได้จัดสรรมาให้ราชการส่วนท้องถิ่น แต่มีเพียงบางโครงการที่ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกับซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลสั่งการมาให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการโดยตรงพร้อมกับจัดสรรงบประมาณมาให้ชัดเจน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงจะได้รับงบประมาณนั้นตามมาด้วย ในการจัดทำโครงการนั้นสถาบันผ้าทอมือและองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการ โดยมีการพิจารณาถึงหลักความน่าจะเป็น เช่น การจัดทำโครงการการทำกางเกงโดยผ้าทอมือ ได้มีการหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการเงินและงบประมาณ อาทิ การจัดซื้อหาวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำกางเกง จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำ ไปที่ไหน หาได้ที่ไหน เราจึงจะคำนึงถึงส่วนนี้ด้วย ค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่างกรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการวางแผนและพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการดำเนินโครงการจนไปถึงเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินโครงการ” และจากการให้ความเห็นของ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กล่าวว่า “ใน

การจัดทำโครงการนั้น ทางเราจะมีการพิจารณาหลักเกณฑ์ด้านการเงินและงบประมาณ เช่น เงินที่ต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำกางเกง จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำ ค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่าง กรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน ซึ่งเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน กิจกรรมทุกอย่างของทางเรา ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการวางแผน”

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ด้านการเงินและงบประมาณโดยมีการพิจารณาถึงหลักความน่าจะเป็น เช่น การจัดทำโครงการการทำกางเกงโดยผ้าทอมือ ได้มีการหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการเงินและงบประมาณ อาทิ การจัดซื้อวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำกางเกง จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำ ค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่างกรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการวางแผนและพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

4. การวิเคราะห์ด้านองค์ความรู้ด้านการทอผ้ามือ

จากการศึกษาการวิเคราะห์ด้านองค์ความรู้ด้านการทอผ้ามือ สถาบันผ้าทอมือได้มีข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนั้น พบว่ามีองค์ความรู้ค่อนข้างมาก เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปการทอผ้า จะมีองค์ความรู้ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก และส่วนใหญ่เป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมและสืบทอดมาจากครอบครัวอย่างยาวนาน ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ มีการวางแผนนโยบายด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมในแต่ละด้านอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการสนับสนุนงบประมาณให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้น พร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการทอผ้า และเอามาจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้า ส่งเสริมให้เยาวชนในสถานศึกษาได้ศึกษาวิธีการทอผ้าจากพ่อครูแม่ครูในท้องถิ่น และมีการถอดบทเรียนเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นอย่างเป็นระบบ จึงถือว่าสถาบันผ้าทอมือได้มีองค์ความรู้เพียงพอที่จะจัดทำโครงการเกี่ยวกับสถาบันผ้าทอมือ

ดังจะเห็นได้จากมีอาชีพด้านการทอผ้าจำนวน 2 คน ได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า “ในด้านการบริหารความพร้อมด้านองค์ความรู้ นั้น มีค่อนข้างมาก เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปการทอผ้า จะมีองค์ความรู้ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก และส่วนใหญ่เป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมและสืบทอดมาจากครอบครัวอย่างยาวนาน ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ มีการวางแผนนโยบายด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมในแต่ละด้านอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการสนับสนุนงบประมาณให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้น พร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น กี่ทอผ้า เส้นฝ้าย และอุปกรณ์การทอผ้าต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทอผ้า และเอามาจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้า ส่งเสริมให้เยาวชนใน

สถานศึกษาได้ศึกษาวิธีการทอผ้าจากพ่อครูแม่ครูในท้องถิ่น และมีการถอดบทเรียนเพื่อส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นอย่างเป็นระบบ จึงถือว่าภาครัฐได้ความพร้อมด้านองค์ความรู้อย่างเพียงพอ” เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของ ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า 4 คน ที่ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันในด้านการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้ว่า “พวกตนในฐานะผู้ที่มีอาชีพด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการทอผ้า ได้เห็นถึงการผลักดันนโยบาย ตลอดจนมีการสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน รู้สึกได้ถึงความจริงใจที่ภาครัฐได้ตระหนักถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจังหวัดลำพูนอย่างแท้จริง จะให้ได้ชัดจากการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ฯ ซึ่งถือว่าเป็นการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากในการก่อสร้าง แต่คณะผู้บริหารก็เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการจัดตั้งที่จะเกิดอย่างแท้จริง มากกว่าการตัดลดงบประมาณและนำไปจัดสรรในส่วนงานอื่น ทั้งนี้เมื่อจัดตั้งขึ้นมาก็ยังมีการสนับสนุนทั้งบุคลากรเพื่อมาประจำ มีการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น ทำให้ผู้ที่มีอาชีพการทอผ้า ได้มีสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดองค์ความรู้และได้ใช้สถานที่แห่งนี้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนเป็นการเปิดเวทีให้ปราชญ์ หรือครูภูมิปัญญาได้มีสถานที่สำหรับถ่ายทอดวิชาความรู้เพื่อสืบสานเอกลักษณ์การทอผ้าไม่ให้สูญหาย ซึ่งในประเด็นนี้พวกตนรู้ว่าว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้เป็นอย่างดี”

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จึงสรุปได้ว่า ในด้านองค์ความรู้ ของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ฯ ถือได้ว่ามีความรู้ที่พร้อมจะจัดโครงการต่างๆ ขึ้น ซึ่งเมื่อมองในด้านการรวบรวมบุคลากรที่มีองค์ความรู้ นั้น ถือได้ว่าสามารถที่จะจัดการถ่ายทอดและให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้า จากสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ฯ ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอกุ๊กแห่ง ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน ได้บูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อร่วมพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป

การปฏิบัติการตามโครงการ

จากการศึกษาพบว่าด้านการนำแผนงานไปปฏิบัติ นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการประเมินผลจากการตรวจสอบเปรียบเทียบแผนงานและโครงการที่ปรากฏในแผนพัฒนา และตามรายละเอียดข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์การนำแผนงานและโครงการด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบกับ การสอบทานผลการนำแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนา อย่างต่อเนื่องจากแผนดำเนินงานที่กำหนดเงื่อนไขของระยะเวลา ส่วนอีก

ประการหนึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการสรุปและประมวลผลความก้าวหน้าของการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติเชิงปริมาณอย่างต่อเนื่องและชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้การพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดลำพูนอยู่บนพื้นฐานของการวางแผนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นเป็นส่วนรวม จากผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาที่ผ่านมา

ดังเช่นข้อมูลของครูภูมิปัญญาผ้าทอที่ว่า “ในส่วนของ การนำแผนงานไปปฏิบัตินี้ยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากเห็นว่าโครงการจำนวนมากที่มีการบรรจุไว้ในแผนงาน ยังไม่ถูกนำมาปฏิบัติได้ ครบถ้วน อันเนื่องมาจากจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนกิจกรรมที่จะต้องทำ ประกอบกับกิจกรรมหลักของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ส่วนใหญ่ เน้นการรับรองกลุ่มคณะที่เข้ามาศึกษาดูงานที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน และเจ้าหน้าที่ทุกคนก็ ต้องมีหน้าที่รับคณะที่เข้ามาศึกษาดูงาน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติโครงการได้เต็มที่”

สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของ คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์จำนวน 1 คน ที่กล่าวว่า “ การนำแผนไปปฏิบัติของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ส่วนใหญ่เป็นไปตามที่กำหนด ในแผนงานเกือบทุกโครงการ แต่ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการได้ครบถ้วน เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อีกประการก็คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ต้องทำงานอื่นๆประกอบกัน มากกว่างานที่ต้องทำตามกิจกรรมโครงการในแผนงาน ทำให้การนำแผนงานไปปฏิบัติยังถือว่าไม่เป็นไปตามที่กำหนด”

ดังนั้นสรุป การนำแผนงานไปปฏิบัติ ในส่วนของ สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ถือว่าได้มีการปฏิบัติเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน แต่เมื่อผลการเก็บสถิติเชิงปริมาณพบว่า มีการปฏิบัติตามแผนงานครบทุกโครงการ ส่วนด้านกิจกรรมภายใต้โครงการ พบว่ายังมีการดำเนินงานได้ไม่ครบ อาจมาจากสาเหตุจำนวนบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่ประจำ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมซึ่งมีทั้งที่ต้องดำเนินการเองและต้องทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ในประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาสำหรับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ แต่อย่างไรก็ตามก็มีส่วนที่ต้องสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2538: 90-95) ที่ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการตามโครงการ (Project implementation) : การกำหนดโครงสร้างโครงการ (Project structure) และการจัดหาทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ เป็นการดำเนินการตามแผนโดยผู้จัดการโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งมีอำนาจในสายงานหลัก (Line authority) และมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เป็นโครงการใหญ่ซึ่งต้องดำเนินงานในระยะสั้น การดำเนินงานตามแผนโครงการทุกขั้นตอนอาจสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ ดังนั้นจึงอาจมีการตั้งผู้จัดการโครงการย่อย (Sub-project manager) ผู้จัดการกลุ่ม กิจกรรม (Activity group manager) หรือผู้จัดการแต่ละกิจกรรมย่อย (Sub-activity group manager) เพื่อกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ นั้น

การควบคุมโครงการ

จากการศึกษา การควบคุมการปฏิบัติงาน และหลักฐาน ได้มีการกระทำอย่างเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นด้านสถิติจำนวนผู้เข้ามาทำกิจกรรมในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัย จำนวนผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน และเยี่ยมชม หลักฐานทางภาพถ่าย และในส่วนของรายงานการควบคุมสถานะการใช้จ่ายเงินหรืองบประมาณของสถาบันผ้าทอ โดยมีการรวบรวมไว้ในรูปแบบของรูปเล่มรายงานและไฟล์ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยเมื่อสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบก็จะเสนอรายงานต่อผู้บริหาร และส่วนหนึ่งจัดเตรียมให้หน่วยควบคุมภายในควบคุมเพื่อประเมินความถูกต้องของการปฏิบัติงาน

ดังเห็นได้จากความเห็นของหัวหน้าฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม ที่กล่าวเรื่องนี้ไว้ว่า “ในด้าน การควบคุมการทำงานนั้น เจ้าหน้าที่ประจำสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยได้มีการจัดทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและมีได้ดำเนินการรายงานให้ผู้บริหารทราบตามลำดับการบังคับบัญชา” เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลของคณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยจำนวน 3 คนที่ให้ว่า “ในการประชุม คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยแต่ละครั้งพบว่า ทางผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการรายงานผล การปฏิบัติงานให้คณะกรรมการทราบมาโดยละเอียด แสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะให้มีการควบคุม ซึ่งเมื่อมีการควบคุมดูแล้วพบว่า เป็นไปตามแผนงาน และแนวปฏิบัติตามระเบียบงานทางราชการ”

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดทำหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด และสามารถเสนอให้ผู้บริหารรับทราบและพิจารณาควบคุมตามระเบียบการบริหารราชการ ซึ่งจากผล การศึกษาดังกล่าวนั้นแสดงให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหรือภูษชัยนั้นได้มีการ ปฏิบัติงานด้านการควบคุมตรงตามการควบคุมและติดตามผลของโครงการ

การยุติโครงการ

จากการศึกษาพบว่า การประเมินผลตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการโดยได้มีการสำรวจความ ต้องการ ความพร้อมของบุคลากร ชุมชน และความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จังหวัด อีกทั้ง ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการได้มีการประเมินผลเช่น ซึ่งในภาพรวมของผลการ ประเมินได้รับการตอบรับในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก

ดังจะเห็นได้จากผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่กล่าวไว้ว่า “คณะ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า ด้านการประเมิน การ ดำเนินโครงการมีการตอบรับที่ดีมาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งกับ การเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่ง รูปแบบการประเมินผลโครงการ ได้ มีการประเมินผลตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการโดยได้มีการสำรวจความต้องการ ความพร้อมของบุคลากร

ชุมชน และความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จังหวัด อีกทั้งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง โดยในระหว่างการดำเนินโครงการ ได้มีการประเมินผลถึงปัญหาด้วยเช่นกัน เพื่อสรุปหาข้อแก้ไขให้ตรงจุดที่เกิดปัญหา หลังจากที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็ได้ประเมินผลโครงการ เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งผลการประเมินถือว่า ได้รับการตอบรับในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก”

อีกทั้งยังเหมือนกันกับการให้ข้อมูลของ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่ว่า“จากการรับรายงานจากเจ้าหน้าที่สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย พบว่า สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยมีระบบการเก็บผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมภายใต้โครงการต่างๆ รวมไปถึงการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเป็นรายปี และเสนอต่อผู้บริหารทราบทุกครั้ง และที่สำคัญ ก่อนที่จะหมดปีงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี จะมีการรวบรวมผลการดำเนินงานและสรุปโครงการทั้งสถิติการดำเนินการงบประมาณ ความพึงพอใจ ให้หน่วยตรวจสอบภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบประเมิน”

สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีระบบการประเมินที่ดีมาก ไม่ว่าจะเป็นประเมินก่อนการทำโครงการ ระหว่างการดำเนินงาน และภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน อีกทั้งยังได้มีการสำรวจความต้องการ ความพร้อมของบุคลากร ชุมชน และความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จังหวัด และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรวบรวมและนำเสนอเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งในภาพรวมของผลการประเมินได้รับการตอบรับในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก โดยผลการศึกษาดังกล่าวได้เป็นไปตามการประเมินโครงการ (Project evaluation) วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 90-95) ที่กล่าวว่า การประเมินผลนั้นเป็นการประเมินความก้าวหน้าของแผนโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร เพื่อจะได้มีการปรับปรุงโครงการใหม่ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การขยายเวลาโครงการ การเพิ่มงบประมาณ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะตามลำดับ ได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มี 2 บริบท ได้แก่ 1) นโยบายระดับประเทศ 2) นโยบายระดับจังหวัด รายละเอียดดังนี้

นโยบายระดับประเทศ

บริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยในสวนนโยบายระดับประเทศนั้น พบว่าได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐบาลอย่างชัดเจน ปรากฏในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และที่สำคัญคือมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดงามสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ โดยกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีภารกิจหน้าที่ด้านการพัฒนา ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนร่วมกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่กระจายอยู่ในทุกอำเภอ จะเห็นได้ว่าลำพูน เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ ความโดดเด่น

ด้านชาติพันธุ์ แสดงออกถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ดังนั้นนโยบายการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีการดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นสามารถดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

นโยบายระดับจังหวัด

จากการศึกษานโยบายระดับจังหวัดพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการดำเนินการด้านนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัด โดยที่นโยบายของจังหวัดลำพูนด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในการดำเนินงานในด้านสังคมและความมั่นคงของจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางให้เป็นจังหวัดลำพูนเป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหารนโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น สามารถอุ้มชูและหล่อเลี้ยงตนเองได้ และนอกจากนี้ยังเพื่อให้เกิดการรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาแนวนโยบายไปสู่ด้านอื่นๆต่อไป

ด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่น

การจัดสรรงบประมาณ

จากการศึกษา ด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ นั้น ยังถือว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการจัดสรรงบประมาณการบริหารงานวัฒนธรรมมาจากส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนโดยตรง โดยเป็นงบประมาณมาจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตั้งไว้ในส่วนของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละปีงบประมาณ นั้นจะมีจำนวนงบประมาณที่มีการจัดสรรแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารในแต่ละวาระที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง จึงทำให้การบริหารงานวัฒนธรรมไม่เกิดความต่อเนื่องและยังมีประสิทธิภาพน้อย ประกอบกับในบางปีงบประมาณจะได้รับอนุมัติเงินงบประมาณมาจากกระทรวงวัฒนธรรมบ้างแต่ไม่มากนัก จึงถือว่าไม่เพียงพอในการพัฒนา

ด้านความต้องการงบประมาณ

จากผลการศึกษาด้านความต้องการงบประมาณนั้น พบว่า ยังคงมีความต้องการด้านงบประมาณในการบริหารพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ค่อนข้างสูง สาเหตุอาจมาจากการที่ส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับนโยบายด้านอื่นๆ ที่เร่งด่วน รวมถึงนโยบายที่จะทำให้เกิดคะแนนนิยมมาเป็นอันดับแรก ประกอบกับเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลำพูนขึ้น เพื่อเป็นหลักในการประสานความร่วมมือด้านวัฒนธรรมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในจังหวัดลำพูน ที่ยังขาดศักยภาพด้านงบประมาณ ก็ยังทำให้มีความต้องการด้านงบประมาณที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ กลุ่มประชาชน ชมรม องค์กร ได้สามารถเข้ามาใช้บริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์เพื่อจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ก็ยังทำให้ความต้องการงบประมาณเพิ่มมากขึ้นไปอีก

ความพร้อมด้านองค์ความรู้

ผลการศึกษาความพร้อมด้านองค์ความรู้ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ พบว่ามีความพร้อมในระดับที่ดี ทั้งในด้านบุคลากรที่มีองค์ความรู้ ได้แก่ การมีครูภูมิปัญญาเข้ามาร่วมทำงาน ปราชญ์ชาวบ้าน คณะกรรมการที่มาจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถจัดการถ่ายทอดและให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้าจากสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ทั้งนี้สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอทุกแห่ง ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน มีการเชิญบุคลากรจากองค์กรต่างๆ เข้ามาร่วมเป็นที่ปรึกษา คณะทำงาน ในการพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป

ความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง

ด้านความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ผ่านการผลักดันจนเกิดเป็นสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ให้เป็นศูนย์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการทอผ้าด้วยมือ มีการผลักดันด้านงบประมาณ จนเกิดกิจกรรมต่างๆ มีการสั่งสมองค์ความรู้จนเกิดการ

ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีการขับเคลื่อนภารกิจโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทำให้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนไม่สูญหาย อีกทั้งยังสามารถดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ส่งทอดไปยังคนรุ่นใหม่ให้สืบสาน เพื่อเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยจัดว่าการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ขึ้น เป็นความพร้อมที่มาจากความร่วมมือและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง จนปัจจุบันภาพของความร่วมมือก็ยังคงอยู่จนกลายเป็นการบริหารงานร่วมกันระหว่างรัฐ ประชาสังคมอย่างชัดเจน

การปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ด้านการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้นำเอาการศึกษาตามหลักการวิเคราะห์ของ 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) มาเป็นแนวในการศึกษา ซึ่งมีหลักอยู่ทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ค่านิยมร่วมปรับปรุง 2) กลยุทธ์ขององค์กร 3) โครงสร้างองค์กร 4) ระบบแผนและงบประมาณ 5) บุคลากร 6) ทักษะ และ 7) รูปแบบการบริหาร โดยผลการศึกษาทั้ง 7 ด้าน อภิปรายได้ดังนี้

ค่านิยมร่วมปรับปรุง

จากการศึกษาค่านิยมร่วมการปรับปรุงในประเด็นยึดถือร่วมกันที่ปรากฏในค่านิยมร่วมนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การปรับปรุงการบริหารด้านค่านิยมด้านการพัฒนาสถาบันผ้าทอหรือศูนย์นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นอกจากจะเป็นองค์กรที่คอยกำหนดนโยบายที่จะพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ขึ้นมา และสรรหา คัดเลือกบุคลากรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในสถานทีนั้นแล้ว ยังได้วางแนวทางในการบริหารงานในลักษณะการสร้างมุมมองแก่บุคลากรในองค์กรให้เห็นคุณค่าของการทำงานด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีการเน้นย้ำอยู่เสมอว่าการทำงานด้านนี้ก็ควรทำในฐานะของผู้ที่เป็นลูกหลานคนในจังหวัดลำพูน และจำเป็นต้องเข้าใจและรู้จักที่จะยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน ให้เกิดเป็นค่านิยมร่วม เนื่องจากว่าศิลปวัฒนธรรมที่ถูกส่งทอดมาจากบรรพบุรุษนั้น ถือเป็นมรดกที่สำคัญของชาติ ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในชุมชน สังคมใด หรือสายงานไหนก็ตาม หากไม่มีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเองและชุมชนแล้ว ก็ยากที่จะทำงานเพื่ออนุรักษ์ รักษา มรดกทางภูมิปัญญานี้ไว้ได้ ฉะนั้นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีลักษณะการทำงานที่ทุกคนให้ความร่วมมือในด้านการสร้างค่านิยมร่วมเป็นอย่างดี

กลยุทธ์ขององค์กร

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ เป็นเพราะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ

ของงานด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา โดยเฉพาะการทอผ้าด้วยมือที่ถือเป็นงานภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายมาเป็นความเจริญงอกงามของท้องถิ่น และถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นอาชีพที่สามารถหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจชุมชน จนเกิดเป็นความยั่งยืน ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์นี้ ถือได้ว่าเป็นการนำเอามรดกทางภูมิปัญญาของผู้คนในจังหวัดลำพูนมาสานต่อให้เกิดเป็นแนวนโยบายของรัฐ และนำไปปฏิบัติผ่านกระบวนการความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เกิดเป็นลักษณะงานในเชิงอนุรักษ์ สร้างสรรค์ มีการกำหนดให้มีการพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ อนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นก็แสดงให้เห็นว่าองค์กรนี้มีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้นเพื่อให้เป็นกลยุทธ์ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการทอผ้า

โครงสร้างองค์กร

ด้านโครงสร้างองค์กรนั้น พบว่า สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ นั้นมีการดำเนินงานภายใต้ฝ่ายการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน แต่ยังคงพบว่าโครงสร้างงานดังกล่าวเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่มีความซับซ้อนกันในการบริหารงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและส่วนของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในบางส่วนมีความติดขัด ล่าช้า จนเกิดความเสียหายในบางครั้ง ซึ่งแม้ว่าสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้มีการแยกจากส่วนการบริหารไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอนุมัติให้ไปบริหารจัดการเป็นรายปี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็มีการจัดสรรเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติงานประจำอยู่ในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ โดยให้มีการเสนองานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตามพบว่าบางครั้ง ลักษณะงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจที่รวดเร็ว มีระบบที่คล้ายกับกิ่งเอกชนนั้น ยังถือว่าเป็นปัญหาอย่างยิ่ง กล่าวคือ พบว่าหลายครั้งที่เจ้าหน้าที่ได้มีการเสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติการแก้ไขโครงการหรืออนุมัติงบประมาณรายจ่ายในกิจกรรมที่ต้องการการแก้ไขแบบเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ แต่ด้วยลำดับขั้นของทางราชการที่มีหลายขั้นตอน ถูกเสนองานที่ซับซ้อน จนบางครั้งพบว่ากว่าเรื่องที่เสนอนั้นจะถูกอนุมัติ ปัญหานั้นสายเกินไป

ระบบการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ อยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรยังคงต้องอาศัยการทำงานที่ขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นงานที่เน้นเรื่องวัฒนธรรมภายใต้งานโครงสร้างของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จะต้องถูกพิจารณาในอีกระดับ

ชั้นหนึ่งของฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้า ไม่เด็ดขาด และบ่อยครั้งที่ต้องการให้มีการพิจารณาเป็นการเร่งด่วน เจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ ประกอบกับในบางครั้งเรื่องที่เสนอต่อผู้บริหารไม่สอดคล้องกับแนวทางด้านนโยบาย จึงถูกกีดกันและไม่ได้รับการอนุมัติในที่สุด ฉะนั้นลักษณะการปฏิบัติงานจึงมีทั้งด้านที่ต้องปฏิบัติตามนโยบาย และงานที่ต้องปฏิบัติตามความต้องการของชุมชนและหน่วยงานอื่นที่ร้องขอเข้ามา

ด้านบุคลากร

จากการศึกษาสรุปได้ว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนั้น ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะในวิชาชีพเฉพาะ หรือกล่าวคือยังขาดความชำนาญในด้านการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม เนื่องจากหลายคนที่เข้ามาทำงานในฝ่ายนี้ไม่ได้รับการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาก่อน กล่าวในอีกนัยหนึ่งก็คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนั้น ทุกคน ได้รับการสรรหาและคัดเลือกเพื่อเข้ามาปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานในด้านการบริหารโครงการทางวัฒนธรรม หรือเป็นการในลักษณะของการทำเอกสาร เป็นต้น ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จะไม่มี ความเข้าใจในงานสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนมาก่อนและบางครั้งการที่ต้องร่วมมือกันจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ก็ส่งผลงานเป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากขาดความชำนาญ จึงเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรมีการวางแผนด้านบุคลากรก่อนการส่งมาปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันผ้าทอมือหรือภูษียน อย่างน้อยก็ควรจะมีการจัดเป็นการฝึกอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ได้เรียนรู้บริบทงานด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเวลาที่ต้องมาปฏิบัติงานจริงจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

การสรรหา เลือกสรร ปรับสภาพของตำแหน่ง

ด้านการสรรหาเลือกสรรปรับสภาพของบุคลากรของสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังมีการใช้กระบวนการ ขั้นตอน การสรรหาบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานเช่นเดียวกับบุคลากรตำแหน่งนี้ ที่ต้องสรรหาเพื่อมาปฏิบัติงานอยู่ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการสรรหาและคัดเลือกแต่ละตำแหน่งนั้นจะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ต้องการสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ประจำในส่วนราชการไหน ก็เพียงแต่ขอให้กรรมการที่มีอำนาจพิจารณาคัดเลือกได้เพิ่มประเด็นในส่วนของการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจและเป็นการทดสอบเบื้องต้นว่าบุคคลนั้นมีความรู้ความสามารถเฉพาะในด้านนั้นๆจริงเหมาะสมจะปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้เป็นไปตามทฤษฎี

ของ McKinney 7-S Framework ที่ว่าทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์การที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์การจะดำเนินไปให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

การบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ

ด้านการบริหารทักษะและความรู้ความสามารถ ของบุคลากรสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์สามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ หนึ่ง ทักษะด้านงานอาชีพ เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ คือ คุรุภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ซึ่งมีหน้าสอนหรือวิธีการทอผ้าให้แก่ักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจศึกษา และเจ้าที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีหน้าที่ในการบริหารจัดการในส่วนของการเอกสารงานทั่วไปของสถาบันทอผ้า และสองคือลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะ ความถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับการปฏิบัติงานที่อาจมีเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งการเบิกใช้จ่ายเงินต้องมีการอ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของรัฐและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย

รูปแบบการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์นั้น เป็นการจัดตั้งโดยระบบราชการ จึงมีการบริหารจัดการที่ยังคงยึดติดค่านิยมเรื่องของสายการบังคับบัญชาและการทำงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจจากหน่วยงานราชการหลัก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ที่ทำให้การทำงานบางส่วนล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้ทำให้สถาบันผ้าทอมือมีความชัดเจนในเรื่องของระบบสายงานการบังคับบัญชาและทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นไปในรูปแบบใหม่ จึงควรมีการวางแผนสายการบังคับบัญชาใหม่ เช่นสถาบันทอผ้าควรมีการจัดตรงขึ้นเป็นเอกเทศมีระบบสายงานการบังคับบัญชาเองมีผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันทอผ้า มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานในแต่ละฝ่ายเกิดขึ้น เช่น หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ หัวหน้าฝ่ายวางแผน เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และการวางแผนหรือการรายงานผลการดำเนินของสถาบันผ้าทอควรมีการเปิดเผยให้สาธารณะรับทราบข้อมูลการดำเนินงาน

กระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในกรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

การริเริ่มโครงการ

จากการศึกษา พบว่า การริเริ่มโครงการตั้งแต่มีการประกาศนโยบายระดับประเทศที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงามทางทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหารนโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นเพื่อต้องการทำให้ท้องถิ่นสามารถเข้มแข็งและหล่อเลี้ยงตนเองได้ และนอกจากนี้ยังเพื่อให้เกิดการรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

การวางแผนโครงการ

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีการกำหนดแผนงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน โดยภายหลังจากที่ได้มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา แล้ว ก็จะมีการแปลงแผนงานไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งแผนพัฒนาจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน รวมทั้งเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด โดยการศึกษาการวางแผนงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะมีการจัดทำในระหว่างขึ้นต้นปีงบประมาณรายจ่ายเป็นประจำทุกปี ซึ่งทางคณะผู้บริหารขององค์กร

บริหารส่วนจังหวัดลำพูนและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ และประชาชนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ ได้ให้ความร่วมมือ สร้างความเข้าใจด้านการวางแผนในทิศทางเดียวกันในการร่วมสนับสนุนและพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์เป็นอย่างดี

การวิเคราะห์โครงการ

จากการศึกษา พบว่า เหตุผลสำคัญในการวิเคราะห์โครงการของทางสถาบันผ้าทอมือ คือ 1) วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2) การวิเคราะห์จะช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ข้อมูลประชากร ความต้องการของประชาชน ทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่มาปรับปรุงการออกแบบวางแผนโครงการเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานทำให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ 3) ประเมินผลกระทบทางบวกทางสังคมเช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เกิดความรักและความหวงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ด้านการเงินและงบประมาณโดยมีการพิจารณาถึงหลักความน่าจะเป็น เช่น การจัดทำโครงการการทำกางเกงโดยผ้าทอมือ ได้มีการหลักเกณฑ์การพิจารณาทางการเงินและงบประมาณ อาทิ การจัดซื้อหาวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำกางเกง จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่าง กรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการวางแผนและพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ด้านองค์ความรู้ของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์นั้นถือว่ามีความรู้ที่พร้อมจะจัดโครงการต่างๆ ขึ้น ซึ่งเมื่อมองในด้านการรวบรวมบุคลากรที่มีองค์ความรู้ นั้น ถือได้ว่าสามารถที่จะจัดการถ่ายทอดและให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้า จากสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำเภอทุกแห่ง ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน ได้บูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อร่วมพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป

การนำแผนไปปฏิบัติ

สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ถือว่าได้มีการนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน ซึ่งจากการเก็บสถิติเชิงปริมาณพบว่า มีการปฏิบัติโครงการตามแผนงานครบทุกโครงการเนื่องจากโครงการในส่วนที่สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยต้องดำเนินการในแต่ละปีนั้นมีจำนวนไม่มาก แต่ด้านกิจกรรมภายใต้โครงการที่มีจำนวนมากนั้น พบว่ายังมีการดำเนินงานได้ไม่ครบ อาจมาจากสาเหตุจำนวนบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม ซึ่งมีทั้งที่ต้องดำเนินการเองและต้องทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ประกอบกับในบางช่วงเวลาเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ต้องรับหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการต้อนรับคณะที่เดินทางเข้ามาศึกษาดูงานภายในสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่มีความเพียงพอในการจัดกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ได้ครบถ้วน ในประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาสำหรับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยอย่างมาก

การควบคุมโครงการ

ด้านควบคุมโครงการนั้น สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยได้มีการจัดทำหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด และสามารถเสนอให้ผู้บริหารรับทราบและพิจารณาตรวจสอบตามระเบียบการบริหารราชการ โดยเฉพาะในปลายปีงบประมาณ ก็จะมีหน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นส่วนราชการหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เข้ามาดำเนินการตรวจติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ว่าเป็นไปตามหลักของการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ และหากพบความผิดปกติ จะจะมีการรายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทราบเพื่อหาทางดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ก่อนที่จะเป็นการดำเนินการตรวจสอบโดยบุคลากรภายนอก เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานนั้น มีการดำเนินงานอยู่สม่ำเสมอ เนื่องจากสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเป็นส่วนราชการที่แยกส่วนบริหารงานด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ ออกมาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อชักจูงแนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ให้มีความถูกต้องแม่นยำอยู่เสมอ และรายงานตรงต่อผู้บริหาร ดังนั้นในด้านการตรวจสอบการทำงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จึงไม่เกิดปัญหา แต่กลับแสดงให้เห็นผลดีได้ว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น มีการทำงานด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของเอ็ดวาร์ด เดมมิง (Edward Deming) ซึ่งเป็นผู้คิดค้น “วัฏจักรเดมมิง” (Deming cycle) ที่เรียกว่า PDCA ที่เป็นวัฏจักรแห่งการบริหารมีอยู่ 4

ประการ คือ P = Plan การวางแผน , D = Do การปฏิบัติ , C = Check การประเมินผล และ A = act/action การปรับปรุงแก้ไข

การยุติโครงการ

การยุติโครงการการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ มีระบบการประเมินที่เป็นไปตามระบบการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นประเมินความเป็นไปได้ก่อนการทำโครงการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน และประเมินผลที่ได้ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน อีกทั้งยังได้มีการสำรวจความต้องการ ความพร้อมของบุคลากร ชุมชน และความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จังหวัด และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรวบรวมและนำเสนอเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งในภาพรวมของผลการประเมินได้รับการตอบรับในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 วัตถุประสงค์ คือ การศึกษาบริบทการบริหารพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และ การศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถ์ ซึ่งในผลการศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาบริบทการบริหารพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในระดับชาติและระดับจังหวัด

บริบทที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระดับชาติที่ชัดเจนนั้น มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนามีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และ

บูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่นต่อไป และที่สำคัญคือมีการสร้างสรรค์อารยธรรมที่ดึงดูดวิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ ส่วนในระดับจังหวัด ที่ปรากฏโดยเป็นที่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด ในด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ของจังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เป็นสังคมภูมิปัญญา มีการผสมผสานศิลปวัฒนธรรมให้หล่อหลอมเป็นแนวพื้นฐานของการพัฒนาคน ซึ่งการพัฒนาคนนี้เองจะเป็นการพัฒนาที่นำไปสู่ความเจริญในด้านอื่นๆ สามารถสร้างความเข้มแข็งให้สังคมประเทศ เกิดการยกระดับการพัฒนาไปสู่รากฐานความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน ซึ่งจากผลการให้ข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ต่อเรื่องนี้ว่า

จากผลที่กล่าวมานั้น อภิปรายได้ว่าโดยปกตินั้นการจัดทำแผนงานเพื่อกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละด้านนั้น จะมีการศึกษาถึงแนวนโยบายการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค แล้วถึงจะนำมาแปลงเป็นนโยบายขององค์กรในการบริหารให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน โดยอาจจะมีการจัดการที่ต่างออกไปขึ้นอยู่กับงบประมาณและบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้จะเห็นได้ชัดว่ากรณีของจังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ ความโดดเด่นด้านชาติพันธุ์ แสดงออกถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ดังนั้นนโยบายการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีการการจัดสรรงบประมาณอยู่เป็นประจำทุกปีไม่น้อยไปกว่าการจัดสรรงบประมาณในด้านอื่นๆ แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัยที่เข้ามาบริหาร ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้มีการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนมีการนำเอารายละเอียดจากแนวนโยบายของรัฐบาลบางส่วนมา กำหนดเป็นกรอบแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารงานด้านวัฒนธรรมของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทั้งนี้เห็นว่านอกจากนโยบายที่คณะรัฐบาลได้กำหนดแนวทางเพื่อให้เกิดการปฏิบัติร่วมกันซึ่งเราในฐานะประชาชนก็ย่อมจำเป็นต้องปฏิบัติตามอยู่แล้ว แต่สำหรับในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในด้านนี้เห็นว่า การกำหนดนโยบายของรัฐบาลด้านวัฒนธรรมยังเป็นเพียงแค่การกำหนดเป็นแนวที่ทุกคนจะต้องทำร่วมกัน แต่รัฐบาลยังมองข้ามด้านการจัดสรรงบประมาณลงมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นชัดในส่วนของงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรโดยตรงแก่กระทรวงที่รับผิดชอบงานด้านนี้ รวมถึงจัดสรรงบประมาณลงมาถึงแค่ในส่วนจังหวัด และพบว่าในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น กลับไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน ดังนั้นจึงทำให้การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนที่ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน จึงไม่สามารถดำเนินการโครงการต่างๆได้อย่างเต็มที่ ผลงานและโครงการต่างๆในด้านวัฒนธรรมจึงเป็นการดำเนินงานที่มาจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนโดยตรง ผู้วิจัยจึงอย่างเสนอให้รัฐบาลได้มีการ

ทบทวนแนวทางว่าหากมีการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมก็ควรกำหนดงบประมาณในการสนับสนุนหรือส่งเสริมตามมาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่มีการวางกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมไว้จะได้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของส่วนรวมอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 10) ที่กล่าวว่า การบริหารการพัฒนา จะช่วยให้กลไกต่างๆ ของรัฐเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ การบริหารการพัฒนาตามแนวคิดของ อุทัยเลาหิเชียร นั้นยังมีความหมายรวมไปถึงการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการควบการบริหารโดยประชาชนหรือผู้รับบริการด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่านโยบายระดับประเทศที่ดั้นนั้นจะต้องมีการสนับสนุนปัจจัยต่างๆร่วมกัน และต้องมีการบูรณาการให้เกิดเป็นความร่วมมือในระดับต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม งานถึงจะสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อประชาชนและประเทศสูงสุด

ดังนั้น การศึกษาบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในระดับชาติและระดับจังหวัด สถาบันผ้าทอมือหรือภูษณียันั้น จึงเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันกับโครงการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า และเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติในเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล 2) เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาข้อมูล อนุรักษ์ หวงแหน และเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีคุณค่าในท้องถิ่น และระดับชาติ 3) เพื่อให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและระดับชาติ และสืบสานวัฒนธรรมเหล่านั้น อีกทั้งโครงการดังกล่าวได้มีการพัฒนาหรือจัดทำขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดจึงสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า โดยการส่งเสริมให้นำวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มาเผยแพร่ให้เป็นที่ยึดผ่านการนำเสนอที่มีแนวคิดสร้างสรรค์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเยาวชน และประชาชนทั่วไป

โดยการศึกษาในครั้งต่อไปเห็นว่ารัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่เป็นนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค รวมถึงระดับท้องถิ่นให้ชัดเจนซึ่งจะต้องมีการระบุขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบและควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้แต่ละท้องถิ่นได้สามารถดำเนินการโครงการต่างๆรวมถึงสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้เอง เนื่องจากสภาพบริบทของแต่ละท้องถิ่นนั้น มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม และประการสำคัญคือที่ผ่านมานโยบายของรัฐบาลมีการกำหนดโครงการและกิจกรรมในภาพรวมระดับชาติซึ่งบางครั้งแต่ละท้องถิ่นไม่มีงบประมาณก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้ตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลได้

ด้านความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่น

การจัดสรรงบประมาณ

ผลการศึกษาพบว่า การทำงานของในด้านศิลปวัฒนธรรมได้รับอนุมัติเงินงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมและในทางการปฏิบัติในส่วนกลางเป็นผู้ที่มีอำนาจเด็ดขาด และเป็นผู้เดียวที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการโครงการต่างๆเกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรม อันซึ่งเป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างเต็มที่เท่าที่ควร

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนามีความต่อเนื่องและรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ต้องการให้ราชการส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นในส่วนกลางที่คอยกำกับกับการดำเนินงานราชการส่วนท้องถิ่นให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อประชาชนจะสามารถได้รับประโยชน์ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และทั่วถึงภายใต้การกำกับและดูแลโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่และมีศักยภาพที่เพียงพอที่จะรับรองการบริหารจัดการในโครงการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในการปกครองแบบกระจายอำนาจมาสู่ท้องถิ่นนั้นยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร อาจเกิดจากความทับซ้อนของภารกิจระหว่างหน่วยงานของทางราชการส่วนกลางและหน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาคที่ยังไม่มีความชัดเจนในการแบ่งภารกิจหน้าที่ จึงทำให้เกิดการกระจายอำนาจไปยังส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร

ด้านความต้องการงบประมาณ

จากที่ผลการศึกษาพบว่าการบริหารและพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังคงมีความต้องการด้านงบประมาณในปริมาณค่อนข้างสูง เพราะเนื่องจากการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับด้านวัฒนธรรมในแต่ละปีนั้นมีจำนวนไม่แน่นอน ประกอบกับเมื่อต้องจัดโครงการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆในจังหวัดลำพูนที่มีการเสนอเรื่องเข้ามาเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่นั้นพบว่ามีลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย มีความต้องการงบประมาณจำนวนมาก ก็ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีงบประมาณไม่เพียงพอ ที่จะจัดสรรลงมาให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือภูู๋ใช้

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในฐานะที่ควบคุมดูแลสถาบันผ้าทอมือหรือภูู๋ชัช น่าจะมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือภูู๋ชัชก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และเพื่อที่จะได้มีโอกาสใช้ในโครงการและกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนางานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถที่จะจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการร่วมกับชุมชน พื้นที่ในแต่ละอันจะส่งผลให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิด

ความคุ้มค่าในด้านงบประมาณสูงสุด ซึ่งได้มีความสอดคล้องตามนโยบายศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรนายกรัฐมนตรี ข้อ 4.4.5 ที่กล่าวไว้ว่า การนำทุนทาง วัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรม ท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมและนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชนตลอดจนให้ สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ และ ข้อ 3.4.3 ขยายบทบาทและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดกับภาคีการ พัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อขยายบทบาทสภาวัฒนธรรม ทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ ครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและพฤติกรรม ของเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทาง สังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กองทุนส่งเสริมงาน วัฒนธรรมจังหวัด จึงสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่า โดยการ ส่งเสริมให้นำวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักผ่านการ นำเสนอที่มีแนวคิดสร้างสรรค์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเยาวชน และประชาชนทั่วไป

ความพร้อมด้านองค์ความรู้

ด้านความพร้อมองค์ความรู้ นับว่า สถาบันผ้าทอมือหรือภูษีย มีความพร้อมในระดับที่ดี ทั้ง ในด้านบุคลากรที่มีองค์ความรู้ ได้แก่ การมีครูภูมิปัญญาเข้าร่วมทำงาน ปราชญ์ชาวบ้าน คณะกรรมการที่มาจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถจัดการถ่ายทอด และให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้า จากสถาบันผ้าทอมือหรือภูษีย ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอกุ๊ก แห่ง ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดการบูรณา การองค์ความรู้ร่วมกัน มีการเชิญบุคลากรจากองค์กรต่างๆเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา คณะทำงาน ใน การพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่ การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมนั้น มีองค์ประกอบที่จะเกิดความพร้อมอยู่หลาย ประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมที่เกิดมาจากการถ่ายทอดสืบทอดกันมาโดยบรรพบุรุษ องค์ความรู้ที่ เกิดจากการแสวงหา และองค์ความรู้ที่ค้นพบและถ่ายทอด เป็นต้น สำหรับสถาบันผ้าทอมือหรือภูษีย แล้ว ในทุกปัจจัยที่กล่าวมาถือได้ว่า มีการบริหารจัดการองค์ความรู้แบบผสมผสาน โดยมีการเชิญทั้ง

ผู้รู้ที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านครูภูมิปัญญาที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นและมีความเชี่ยวชาญในด้านวัฒนธรรมแต่ละประเภท เข้ามาถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ในประเด็นนี้ก็นับว่าเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ส่วนอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ต้องเสาะหา ค้นหา นั้น เราก็มีการระบบเวทีเพื่อนำกลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆร่วมกัน ดังนั้นในด้านความพร้อมขององค์ความรู้นั้นผู้วิจัยเห็นว่าเราก่อนข้างมีความพร้อมอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งน่าจะถือว่าสามารถเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานที่ต้องการศึกษาเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับ ปฐม นิคมานนท์ (2538, 279-281) ที่กล่าวว่าไว้ในเรื่ององค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาว่า การที่ชนชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆอยู่รอดมาได้ถึงทุกวันนี้ เพราะคุณค่าอันเป็นพื้นฐานแห่งการดำเนินชีวิต สามารถรักษาสมดุลระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกับผู้คนในสังคมเดียวกันและกับสังคมอื่นๆความสมดุลดังกล่าวยังคงอยู่ และถ่ายทอดสืบสานกันมา บางส่วนนั้นอาจหายไปแต่มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นแทนการถ่ายทอดสืบสานมีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความพร้อมด้านสถานที่และงบประมาณในการก่อสร้าง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน มีความพร้อมด้านสถานที่เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความโชคดีที่ได้รับมอบที่ดินจากท่าครองนครลำพูนองค์สุดท้าย นั่นคือ คุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ท่านเป็นหลายสาวของพลตรีเจ้าจักรคำ ขจรศักดิ์ ผู้ครองนครลำพูนในอดีตองค์ที่ 10 ซึ่งเป็นองค์สุดท้ายก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด โดยที่คุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ท่านได้เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเนื่องจากในอดีต คุณเจ้าตระกูล ณ ลำพูน ซึ่งเป็นตระกูลเจ้านายฝ่ายเหนือ เป็นผู้มืบทอดสำคัญในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการทอผ้า จนกระทั่งมาถึงรุ่นของคุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ท่านกังวลว่าภูมิปัญญานี้จะสูญหายจึงได้จัดการมอบที่ดินที่ท่านถือครองอยู่จำนวนหลายร้อยไร่ให้กับสาธารณะกุศลทั้งหมด และแบ่งให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนจำนวน 5 ไร่ ใจกลางเมืองลำพูน สำหรับทำเป็นสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ จนกระทั่งมีการจัดกิจกรรมสานต่อดำรงด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาผ้าทอมือมาจนถึงทุกวันนี้ จึงถือว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความพร้อมด้านสถานที่เป็นอย่างดี และในส่วนของด้านงบประมาณการก่อสร้างก็นับว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีความพร้อมสูงเนื่องจากเมื่อได้รับมอบที่ดินจากคุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน แล้ว ในปีเดียวกัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็ได้รับรางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีระดับประเทศ และได้รับเงินรางวัลจำนวน 15 ล้านบาท เพื่อนำมาบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดย ณ ขณะนั้นตรงกับการเข้ามาดำรงตำแหน่งของ ดร.นิรันดร์ ด่านไพบูลย์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 5 ล้านบาทเพื่อมาจัดสร้างอาคารที่ทำ

การสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมตามคำริของผู้นอบ และภายหลังจากนั้นก็มีการจัดสรรงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมาขยายการสร้างเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน นับเป็นความพร้อมที่เกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมในการบริหารงาน สอดคล้องกับที่ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552: 9) กล่าวไว้ว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การบริหารการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ไม่ว่าจะกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เป็นไปตามนโยบายและแผนย่อมถือว่าอยู่ในขอบเขตของการบริหารการพัฒนาทั้งสิ้นโดยมีขอบเขตทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารฉะนั้นการบริหารการพัฒนา จึงย่อมหมายถึง การบริหารของงานพัฒนาหรือนำเอาโครงการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จรวมทั้งการพัฒนาการบริหาร ทำให้การบริหารมีขีดความสามารถเพิ่มมากขึ้นและอาจเขียนเป็นรูปสมการดังนี้ Development Administration (การบริหารการพัฒนา) = Administration of Development (การบริหารเพื่อการพัฒนา) + Development of Administration (การพัฒนาการบริหาร) หรือ DA = A of D + D of A และผลการศึกษานี้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่ นกุล ชมพูนิช (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การฟื้นฟูจิตสำนึกท้องถิ่นเพื่อร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีแห่งเมืองโบราณนครไชยศรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกชุมชนในการอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีในบริเวณเมืองโบราณนครไชยศรี โดยใช้เนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางวัฒนธรรมสมัยทวารวดีเป็นเครื่องมือ และสร้างสำนึกท้องถิ่นท้องถิ่นแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งผลการจากศึกษาเรื่องนี้ พบว่าเครือข่ายผู้นำชุมชนทุกกลุ่มตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองโบราณฯ และได้เสนอแผนการดำเนินงานในการอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีตามความเหมาะสมของปัญหาและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ออกกฎบัญญัติห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ลงสู่คลองคูเมืองและคลองอื่น ๆ โครงการขุดลอกคลองคูเมือง โครงการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น การประสานงานเพื่อจัดทำศูนย์บริการความรู้ตามแหล่งโบราณสถาน และการร่วมผลักดันในการพัฒนาแหล่งที่บร่องรอยโบราณสถานในพื้นที่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อารยธรรมทวารวดีและเป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นต้น

การศึกษาการปรับปรุงการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ซึ่งได้มีการศึกษาตามหลักการวิเคราะห์ของ 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework) ที่พบดังนี้

การบริหารค่านิยมร่วม

ในด้านค่านิยมร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่าเมื่อมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม และมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ในสถานที่แห่งนี้ บุคลากรของ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็จะให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ถือว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่คิดร่วมกันว่าเป็นงานที่เป็นขององค์กรและเป็นงานเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ

ที่ผลเป็นเช่นนี้เป็นเพราะการสร้างค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรมในระดับส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้น โดยมีกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบและบริหารงานด้านการส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยตรง โดยภายในกอง จะแบ่งออกเป็นฝ่ายส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีบุคลากรข้าราชการ พนักงานทำหน้าที่ประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชน ชุมชน ในการร่วมกันส่งเสริม เรื่องศาสนาและศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ซึ่งงานในส่วนนี้ของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์อยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริม ศาสนาและวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในแง่ของการสร้างแรงจูงใจ และเป็นศูนย์กลางที่จะจัดงานกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นงานตามภารกิจที่ต้องร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และงานที่เป็นกิจกรรมขององค์กรโดยตรง ทั้งนี้การสร้างค่านิยมร่วมกันเมื่อมีสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ก็คือ เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมต่างๆในสถานที่แห่งนี้ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็จะให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ถือว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่คิดร่วมกันว่าเป็นงานที่เป็นขององค์กรและเป็นงานเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ดังที่กล่าวมาจึงพบว่าผลการศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักการของ McKinney 7-S Framework ที่ว่า ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกันโดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหาร และวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กร และบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และในขณะเดียวกัน ผลการศึกษาจึงไปสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี (2551) การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน : กรณีศึกษาประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ซึ่งมีความต้องการศึกษาการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ชุมชนสมานมิตรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาการมีส่วนร่วม/ความสามัคคีของชุมชนในการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ศึกษาผลที่ได้จากการจัดประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนต่อไป และเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนสมานมิตร และสภาวัฒนธรรมจังหวัด ในการบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยผลการศึกษาปรากฏว่า การดำเนินการจัดงานประเพณีกวนข้าว

มธูปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิตตาราม ในอดีตนั้น รูปแบบการจัดงานเหมือนกับการจัดงานประเพณีของวัดโดยทั่วไป หลังจากการเพิ่มคณะกรรมการฝ่ายประสานงานโดยการเสนอของคณะผู้วิจัย เพื่อทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานในทุกขั้นตอนและทุกกิจกรรม จึงทำให้ผลของการจัดงานราบรื่น ประสบผลสำเร็จและมีปัญหาน้อยลง ส่วนด้านการมีส่วนร่วม/ความสามัคคีของชุมชนในการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธูปายาส (ข้าวทิพย์) จากการสังเกต การสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนร่วมงานประเพณีกวนข้าวมธูปายาส (ข้าวทิพย์) พบว่า ชุมชนสมานมิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับทางวัดในการจัดงานเป็นอย่างดี ขณะเดียวกันผลที่ได้จากการจัดประเพณีกวนข้าวมธูปายาส(ข้าวทิพย์) จึงทำเพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนต่อไป

การบริหารกลยุทธ์ขององค์กร

จากผลการศึกษาพบว่าการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ขึ้น ก็เพื่อหวังเป็นกลยุทธ์ด้านการบริหาร และพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะด้านการทอผ้า ให้องค์กร รวมไปถึงชุมชนจังหวัด ได้ใช้ประโยชน์และเพื่อพัฒนาให้เป็นสถานที่ในการเป็นศูนย์กลางแห่งองค์ความรู้สำหรับให้ประชาชนในจังหวัดลำพูนตลอดจนจังหวัดใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์เพื่อสืบสานงานด้านวัฒนธรรม อันจะเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติ จึงนับได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีการวางกลยุทธ์ด้านนี้ไว้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงได้ว่ากลยุทธ์ขององค์กรนั้นหากมีแนวนโยบายและความพร้อมที่ชัดเจนแล้ว ย่อมเกิดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารองค์กร โดยจะกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้องค์กรนั้นมีแนวทางปฏิบัติที่จะสามารถขับเคลื่อนงานต่างๆให้สามารถบรรลุผลไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีกลยุทธ์ที่นำเอาสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มาเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมเรื่องการบริหารงานด้านวัฒนธรรม จึงนับว่าเป็นแนวกลยุทธ์ที่ดำเนินการมาถูกทางและสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดต่อชุมชน ประชาชนในจังหวัดลำพูนในการที่จะดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้สืบทอดไว้ได้อย่างแท้จริงดังเช่นที่ รุ่ง แก้วแดง (2543: 205) กล่าวไว้ว่า ภูมิปัญญาไทยได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจะสูญหายไป แต่ยังมีบางส่วนหลงเหลือเป็นมรดกอันล้ำค่าอยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด และขณะเดียวกัน เสรี พงศ์พิศ (2536: 145) ได้กล่าวโดยสอดคล้องกันว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องราวการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่มีลักษณะของความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาแต่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งมีหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 2 ลักษณะ คือ หนึ่ง มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ ชีวทัศน์ เป็นปรัชญาในการ

ดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน และสอง คือ มีลักษณะเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับเรื่องเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร ทัศนกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่นๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) ที่ศึกษาการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม: กรณีศึกษา “การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยกระบวนการรื้อฟื้นและปรับประยุกต์สื่อบ้าน “ดาระ” เพื่อสร้างสายใยชุมชนคนควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบริบทของชุมชนที่มีผลต่อการสืบทอดดาระ บทบาทหน้าที่ของดาระต่อบุคคล ชุมชนและสังคม กระบวนการผลิตซ้ำตัวสื่อและสารของ ดาระ ผลที่เกิดจากกระบวนการผลิตซ้ำดาระอย่างครบวงจร กลุ่มตัวอย่าง คือ ศิลปินดาระ เยาวชนและครูในโรงเรียนควนโดนวิทยา อสม./แม่บ้าน ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ. สตูล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า บริบทชุมชนมีผลต่อการสืบทอดดาระ และดาระยังสามารถทำหน้าที่ให้กับสังคมในระดับต่างๆ อยู่ โดยพบว่า มีหน้าที่ที่เพิ่มเติมหลายประการที่ดาระได้แสดงบทบาทต่อระดับปัจเจกและระดับกลุ่ม ส่วนในกระบวนการผลิตซ้ำตัวสื่อและสารของดาระนั้น อาศัยกลยุทธ์ดังนี้ กลยุทธ์การสร้างความรู้ โดยการปรับประยุกต์สาร กลยุทธ์การสร้างพื้นที่ กลยุทธ์การเลือกทำงานกับกลุ่มผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม กลยุทธ์การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย กลยุทธ์การใช้สิทธิทางวัฒนธรรม กลยุทธ์การสร้างสื่อสนับสนุน กลยุทธ์การเปิดพื้นที่การสื่อสารกับทุกเพศหรือการทำงานแบบ gender – related กลยุทธ์การให้สถานภาพ (status conferral) และกลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และผลสุดท้ายคือที่ พบว่า ดาระทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดการรู้จัก รู้ใจ รู้ใช้ และรู้รักษาดาระ รวมตลอดถึง ดาระยังสามารถสร้างคน สร้างเครือข่าย สร้างศักดิ์ศรีสื่อบ้าน สร้างองค์ความรู้และสร้างความยั่งยืนของสื่อได้

การบริหารโครงสร้างองค์กร

พบว่า ด้านโครงสร้างการทำงานยังยึดติดอยู่กับระบบราชการที่มีความซับซ้อน จึงส่งผลให้การดำเนินงานในบางส่วนมีความติดขัด ลำช้า จนเกิดความเสียหายใน บางครั้งลักษณะงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจที่รวดเร็ว มีระบบที่คล้ายกับกึ่งเอกชน กล่าวคือ การเสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติแบบเร่งด่วน ยังมีการติดขัดในลำดับขั้นของทางราชการที่มีหลายขั้นตอนและถูกเสนองานที่ซับซ้อน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรที่จะลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง เพื่อเพิ่มการตัดสินใจและการบริหารจัดการได้ดีขึ้น และอาจต้องพิจารณาเรื่องระบบการเสนองานทางราชการที่ซับซ้อนมากเกินไปด้วย ซึ่งในกรณีนี้จะเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชุมชน และการบริหารความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชัช ที่มาจากทั้งภาครัฐภาคเอกชน และประชาชน โดยมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและร่วมบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชัช หรือให้ข้อเสนอแนะงานด้าน

ศิลปวัฒนธรรม ก่อนที่จะมีการเสนอต่อผู้บริหาร ซึ่งกรณีนี้หากเป็นไปได้ก็จะสามารถลดภาระด้านการพิจารณาของผู้บริหารได้มากที่สุด ทั้งนี้ผลที่พบ ได้เป็นไปตามหลักของ McKinney 7-S Framework ที่กล่าวไว้ว่า องค์กรควรมีการจัดโครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับบุคลากรให้เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือหมายถึง การจัดระบบระเบียบให้กับบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้-เนื่องจากองค์กรในปัจจุบันมีขนาดใหญ่-การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงานความรับผิดชอบ มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และคณะ (2551) เรื่องการบริหารจัดการวัฒนธรรมด้วยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษาการบูรณาการโนราเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน ชุมชนควนกาหลง อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ของการศึกษา ซึ่งได้ทำการศึกษานำสื่อพื้นบ้านอย่างโนรามาผลิตซ้ำ เพื่อสืบทอดในสถาบันโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของบริบทชุมชนควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่ส่งผลต่อการก่อกำเนิดและคลี่คลายตัวของสื่อพื้นบ้านโนราจากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อโนราที่มีต่อชุมชนควนกาหลง เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรในสถาบันการศึกษา เพื่อวิเคราะห์กระบวนการผลิตซ้ำ โดยการปรับประสานสื่อโนราเข้าสู่หลักสูตรในสถาบันการศึกษา และสุดท้ายคือเพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตซ้ำ โดยการปรับประสานสื่อโนราเข้าสู่หลักสูตรในสถาบันการศึกษา โดยผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า อำเภอกวนกาหลงเป็นชุมชนที่เพิ่งเกิดขึ้นมาไม่นาน ผู้คนจากหลากหลายพื้นที่เมื่อเข้ามาตั้งรกรากต่างก็มุ่งทำมาหากินเป็นหลัก ประกอบกับมีการสื่อสารสมัยใหม่ที่ล้นหลามเข้ามาในชุมชน ทว่าชุมชนเองก็ได้ใช้ศักยภาพทุนทางสังคม ซึ่งได้แก่เครือข่ายศิลปินและผู้ชม และความเชื่อมาเป็นแรงเชื่อมประสานความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันโนราการทำหน้าที่ได้หลากหลาย ทั้งในแง่ประเภทและในระดับต่างๆ กล่าวคือ ในระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน และสังคม และมีศักยภาพในการแก้ปัญหาชุมชน สามารถระดมความร่วมมือของคนหลากหลายกลุ่มในชุมชนโดยสร้างชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นได้ และการทำงานที่ต่างๆ ของโนราล้วนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทชุมชนควนกาหลง เช่น เมื่อชุมชนมีความทันสมัยเข้ามา โนราก็มีการพัฒนาการทำหน้าที่ใหม่ๆ อย่าง การดัดแปลงเป็นท่าออกกำลังกาย เป็นต้น หรือมีการเน้นย้ำการทำหน้าที่เดิมให้เด่นชัดขึ้น เช่น การฝึกสมาธิ นอกจากนั้นกระบวนการทำหลักสูตรบูรณาการมีความคล้ายคลึงกับกระบวนการทำหลักสูตรทั่วไป ทว่าการทำหลักสูตรบูรณาการเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ในการทำหลักสูตรทั่วไป อันเป็นทุนเดิมที่คณะครูมีอยู่แล้ว กับประสบการณ์ วิธีคิด และเครื่องมือที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกับ สพส. ซึ่งเป็นทุนใหม่

การบริหารระบบการปฏิบัติงาน

พบว่า การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ยังอยู่ภายใต้ฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นในการวางแผนระบบการปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม นอกจากจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมแล้ว ยังจะต้องทำงานภายใต้นโยบายของคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ฉะนั้นลักษณะการปฏิบัติงานจึงมีทั้งด้านที่ต้องปฏิบัติตามนโยบาย และงานที่ต้องปฏิบัติตามความต้องการของชุมชนและหน่วยงานอื่นที่ร้องขอเข้ามา

ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติจึงเห็นว่าน่าจะมีการปรับการทำงานให้คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สามารถทำงานร่วมกันโดยมีแนวคิดการบริหารงาน ซึ่งจะทำให้นำไปสู่การจัดทำงบประมาณ โครงการ ต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถยกระดับชุมชนให้ดีขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นสถานที่จัดโครงการเพื่อผลประโยชน์ใดๆต่อใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของสถาบันผ้าทอมือ นั้นยังมีความขัดแย้งด้านนโยบายของบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และนโยบายของคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมอยู่บ้าง ทำให้การขับเคลื่อนแผนงานเป็นอย่างล่าช้า ทำให้ผลในการปฏิบัติงานไม่ตอบสนองการบริหารงานสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วได้ ในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ McKinney 7-S Framework ที่ว่า ในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบบัญชี/การเงิน ระบบพัสดุ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System จะต้องมีการแยกกันออกอย่างชัดเจนภายในองค์กร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นที่ว่าควรที่จะทำให้สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม มีการแยกการบริหารจัดการงานหรือปรับลดสายการบังคับบัญชาลง เพื่อที่จะทำให้เกิดความคล่องตัว สะดวกต่อการวางแผนและพิจารณาอนุมัติรวมถึงรายงานผลการปฏิบัติงานก็ยังคงให้มีการปฏิบัติโดยการรายงานต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเช่นเดิม โดยผลการศึกษาดังกล่าว สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ในผลการศึกษาของ ภัสวดี นิตเกษรสุนทร และคณะ (2551) ที่ได้มีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม : กรณีศึกษาพิธีกรรมบุญจุลกฐิน ตำบลบุง จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเครือข่ายและหน้าที่ของเครือข่ายการสื่อสารช่วงอดีต ช่วงเกิดแรงปะทะจากภายนอกและช่วงโครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุขเข้าทำกิจกรรม ,ศึกษาสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสื่อพิธีกรรมบุญจุลกฐิน,ศึกษาการทำหน้าที่ของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อสร้างความสมานฉันท์ผ่านพิธีกรรมจุลกฐิน ทำให้ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เครือข่ายหลักในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาความเป็นกลุ่มและเครือข่ายและมีหน้าที่แก้ปัญหา

และสร้างความสามัคคีแก่ชุมชน ในขณะเดียวกันสถานภาพสื่อพิธีกรรมจุลกฐินในอดีตที่มีความรุ่งเรือง ปัจจุบันเริ่มทำน้อยลงจนสูญหายไปนานกว่า 60 ปี เพราะทำยาก และสุดท้ายคือเครือข่ายการสื่อสารทำหน้าที่สร้างความสามัคคีผ่านจุลกฐิน คือการใช้รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและเรียนรู้จากการกระทำ

การบริหารบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนั้น ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะในวิชาชีพเฉพาะ หรือกล่าวคือยังขาดความชำนาญในด้านการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาก่อน กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือ ทุกคนได้รับการสรรหาและคัดเลือกเพื่อเข้ามาปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานในด้านการบริหารโครงการทางวัฒนธรรม หรือเป็นการในลักษณะของการทำเอกสาร ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จะไม่มี ความเข้าใจในงานสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนมาก่อน

ผู้วิจัยเห็นว่า ในด้านการบริหารบุคลากรนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรมีการกำหนดกรอบตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งในความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านวัฒนธรรม เพราะจะได้มีความรู้ความสามารถที่จะบริหารงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนได้ และอย่างน้อยควรมีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะมาปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ไม่เพียงควรมีพื้นฐานความรู้ด้านผ้าทอนั้น แต่ควรมีองค์ความรู้ในด้านอื่นๆที่จำเป็น เช่น การบริหารโครงการ การวางแผน หรือแม้แต่ด้านการประวัติศาสตร์ทางท้องถิ่น ดังเช่นแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2536: 21) กล่าวไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการส่งสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานมีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาแบบเรียนที่เรียน แต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชา ทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่การศึกษาและวัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน

การสรรหา เลือกสรรและปรับสภาพ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ยังมีการใช้กระบวนการ ขั้นตอน การสรรหาบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานเช่นเดียวกับบุคลากรตำแหน่งอื่น เช่นเดียวกับที่ต้องสรรหาเพื่อมาปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เนื่องจากการการสรรหาจะมีการกำหนดรายละเอียดเฉพาะประจำตำแหน่งไว้ตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับคัดเลือกให้เข้ามาปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษียนก็จะต้องมีการศึกษา ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับงานด้านศิลปวัฒนธรรมและ หรือต้องฝึกฝนองค์ความรู้

เกี่ยวกับงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม ซึ่งถือเป็นปัญหาของการสรรหา เลือกสรรและปรับสภาพงานของการบริหารพัฒนางานด้านวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

ส่วนตัวผู้วิจัยคิดว่า ในด้านการดำเนินการสรรหา เลือกสรร ปรับสภาพของบุคลากร เพื่อให้มาปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมนั้น ควรแยกให้มีตำแหน่งเฉพาะสำหรับการบริหารงานด้านวัฒนธรรมที่ชัดเจน เช่น ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรม ผู้ช่วยนักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้จะเป็นตำแหน่งที่ตรงสายและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการอบรม สัมมนา เพิ่มพูนศักยภาพให้สามารถบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมา เมื่อมีการสรรหา เลือกสรร ผู้ที่เข้ามาทำงานให้ตรงตามกรอบอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะไม่มีตำแหน่งที่ตรงกับการปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม จึงเป็นอุปสรรคต่อองค์กรที่จะต้องส่งบุคลากรที่ไม่มีความรู้ ความสามารถด้านวัฒนธรรมไปเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพมากขึ้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้เป็นไปตามทฤษฎีของ McKinney 7-S Framework ที่ว่าทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์การที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์การจะดำเนินไปให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

รูปแบบการบริหารจัดการ

จากผลการศึกษา พบว่าสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม มีการบริหารจัดการที่คงยึดกับระบบราชการที่มีสายการบังคับบัญชาเป็นหลัก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม งานส่วนใหญ่ที่ต้องนำเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาให้การอนุมัตินั้นยังคงต้องอาศัยขั้นตอนที่เป็นไปตามลำดับขั้นจำนวนมาก ทำให้การทำงานบางส่วนล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมมีความชัดเจนในเรื่องของระบบสายงานการบังคับบัญชาและทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นไปในรูปแบบใหม่

ผู้วิจัยเห็นว่า ในกรณีดังกล่าวควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการสร้างกระบวนการบริหารจัดการให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมให้มีโครงสร้างคล้ายกับกึ่งราชการ หรือ ลักษณะคล้ายคลึงกับองค์การมหาชน เพื่อที่ส่วนหนึ่งในการบริหารงานจะได้มีการคล่องตัว สามารถปฏิบัติงานในส่วนที่ต้องอาศัยความรวดเร็วในการตัดสินใจได้สะดวกขึ้น ทั้งนี้ในด้านงบประมาณก็ยังคงรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่สังกัดโดยตรงคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอยู่ ซึ่งการจัดรูปแบบการบริหารเช่นนี้จะทำให้สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรมสามารถที่จะดำเนินกิจกรรม และการหารายได้เพื่อบริหาร

จัดการตนเองได้ดีขึ้น ดังเช่นที่ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552: 5) กล่าวไว้เรื่อง การบริหารการพัฒนาแบบอเมริกันเน้นการกระทำและจุดหมายปลายทางที่มีการวางแผนเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้าจากการสังเกตของผู้เขียนพบว่าลักษณะคนอเมริกันนั้นจะเน้นการกระทำมากกว่าอภิปรายปัญหาปรัชญาเมื่อเทียบกับคนอังกฤษจะเน้นจุดหมายปลายทางมากกว่าวิธีการ หรือพยายามหลีกเลี่ยงปรากฏการณ์ที่เรียกว่าชัยชนะของเทคนิคเหนือวัตถุประสงค์ (The Triumph of Techniques Over Purpose) และการเน้นการกระทำและจุดหมายปลายทางนี้จะมีพื้นฐานอยู่บนความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้การบริหารการพัฒนาแบบอเมริกันยังเน้นด้วยว่า การกระทำที่ดีและจุดหมายปลายทางที่ดีจะต้องพิจารณาควบคู่กันไปกับสภาพแวดล้อม การทดลอง ความร่วมมือ และปฏิบัติการนิยามดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ขณะเดียวกันก็ขัดแย้งกับผลการศึกษาตามหลักของ McKinney 7-S Framework ในหลักของรูปแบบการบริหารจัดการที่ว่า ความเป็นผู้นำขององค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

การศึกษากระบวนการบริหารแผนงานวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในกรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

การริเริ่มโครงการ

จากการศึกษา พบว่า การริเริ่มโครงการตั้งแต่มีการประกาศนโยบายระดับประเทศที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2555: 23) ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคมแห่งดุลยภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคม ซึ่งจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องของอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบเฉพาะ จังหวัดลำพูนจึงมีวิสัยทัศน์ให้เมืองลำพูนเป็นเมืองมรดกโลก ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย ขึ้นจึงทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการ

ดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่บริหารนโยบายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นเพื่อต้องการทำให้ท้องถิ่นสามารถอุมชูและหล่อเลี้ยงตนเองได้ และนอกจากนี้ยังเพื่อให้เกิดการรองรับนโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม แสดงให้เห็นได้ว่า การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นหนึ่งในการดำเนินงานด้านสังคมและความมั่นคง ของจังหวัดลำพูนเพื่อทำให้เป็นสังคมแห่งคุณภาพ สุข สงบ เข้มแข็ง เชื่อมโยงฐานความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาในทุกมิติของสังคมนั้นจนสามารถทำให้เกิดการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือได้นั้นได้มีการรับนโยบายของการริเริ่มโครงการตั้งแต่มีการประกาศนโยบายระดับประเทศที่ได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเทิดทูนสถาบันหลักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพขึ้นในท้องถิ่น

การวางแผนโครงการ

ผลการศึกษาด้านการวางแผนโครงการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่าได้มีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างกรอบนโยบาย แผนงานและแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน โดยการวางแผนงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จะทำก่อนที่จะถึงปีงบประมาณรายจ่ายเป็นประจำทุกปี ซึ่งทางคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนงานเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการพัฒนาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัยเป็นอย่างดี

ด้านนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การวางแผนงานด้านวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นไปตามระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการจัดทำแผนทุกประการ โดยมีการเชื่อมโยงจากนโยบายรัฐบาล นโยบายของจังหวัดลำพูน รวมไปถึงนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ที่มีรายละเอียดด้านยุทธศาสตร์การพัฒนามาเป็นตัวประกอบ นอกจากนั้นการวางแผนงานโดยคณะกรรมการบริหารสถาบันที่มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกปี ในช่วงเวลาก่อนเริ่มต้นปีงบประมาณรายจ่าย ทั้งนี้เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและกำหนดแนวทาง แผนงานต่าง และเสนอต่อผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้พิจารณาอนุมัติ จึงนับว่าสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัยนั้นมีการวางแผน

งานทั้งในส่วนของผู้บริหาร และคณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ เช่นเดียวกับที่ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 90-95) กล่าวว่า การวางแผน คือการออกแบบ หรือ กำหนดสิ่งที่จะต้องทำผลิต ต้นแบบและทดสอบ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านต่างๆ ว่ามีความต้องการในด้านใด เช่น ด้าน เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมต่างๆ ทรัพยากร ผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยจัดทำเป็นร่างโครงการ (Project proposal) ร่างวัตถุประสงค์ มีการประเมินทรัพยากร แล้วนำเสนอเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูง พิจารณา

การวิเคราะห์โครงการ

เหตุผลสำคัญในการวิเคราะห์โครงการของทางสถาบันผ้าทอมือ คือ 1) วิเคราะห์ผลกระทบ ของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 2) การวิเคราะห์จะ ช่วยกำหนดความเหมาะสมของโครงการ โดยนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ข้อมูล ประชากร ความต้องการของประชาชน ทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่มาปรับปรุงการ ออกแบบวางแผนโครงการเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานทำให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ 3) ประเมินผล กระทบทางบวกทางสังคมเช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เกิดความรักและความห่วงแหน วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มีการวิเคราะห์โครงการ นั้น ขึ้นมาเพื่อมองเห็นถึงความสำคัญของผลกระทบของโครงการที่มีต่อกระบวนการบริหารงานและ ทิศทางในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน การวิเคราะห์จะช่วยกำหนดความ เหมาะสมของโครงการ ซึ่งเห็นได้จากการที่ได้มีการนำข้อมูลทางสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ข้อมูล ประชากร ความต้องการของประชาชน ทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ มาใช้ในการปรับปรุงการ ออกแบบวางแผนโครงการเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานทำให้โครงการมีโอกาสสำเร็จ ตลอดจนได้มี การมองเห็นถึงการประเมินผลกระทบทางบวกทางสังคมเช่น มีการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนจน เกิดความรักความห่วงแหนในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ด้านการเงินและงบประมาณโดยมีการพิจารณาถึงหลักความน่าจะเป็น เช่น การจัดทำโครงการการทำการทางเกษตรโดยผ้าทอมือ ได้มีการหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการเงินและ งบประมาณ อาทิ การจัดซื้อหาวัสดุคือ ด้าย ที่ใช้ในการทำการทางเกษตร จำนวนปริมาณที่จะใช้ในการจัดทำ ค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างวิทยากรผู้ที่มีความรู้มาบรรยายขั้นตอนการจัดทำ ค่าอาหารและอาหารว่าง กรณีที่จะต้องมีการอบรมโครงการในจำนวนที่หลายวัน เป็นต้น ซึ่งการพิจารณาถึงข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ ในการวางแผนและพิจารณาถึงความน่าจะเป็นในการดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี แสดง เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มองเห็นความสำคัญในเรื่องการเงินเป็นสำคัญในการจัดทำ โครงการ เพราะงบประมาณเป็นส่วนที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นความสำเร็จและโอกาสที่จะเกิดขึ้นในการจัด กิจกรรม เงินและงบประมาณจะถูกส่งไปลงทุนในการจัดซื้อ จัดจ้างทั้งในด้านวัสดุและอุปกรณ์เพื่อใช้

ในการดำเนินกิจกรรมของสถาบันผ้าทอมือ ซึ่งได้เป็นไปตามที่ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 90-95) กล่าวว่า การวิเคราะห์โครงการ (Project analysis) และการศึกษาความเป็นไปได้ ของโครงการ (Project feasibility study) เป็นการศึกษารายละเอียดด้านต่างๆ ของโครงการว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในการนำไปใช้ในโครงการมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้เห็นเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละกิจกรรมของโครงการ ถ้าผลของการวิเคราะห์ได้ผลประโยชน์และมีความเป็นไปได้แล้ว จะทำให้การตัดสินใจ ดำเนินการตามแผนโครงการ มีข้อผิดพลาดน้อย และได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในการวิเคราะห์โครงการจะคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ คือ ด้านการเงิน (Financial)

ด้านองค์ความรู้ของสถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชนั้นถือได้ว่ามีความรู้ที่พร้อมจะจัดโครงการต่างๆ ขึ้น ซึ่งเมื่อมองในด้านการรวบรวมบุคลากรที่มีองค์ความรู้ นั้น ถือได้ว่าสามารถที่จะจัดการถ่ายทอดและให้บริการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่ต้องการมาเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการทอผ้า จากสถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชน ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ก็มีความพยายามในการเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก อาทิเช่น กระทรวงวัฒนธรรม สำนักพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอกันตัง ตลอดจนชมรมภูมิปัญญาต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดลำพูน ได้บูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อร่วมพัฒนางานด้านวัฒนธรรม และเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องผ้าของจังหวัดลำพูนได้ยั่งยืนต่อไป แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนได้มองเห็นความสำคัญของการจัดโครงการที่มองด้านความรู้เป็นสำคัญ เพราะถ้าหากไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริงหรือไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ก็จะทำให้การดำเนินงานไม่เกิดความคล่องตัว อาจเกิดการชะงักโครงการ ที่สำคัญที่สุดแล้วการดำเนินโครงการถ้าไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องผ้าทอมือด้วยแล้วอาจจะทำให้การจัดตั้งสถาบันทอผ้าทอที่มีการดำเนินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทออาจจะทำให้การดำเนินงานไม่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือก็เป็นได้

การนำแผนไปปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่า สถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชน มีการนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน ครบทุกโครงการ เนื่องจากโครงการในส่วนที่สถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชนต้องดำเนินการในแต่ละปีนั้นมีจำนวนไม่มาก แต่ด้านกิจกรรมภายใต้โครงการที่มีจำนวนมากนั้น พบว่ายังมีการดำเนินงานได้ไม่ครบ อาจมาจากสาเหตุจำนวนบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม ซึ่งมีทั้งที่ต้องดำเนินการเองและต้องทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ประกอบกับในบางช่วงเวลาเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ต้องรับหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการต้อนรับคณะที่เดินทางเข้ามาศึกษาดูงานภายในสถาบันผ้าทอมือหรือวิทยุชนจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่มีความเพียงพอใน

การจัดกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ได้ครบถ้วน ในประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาสำหรับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์อย่างมาก

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะมีการออกแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ เช่น หากมีความจำเป็นต้องจัดการต้อนรับคณะที่เดินทางมาศึกษาดูงานจำนวนมาก เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน ก็ควรจัดรูปแบบกิจกรรมที่สามารถบูรณาการเข้ากับการต้อนรับ หรือแม้แต่ ในบางกิจกรรมที่ต้องอาศัยคนจำนวนมาก ก็ต้องวางแผนให้งานนั้นๆ สามารถดำเนินการร่วมกันส่วนราชการอื่นๆ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนหรือแม้แต่หน่วยงานภายนอก เพื่อจะสามารถทำให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามแผนงาน และไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านระยะเวลาการปฏิบัติเหมือนกันที่ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2538: 90-95) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการตามโครงการ (Project implementation) : การกำหนดโครงสร้างโครงการ (Project structure) และการจัดหาทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ เป็นการดำเนินการตามแผนโดยผู้จัดการโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งมีอำนาจในสายงานหลัก (Line authority) และมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่โครงการใหญ่ซึ่งต้องดำเนินงานในระยะสั้น การดำเนินงานตามแผนโครงการทุกขั้นตอนอาจสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ ดังนั้นจึงอาจมีการตั้งผู้จัดการโครงการย่อย (Sub-project manager) ผู้จัดการกลุ่ม กิจกรรม (Activity group manager) หรือผู้จัดการแต่ละกิจกรรมย่อย (Sub-activity group manager) เพื่อกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

การควบคุมโครงการ

ด้านการควบคุมโครงการนั้น สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้มีการจัดทำหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด และสามารถเสนอให้ผู้บริหารรับทราบและพิจารณาตรวจสอบตามระเบียบการบริหารราชการ โดยเฉพาะในปลายปีงบประมาณ ก็จะมีหน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นส่วนราชการหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เข้ามาดำเนินการตรวจติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ว่าเป็นไปตามหลักของการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ และหากพบความผิดปกติจะมีการรายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทราบเพื่อหาทางดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ก่อนที่จะเป็นการดำเนินการตรวจสอบโดยบุคลากรภายนอก เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานนั้น มีการดำเนินงานอยู่สม่ำเสมอ เนื่องจากสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยเป็นส่วนราชการที่แยกส่วนบริหารงาน ด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ ออกมาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ให้มีความถูกต้องแม่นยำอยู่เสมอ และรายงานตรงต่อผู้บริหาร ดังนั้นในด้านการตรวจสอบการทำงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จึงไม่เกิดปัญหา แต่กลับแสดงให้เห็นผลดีได้ว่าบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น มีการทำงานด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ

การยุติโครงการ

ผลการศึกษาพบว่า การยุติโครงการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีระบบการประเมินให้เป็นที่ไปตามระบบการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นประเมินความเป็นไปได้ก่อนการทำโครงการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน และประเมินผลที่ได้ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน อีกทั้งยังได้มีการสำรวจความต้องการ ความพร้อมของบุคลากร ชุมชน และความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จังหวัด และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรวบรวมและนำเสนอเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งในภาพรวมของผลการประเมินได้รับการตอบรับในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก

ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยนั้น ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเนื่องจากเป็นระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการตรวจสอบและประเมินผลโครงการอยู่แล้ว ซึ่งโดยปกติเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณในแต่ละปี เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะทำการสรุปผลการดำเนินการโครงการ กิจกรรมต่างๆ และจัดทำเป็นเอกสารประเมินผลงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนพิจารณา และสามารถนำเป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อทำเป็นรายละเอียดในการขอรับเงินผลประโยชน์ตอบแทนอื่นได้ โดยผลการศึกษาดังกล่าวได้เป็นไปตามการประเมินโครงการ (Project evaluation) วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2538: 90-95) ที่กล่าวว่า การประเมินผลนั้นเป็นการประเมินความก้าวหน้าของแผนโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร เพื่อจะได้มีการปรับปรุงโครงการใหม่ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การขยายเวลาโครงการ การเพิ่มงบประมาณ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย ได้ค้นพบข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษที่พบว่า ในการบริหารค่านิยมร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่า เมื่อมีการจัดตั้งสถาบันผ้าทอมือหรือภูซัย และมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เช่นในการให้ความรู้เรื่องผ้าทอมือในสถานที่แห่งนี้ ซึ่งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็จะให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ถือว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่คิดร่วมกันว่าเป็นงานที่เป็นขององค์กรและเป็นงานเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมการทำงานที่เน้นเป็นการทำงานแบบทีม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือรวมทั้งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่กันและกันได้อย่างดีในการปฏิบัติงาน
2. จากการศึกษที่พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนยังมีนโยบายในส่งเสริมศักยภาพในด้านการสนับสนุนองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่น้อยมาก ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดโครงการเพื่อให้ไปศึกษาดูงานเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น ซึ่งถือว่ายังไม่มีความเพียงพอ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพและการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงควรมีการจัดการฝึกอบรมและจัดให้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนารูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารงานที่ดีมากขึ้น
3. จากการศึกษที่พบว่า การริเริ่มโครงการของสถาบันผ้าทอมือที่ได้มีการนำนโยบายระดับประเทศที่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2555 ในส่วนของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมมาเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอเป็นอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ คณะทำงานในส่วนนี้ควรมีการผลักดันให้ผู้บริหารทุกยุคทุกสมัยมีการดำเนินที่เน้นถึงการผลิตนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการทอผ้ามืออยู่อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1. จากการศึกษาที่พบว่า ด้านโครงสร้างภายในองค์กรนั้นได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการมีความซับซ้อน ในการบริหารงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและส่วนของสถาบันผ้าทอหรือศูนย์ จึงอาจทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานในบางส่วน ถึงแม้ว่าสถาบันผ้าทอมือจะได้มีแยกจากส่วนการบริหารไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ งบประมาณที่ทางสภาอนุมัติให้ไปบริหารจัดการเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่บางครั้งลักษณะงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจที่รวดเร็ว ยังถือว่าเป็นปัญหาอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าบ่อยครั้งที่ต้องการเสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติ จะมีระยะเวลานานอาจเนื่องด้วยลำดับชั้นของทางราชการที่มีหลายขั้นตอน หลายครั้งพบว่าบางเรื่องก็มีการพิจารณาที่ช้าเกินไป ดังนั้น จึงเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ควรที่จะลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง เพื่อเพิ่มการตัดสินใจและการบริหารจัดการให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์สามารถบริหารงานได้รวดเร็วขึ้น ลดระบบราชการที่ซับซ้อนมากเกินไป แต่ก็ยังคงมีการรายงานผลปฏิบัติงานต่อผู้บริหารองค์กรได้ทราบ ตลอดจนรองรับการตรวจสอบของส่วนที่เกี่ยวข้องได้

2. จากการศึกษาที่พบว่า การบริหารของบุคลากรนั้นพบปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ในสถาบันผ้าทอที่ยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะทำให้การบริหารงานทั่วไปของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์อาจจะเกิดปัญหาความล่าช้า จึงควรที่จะเปิดรับบุคลากรเพิ่มเติม ในขณะเดียวกัน การเปิดรับบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ ควรมีการพิจารณาคุณสมบัติที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ก็จัดให้มีการฝึกอบรม เพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมเมื่อต้องเข้ามาปฏิบัติงานภายในองค์กร

3. จากผลการศึกษา พบว่าสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ มีการบริหารจัดการที่คงยึดกับระบบราชการที่มีสายการบังคับบัญชาเป็นหลัก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ งานส่วนใหญ่ที่ต้องนำเสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาให้การอนุมัตินั้นยังคงต้องอาศัยขั้นตอนที่เป็นไปตามลำดับชั้นจำนวนมาก ทำให้การทำงานบางส่วนล่าช้า ดังนั้นเพื่อทำให้สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์มีความชัดเจนในเรื่องของระบบสายงานการบังคับบัญชาและทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นไปในรูปแบบใหม่ จึงควรจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการสร้างกระบวนการบริหารจัดการให้แก่สถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ให้มีโครงสร้างคล้ายกับกึ่งราชการ หรือ ลักษณะคล้ายคลึงกับองค์การมหาชน เพื่อที่ส่วนหนึ่งในการบริหารงานจะได้มีการคล่องตัว สามารถปฏิบัติงานในส่วนที่ต้องอาศัยความรวดเร็วในการตัดสินใจได้สะดวกขึ้น

4. ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษณ์นั้น ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะในวิชาชีพเฉพาะ หรือกล่าวคือยังขาดความชำนาญในด้านการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ทุกคนได้รับการสรรหาและคัดเลือกเพื่อเข้ามาปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานในด้านการบริหารโครงการทางวัฒนธรรม หรือเป็นการในลักษณะของการทำเอกสาร ดังนั้นบุคลากรเหล่านี้จะมีความเข้าใจในงานสถาบันผ้าทอมือหรือภูษณ์มาก่อน ควรมีการกำหนดกรอบตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งในความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านวัฒนธรรม เพราะจะได้มีความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานในสถาบันผ้าทอมือหรือภูษณ์ได้ และอย่างน้อยควรมีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะมาปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมและการบริหารโครงการ การวางแผน หรือด้านการประวัติศาสตร์ทางท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเฉพาะในเรื่องของหลักการบริหารเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะหัวข้อการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถาบันผ้าทอในประเด็นอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงด้านการสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนให้ยั่งยืน เช่น กลุ่มผ้าทอที่เกิดจากวิสาหกิจชุมชนหรือการร่วมตัวกลุ่มของกลุ่มประชาชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดเป็นการสร้างรายได้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน
2. ควรมีการศึกษาในด้านเทคโนโลยีและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถพัฒนาในด้านการกระบวนการผลิตแก่กลุ่มผู้ผลิตในชุมชน ตลอดจนกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่กระจายแก่ชุมชน
3. ควรมีนำหลักการบริหารแบบหลักการธุรกิจมาใช้ศึกษาและในการสร้างแผนการตลาดและการสร้างแบรนด์สินค้าที่เป็นผ้าทอให้เป็นที่ติดตลาด
4. ควรมีการศึกษาการจัดองค์ความรู้ตลอดจนการถอดรหัสองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาของสถาบันผ้าทอหรือภูษณ์ เพื่อนำไปเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการทอผ้าแก่ผู้ที่ต้องการศึกษา

บรรณานุกรม

- กนกพร สุขสาย. 2551. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaigoodview.com/node/28138> (8 ตุลาคม 2555).
- โกวิท พวงงาม. 2552. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ขจีรัตน์ ภิรมย์ธรรมศิริ. 2543. ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โครงการมรดกโลกเมืองลำพูน. 2555. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.sri.cmu.ac.th/~lamphun_envi/modules.php?name=News&pagenum=12 (8 ตุลาคม 2555).
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์. 2540. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์, เฉลียว ฤกษ์จุฬิมล, ประไพ วิริยะสมบูรณ์, เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์, สุดาภิรมย์แก้ว และ สุรพันธ์ เมฆราภา. 2543. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์, อำนันท์ กาญจนพันธุ์ และ สันธิตา กาญจนพันธุ์. 2536. ป่าชุมชนภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2535. ศัพทรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2542. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. 2551. ศัพทรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ. 2529. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงศ์. 2530. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นันทสาร สีสลับ. 2542. ภูมิปัญญาไทย. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 23, 11-29.
- นุกูล ชมพูนิช. 2548. การฟื้นฟูจิตสำนึกท้องถิ่นเพื่อร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานอารยธรรมทวารวดีแห่งเมืองโบราณนครไชยศรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- นุสรา เตียงเกตุ. 2542. การทอผ้าพื้นเมือง : งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่: ไชยเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา.

ปกรณ ปรียากร. 2542. การบริหารโครงการ : แนวคิดและแนวทางในการสร้างความสำเร็จ.

กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปฐม นิคมานนท์. 2538. การค้นหาความรู้และระบบถ่ายทอดความรู้ในชุมชน. กรุงเทพฯ:

ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา.

ประเวศ วะสี. 2536. การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติง.

ประเภทของผ้าไหม. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.silkthailand.com/](http://www.silkthailand.com/articles/article12.htm)

articles/article12.htm (5 กันยายน 2555).

ปาณี เดชวิทยาพร. 2543. ผ้าไทยกับวิถีชีวิตของคนไทย. กรุงเทพฯ: เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.

ปิยธิดา ศรีเดช. 2530. การบริหารงานสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยนาด (นิโครชา) บุณนาค. 2535. ผ้าทอกับวิถีชีวิตชนบทอีสาน. วารสารอักษรศาสตร์, 24.2, 86-101.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ และคณะ. 2532. เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาศิลปะ การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านของไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พรพรรณ จันทโรนานนท์. 2551. การสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดบุรีรัมย์. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร, สมสุข หินวิมาน และ กำจร หลุยยะพงศ์. 2551. ชุดโครงการวิจัย การมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรมและชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

มยุรี อนุมานราชชน. 2551. การบริหารโครงการ. ปทุมธานี: ดุมาเบส.

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. 2537. การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการศึกษานอกระบบโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชฎา สุขแสงสุวรรณ. 2547. ผ้าไทคัง ไทเวียง. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.

รัตนะ บัวสนธิ์. 2535. การศึกษาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ราชกิจจานุเบกษา. 2542. 116 ตอนที่ 7 ก, 37.

รุ่ง แก้วแดง. 2543. ปฏิบัติการศึกษไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.

- วิชัย รูปขำดี, สุเทพ บรรณทอง และ วิรัตน์ นาประกอบ. 2542. รายงานวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิต
ของประชาชนในชุมชนริมคลองแสนแสบ กับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของคลอง.
กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. 2538. คัมภีร์ ความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. 2552. การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: โพรเพช.
- วิวัฒน์ คติธรรมนิตย์. ม.ป.ป. สิทธิชุมชนการกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ:
สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- สมยศ นาวิการ. 2536. การบริหาร. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2534. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้าน
วัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินตติ้งกรุ๊ป.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี. 2551. การบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสร้างความ
สามัคคีในชุมชน : กรณีศึกษาประเพณีกวนข้าวธุบยาสา (ข้าวทิพย์) ของวัดเกษมจิต
ตาราม. อุดรธานี: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี.
- สุปัญญา ไชยชาญ. 2534. การบริหารการตลาด : ภาคสองการวางแผนส่วนประสมการตลาด.
กรุงเทพฯ: พี.เอ.อี.พี.
- เสรี พงศ์พิศ. 2536. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินตติ้งกรุ๊ป
แอนด์ พับลิชชิง.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. 2555. งานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน. ลำพูน: องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดลำพูน.
- อนันต์ เกตุวงศ์. 2523. การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา พงศาพิชญ์. 2547. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังกูล สมคเนย์. 2535. สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bernard, A. and J. Spencer. 1996. Encyclopedia of Social and Cultural
Anthropology. Great Britain, England: Padstow, Cornwall.
- Friedman, J. 1994. Culture Identity and Global Process. New York: Sage.
- Steward, J. 1972. Theory of Culture Change. Chicago: University of Illinois Press.
- Thomas, J. P. and Waterman, H. R. Jr. 2537. ดันดันหาความเป็นเลิศ. แปลจาก In search
of excellence. โดย วีรชัย ตันติวีระวิทยา. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ให้ข้อมูล

รายนามผู้ให้ข้อมูล

บุคคลผู้ให้ข้อมูล : การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำพูน : วิทยาลัยการศึกษาศาสน์ผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ประกอบด้วยผู้มี
รายนาม ดังต่อไปนี้

คณะผู้บริหาร ซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร รวมจำนวน 6 คน ได้แก่

1. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
3. ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม
5. เจ้าหน้าที่ประจำสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 2 คน

ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผู้มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย รวมทั้งหมด 15 คน

1. ครูภูมิปัญญาด้านการทอผ้า 2 คน
2. คณะกรรมการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย จำนวน 4 คน
3. ผู้มีอาชีพด้านการทอผ้า จำนวน 4 คน
4. ประชาชนจังหวัดลำพูน จำนวน 4 คน

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เรื่อง การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษา

สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นข้อมูลประกอบการทำงานค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน บริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 ส่วน ได้แก่

2.1 คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม

2.2 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม และประชาชนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ

3.1 ประเด็นเกี่ยวกับบริบทการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนกรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม

3.2 ประเด็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการบริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

3.3 ประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการและขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

**ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดลำพูน กรณีศึกษา สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย**

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สนทนาโดยตรงกับคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำพูน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัยใช้วิธีการตั้งคำถามโดย
กำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์กว้าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพูดคุยแลกเปลี่ยนโดยมีประเด็น
คำถามดังนี้

1. ท่านได้นำนโยบายในระดับต่าง ๆ อาทิ นโยบายระดับชาติ นโยบายระดับจังหวัด และนโยบายใน
ระดับท้องถิ่น มาใช้ในการบริหารพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน :

กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอย่างไร

- 1.1 นโยบายระดับประเทศ เป็นอย่างไร

.....

.....

- 1.2 นโยบายระดับจังหวัด เป็นอย่างไร

.....

.....

- 1.3 ความต้องการ / ความพร้อมของท้องถิ่น เป็นอย่างไร

.....

.....

2. ท่านคิดว่ากระบวนการบริหารโครงการสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย มีความชัดเจนตอบสนองความ
ต้องการของชุมชนได้มากน้อย หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- 3 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน :
กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน: กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อรองรับนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐ วัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างไร ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 คำนิยมร่วม

.....

.....

2.2 กลยุทธ์ขององค์กร เป็นอย่างไร

.....

.....

2.3 โครงสร้างองค์กร

.....

.....

2.4 ระบบการปฏิบัติงาน

.....

.....

2.5 บุคลากร

.....

.....

2.6 ทักษะ ความรู้ ความสามารถ

.....

.....

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (สัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม และประชาชนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน)

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สนทนาโดยตรงกับ ใช้วิธีการตั้งคำถามโดยกำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์กว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพูดคุยแลกเปลี่ยนโดยมีประเด็น คำถามดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ประวัติส่วนตัว

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. สถานภาพสมรส ☐ 1. โสด ☐ 2. สมรส
☐ 3. หย่า/แยก ☐ 4. หม้าย
3. ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด.....
4. วัน เดือน ปีเกิด/...../.....
5. การศึกษาสูงสุด ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา
☐ 3. ปวช. ☐ 4. ปวส.
☐ 5.ปริญญาตรี ☐ 6. อื่น ๆ(ระบุ).....
6. อาชีพปัจจุบัน ☐ 1. ช่างทอผ้า
☐ 2. เกษตรกร/ทำไร่/ทำสวน
☐ 3. บริษัท
☐ 4. รับจ้าง(ระบุ).....
☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว (ระบุ).....
☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

หมวดที่ 2 การบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน :
กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

1. ท่านทราบถึงนโยบายการบริหารในระดับต่าง ๆ อาทิ นโยบายระดับชาติ นโยบายระดับจังหวัด
และนโยบายในระดับท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวคิดอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

.....

.....

.....

3. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำพูน : กรณีศึกษาสถาบันผ้าทอมือหรือหัตถกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาววลินทิพย์ สุเทพ	
เกิดเมื่อ	วันที่ 29 กันยายน 2524	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2546	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2550 – 2552	เจ้าพนักงานธุรการ 2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
	พ.ศ. 2552 – 2555	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
	พ.ศ. 2555 – ปัจจุบัน	นักวิชาการวัฒนธรรม 5 องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

